erol toy

IĞRIP

ÇOĞUL YAYINLARI

erol toy IĞRIP ÇOĞUL YAYINLARI

IĞRIP
EROL TOY

İlk Basım : Haziran 1987
4. Basım : Mart 1980
Yeni Basım : Ocak 1993

Ofset Hazırlık: Sistem Ofset
Nuruosmaniye Cad. 3/2
Cağaloğlu-İSTANBUL
Tel: 520 66 27 - 511 34 32

Baskı:
Kapak: Mehmet Sönmez

Çoğul Yayıncılık
İletişim: Molla Fenari Sokak 33
Cağaloğlu-İSTANBUL
TEL: 522 35 23 - 512 59 01

Ortalayarak halata bastı. Ayağından kalçasına bir direncin katılığı tırmandı. Oyluğundaki sertlik gevşedi. Halat yumuşadı. Sandal yalpalayarak yaklaştı. Ayağı boşlukta sallandı. Eğilip düğümü çözdü. Doğrulmadan sandala aktı.

Başa kayıp dengelendi. Dizüstü çıpa viraya hazırlandı. Çekti... Kıça yanaşan sandal gerindi. Halat gerildi. Sürtünme avuçlarının kaşıntısını emdi. Nasırlı boğumlar ısındı. Parmak araları ıslandı. Tozlanan akıntı, şapırdayarak dalgalara uzandı. Sandal çalkalandı. Serpinti izinden sürüklendi. Hızı yitirmeden doğruldu. Tek ayağı üstünde döndü. Çöndü... Oturdu... Iskarmozları taktı... Kürekleri suya saldı...

İsteksizlikle durakladı. Pişmanlıkla kıpırdandı. Başını salladı. Kolları kendiliğinden gerildi. Kemençenin ezgisi yelde serpelendi. Dalgalar bordada horon teptiler. Eğildi, horona katıldı. Kalktı, ezgiyle kucaklaştı. Şölenin tadını

sindirmek amacıyla dilini damağında dolaştırdı. Sandal dalgayı tırmandı. Çınarın altı gözlerinde yanıp söndü. Kürekleri sıktı. Bedeni titredi. Horon çıyasıyla ayakları karıncalandı. Yükselen sandalın uyumunda kaykıldı. Horon bir geçiti, sandal bir dalgayı aştı. İçindeki isteksizlik uçtu. Pişmanlık tutkuya dönüştü. Tekne, Bergoz ağzından, mendirek kuytusuna düştü. Ezgi, birden durgunlaşan denizle bütünleşti. Dalgalar küçüldü. Su alabildiğine berraklaştı. Kürek kürek düzlüğü tüketti.

Pruvadan yakalayan bir el, tekneyi havalandırdı. Gözleri horon kolundan kaydı. Çınarın gövdesinde zıplayıp, set üstüne saplandı. Ruhsar, gözlerinde fotoğraflaştı. Kolları havada, bacakları gergin dikilip kaldı. Dalga kıçtan kayarak ardında yığınlaştı. Gözlerini kırpıştırdı. Fotoğraf, yakamozlanarak gözbebeklerine yapıştı. Yekindi... *Kollarını sırtında kavuşturdu. Ayaklarını yerden kesti. Kasıklarında dayanılmaz bir sancının kıvranışıyla gevşedi. Kasıldığı an göğsündeki ağırlığı sezinledi. Kolları boşaldı. Gözleri karardı. Silkinip sıyrıldı Ruhsar. Çığlığı, suskuyu bıçakladı. Elleri yanına düştü. Şaşkın şaşkın bakındı yöresine.*

Toparlandı... Yeniden sarılıp, göğsünü, gövdesinde ezdi... Tekmesinden kaçınmak amacıyla, kalçasını yana aldı... Sürükledi... Yeni bir çığlığın yarısında eliyle ağzını kapadı. Birkaç adım attı. Saplanıp direndi Ruhsar. Topuklarını dayayıp gerildi. Çekti... Bastırdı bedenine. Gövdesinden sırtına, beline, bacaklarına bir çoşku akımlaştı. Avucunun ortasında bir yangın tutuştu. Acı, beyninde burgaçlandı. Daha bir güçle kavradı bedenini. Daha bir acımasızca sıkıştırdı. Teninin tüm ısısını çekip aldı kızın ırgalanışı. Bir boşluğa düşer gibi oldu. Dizlerinin sertliği, omuzlarının diriliği gırtlağına doldu. Dili kurudu. Tükrüğü zamklaştı. Hırsla çekti kızı. Direncini kırdı... Kucakladı. Acının körüklediği bir hınçla, kıyıyı aştı. Ayakları suya da-

larken, sandal yürüdü. Yükünü içine attı. Su, belini aşıncaya var gücüyle itti. Zıplayıp küpeşteye çıktı.

Ruhsar, ilk sarsıntıyı atlatmanın gücüyle dikildi. Çalkantı, alaboraya ulaşırken, kızı yakaladı. Islak bacaklarının arasına kıstırdı. Karşı koyma sarsıntısını iliklerinde duyunca, tüm ağırlığıyla üstüne çöktü. Devinimini engellemenin kıvancıyla sırıttı. Kanayan elini suya soktu. Çırpıntılar parmaklarının arasında kızıllandı. İnce bir kaşıntı sıvaştı bileklerine... Parmak parmak dirseğine ağdı.

Islaklığı, Ruhsar'ın bedeninde ılıdı. Isı, dalga dalga dizlerinden yüreğine tırmandı. Kasıklarında karıncalanmalarla sarsıldı. Kulakları zonkladı... Yumuşadı. Kız, dipdiri kaykılıverdi. Tekne dengesini yitirdi. Küreğin biri boşlukta dönendi. Öfkeyle bastırdı kızı... Hınçla kolunu kaldırdı... Var gücüyle yumruğunu sıktı... Rüstem'in gözlerinde ipıldayan yakarışla durakladı. Parmakları gevşedi... Yumruğu pelteleşti... Kolu kendiliğinden yana düştü. Bakışlarında bağışlamanın gülücüğü tomurcuklandı. Rüstem, başarmanın sevinciyle yağlı yağlı sırıttı. Keyifle kalın dudaklarını yaladı.

Burnu döner dönmez, poyraz, bordalarında patladı. Sandal, baştan kıça titredi. Iskarmozlar gıcırdadı. Serpintiler, suratlarında tere dönüştü... Saç telerinde pul pul ışığa kesti.

Osman, Ruhsar'ın üstünden kalktı. Kıç oturağına yerleşti. Kız, acıyla kıvrandı. Ürperdi... Ağır ağır başını kaldırıp, çevresini süzdü... Kıyının giderek uzaklaştığını görünce, devindi... Toplanıp oturdu. Eteği kalçalarında kıvrımlandı... Görmedi. Düğmelerinin koptuğunu sezdi... Dokunmadı. Diri, dolgun memeleri taştı... Örtmedi. Saçları, tutam tutam tellendi... Toplamadı. Yazması düğümlenip, ensesine dolandı... Düzeltmedi. Vori burnunun ırayıp gidişi bilincini oydu... Diriliverdi. Gözbebeklerinin derinlerinde bir kıvılcım çaktı... Kirpiklerinin yakamozunda çelikleşti...

Hınzı, çenesinin keskinliğinde gırtlağı... Şakaklarında zonkladı... Burun deliklerinin açılıp kapanmasında dolandı... Bakışlarını çevirdi... Onulmaz acısını akıntılaştırmak tutkusuyla, Osman'ın yüreğini gözlerinde aradı... Bulamadı. Dondu. Osman aldırışsız, elini ağzına götürdü... Diş izini emdi... Kanlanan tükrüğünü denize boşalttı... Ruhsar'ın bakışları kendiliğinden denize düştü. Al kabarcıklarının göğerip, sararmasında soğudu... İplik iplik dağılışlarında acımaya dönüşürken, dikildi. Güçlükle kopardı gözlerini. Kasaralarda, küpeştede, dolandırıp, ayaklarının ucuna kilitledi.

Poyraz, tekneyi kavradı. Dalgalar dört bir yanından kabardılar. Kürekler ardardına boşluğu dövdüler. Hızları kesildi. Rüstem'in ellerinde çırpınan kaygı, Osman'ın kıvancında eridi. Başını çevirdi... Önceden akıntıya bıraktıkları Vori sandallarının, poyraz hızında ilerlediklerini gördü... Gülücüğü ablak yüzüne yayıldı. Osman'ın güveniyle doldu. Gücü kollarında yansıdı. Kürekler suya daldı. Sandal hız aldı. Ruhsar, değişimi teninde duydu. Bakışlarını ayaklarından kopardı. Araştırdı. Köyünün sandallarının başıboş, nazlı nazlı Karakt'ye doğru uzaklaştığını görünce, umudu unuttu... Başını çevirdi. Osman'ın yüzündeki kıvancı yakaladı. Üzüncü yılgınlığa dönüştü. Kırgınlığı gözlerinde büyüdü, büyüdü, damlalaştı. Kirpiklerini kırpıştırdı.

Osman, yüreğinde tutuşan bir acıyla kıvrandı. Pantolonunun ıslaklığını iliklerinde duydu. Dizleri titredi. Belli belirsiz kemikleri sızladı... Bakışlarını kurtarmaya çabaladı... Başaramadı. İlkin gözleri ısındı. Ordan yüreğine, parmak uçlarına bir alaz yuvarlandı. Ayakları ıladı. Bacakları yandı. Kalçaları tutuştu. Yüreğinin kütürtüsü kulaklarına yansıdı. Karşı durulmaz bir çekimin etkisinde sarsıldı... Sarsıntısı Ruhsar'a geçti... Ürperdiler... Bir avunç bulmuşcasına devindi Osman. Davranıp ceketini çı-

kardı. İstemezlikle omuzlarını oynattı Ruhsar. Dinlemedi. Direnmesine bırakmadan, sarıverdi... Nefeslendi. Beynindeki uğultu, yüreğindeki bunaltı, ceketiyle birlikte sıyrıldı bedeninden. Sarıldı kızın bedenine. Hafifledi.

Doğrulmuşken, baş oturağa yöneldi. Rüstem, bunu bekliyormuşcasına yekindi. Yer değiştirdiler. Avuçlarını tükrükledi. Kürekleri okşadı. Derin bir nefes salıvererek, asıldı. Duraksama, anında, hıza dönüştü. Belli belirsiz bir zorlamanın hemen ardından, düzenle ilerlediler.

Gözlerini yeniden topuklarına dikti Ruhsar. Kıç oturağa kaykıldı Rüstem. Tekdüze bir şapırtının, sürekli ezgisi egemen oldu doğaya. Iskarmoz gıcırtısı uyaklarında dolandı. Başıboş sandallar, birer ince çizgi halinde uzaklaştılar. Vori Burnu ayrıntılarından arınıp, yoğunlaştı. Denizin, mor karışımı mavi pusunda asılı kaldı...

Osman, sırtının ortasında gıdıklanan ter, oyluklarında beliren yumuşamayla güçlendi. Kürek lerin varlığını unuttu. Omurga izinin açılıp dağılmasına takıldı. Mavliğin kabardıkça ağarıp, uçlarda kanatlanışı coşturdu o'nu. Paşalimanı yükseltisine değin zıplattı bakışlarını. Kertenz alışkanlığıyla sandalı kavradığında, irkildi Ruhsar, hafif yan verip, gözlerini ellerine dikmişti. Ellerini kurtarmak çabasına düştü birden. Hızını artırdı. Parmakları kendiliğinden sıkıldı. Avucunun içinde sıcak bir ıslaklığın kaygınlığını duydu. Kürekler in tokuşması kulunçlarında kütürdedi. Ruhsar'ın gözlerinde bir alay çizgileşti. Kıvancı kollarını işneledi. Hızı daha bir arttı Osman'ın. Kolları sarsalandı. Başı eğildi. Çenesini bağrına dayadı. Aynı dengenin uyumunda, kürekleri ortaladı. Suyun karşı koyuşunu sezince, soluklandı... İçgüdüyle iki yanından rotasını denetledi. Göz kapaklarındaki basınçta, kızın bakışlarını sezinledi. Direndi... Kollarındaki kesiklik, teknenin hızına yansıyıncaya başını kaldırmadı. Rüstem'i yakalamak umuduyla doğrulduğunda, Ruhsar'ın öksesine

tıtuldu... Çırpındı.. Ensesinin sertliği, isteğinde çalıırdadı. Boyun damarları parmak parmak morardı... Duraksadı birden. Kızın gözlerindeki değişime uzun süre anlam veremedi. Değerlendirince utandı. Yazgısını kabullenmişliğin umutsuzluğu, bilincini kavurdu. Pişmanlığın kararsızlığı yansıdı gözlerine. Dişlerini kenetledi. Güçlükle döndürdü başını. Güçlükle Rüstem'e baktı.

Öfkelendi... Rüstem uyukluyordu... Kıç kasaraya yaslanmış, yüzünde anlatılmaz bir sevincin parıltısıyla dalmıştı. Bağırmak geçti içinden... Ağız dolusu sövmek isteğiyle doldu... Yutkundu... Yüzünün al al olduğunu, kulaklarının kızardığını duyumladı. Çaresizlikle bakındı. İş olsun diye rotayı denetledi. Yetmedi... Yanlamasında beliren adanın çizgileriyle oyalanmak istedi. Beceremedi... Sandaldan atlayıp, pişmanlığından arınmayı kurdu. Rüstem'in sevinci engelledi... Bir kıpırtıyla kendinden kurtuldu.

Ruhsar elini oynattı... Diz kapağını örttü... Ceketinin iki yakasını tek eliyle kavradı. Gözleri rahatladı Osman'ın. Devinimi yumuşadı. Yorgunluğu uçup yitti. Suyun sürtünmesi belirsizleşti. Gücünün güveniyle dikildi yeniden.

Rüstem, dingin, gözlerini açtı. Esnedi... Gerindi... çevresine bakındı... Kaygıyla irkildi. Bakışlarındaki soru işareti, Ruhsar'ın saçlarını aştı. Osman'ın aldırışsız bakışlarına ulaştı. Yanılgısını saptamak acelesiyle, yeniden bakındı. Rota, Kaşık Adasının çok uzağından geçiyordu. Şaşırdı. Bir yanıt, bir gerekçe aradı. Osman da... Hiç duraksamasız, kürek çekmeyi sürdürüyordu. Kaygısını güçlükle yenip, yılıştı... Yan verdi Ruhsar'a. Küçük adımlarla, başa kaydı. Osman, kürekleri aktardı. Dengeleyerek küpeşteyi sıyırttı. Yer değiştirdi.

Otururken bakındı. Kaşık Adası sancakta uzaklaştı. Ağzı kurumuştu. Bakındı... Kıçaltını yokladı... Rüstem

bir eliyle ardına sarktı; başaltından çıkardığı testiyi uzattı. Aldı... Ağzına götürürken durdu. Kolunu gererek, Ruhsar'a sundu. Kız, görmemişcesine kıpırtısız kaldı. Bir süre öyle bekledi. Devinisizlik sürünce, parmaklarının ucuyla, omuzunu dürttü. Ruhsar başını çevirdi. Gözlerinde yalnızlığın, yitikliğin, yenilginin acısı ışıklandı. Testiyi kafasına vurmak geldi içinden. Yine de kolu yoruluncaya bekledi. Sonra ağır ağır testiyi çekti. aşağılanmışlığın hıncıyla, kanırtı testinin boynunu. Avucundaki diş izi sızladı. Hınçla bir yudum içti. Dilinin zamkında, buruk bir misketin okşamasını sezdi. Tükrüğü çözüldü. Boğazına doğru yuvarlandı ağzının tadı. Bir koca yudum daha alarak, çalkaladı. Diş etlerinde, damağında ezdi. Boğazından midesine yayılan bir coşkuyla dalgalandı. Gözleri testinin dibinden dolandı. Ruhsar'ın gözlerine daldı. Alaylı mı, acılı mı olduğunu kestiremediği bakışların vuruşuyla coşkuyu unuttu. Testiyi hızla çekti ağzından.

Rüstem, yanındaki çıkından ekmek çıkardı. Ruhsar'ın kıpırtısızlığına uzattı. Osman, ekmeği aldı, testiyi verdi. Ruhsar, ne birine, ne ötekine baktı. Gözleri denizde, öyle kaldı. Osman sunusunun geçersizliğine kızgın ekmeği dişledi. Rüstem, olandan bilisiz, şarabı yudumladı. Ağzını ekmekle doldurup, kürek çekmeyi sürdürdü.

Yel, başaltından vurdukça, kürekler ağırlaşıyordu. Rüstem zorluyor, omuz başlarındaki titreşimler, giderek, sızıya dönüşüyordu. Yakararak baktı Osman'a. Acılı bir çağrı yanıp söndü gözlerinde. Osman, ikiletmedi isteğini. Hemen doğruldu. Küreklere geçerken durakladı sandal. Önden arkaya kaykıldı. Sendeledi Osman. Sallandı Rüstem. Ruhsar'ın başı üstünde birbirlerine tutunup, toparlandılar. Yeni bir kaykılmaya kalmadan, yerleştiler. Osman, dinlenmişliğin hızıyla, girişti. Kürekler suda halkalandı. Her kalkışta ince bir serpintiyi puslandırdılar

uçlarına değin. Damlalar tozlanıp, güneşin allığında yakamozlandı. Maviyken yer yer mora dönüşen deniz, alabildiğine gümüşlendi. Yaldızlandı batan günle boyanarak. Maviler ayrıştı. Sarı, beyaz, mor, turuncu, yeşile dönüştü. Tutuştu deniz. Tutuştu serpintiler. Tutuştu yoğun bulutlar ve küçük sandal... Gün, Osman'ın kollarında, gövdesinde, başında ışıladı. Ruhsar'ın saçlarında, gözlerinde ıpıldadı son gücüyle. Küreklerin devinimiyle oynaştı. Gitti geldi serpintilerle... Sonra ağırdan ağırdan soldu parıltılar. Pörsüdü yaldız ıpıldısı. Sular kararmaya durdu... Bir, kızın saçlarından fışkıran balkıma kaldı karanlığın ortasında. Bir de gözlerindeki anlaşılmaz ivmenin ışıltısı... Gözlerini alamadı Osman. Güneş, gözlerine, saçlarına batmıştı sanki kızın.

Rüstem, yer değiştirirken kucaklayıp götürdüğü testiyi ağzına dayadı. Bir kaç yudum içtikten sonra duraksadı. Hızla ağzından çekti. Unutkanlığın bağışlanmasını isteyen bir sıvaşkanlıkla, Osman'a aktardı. Yudumladı Osman. Daha yudumunu yutarken geri verdi. Rüstem tazeledi ağzındaki tadı. Testiyi yerleştirdikten sonra kaykıldı. Ağırlaşan bedenini dengeye alırcasına uzandı. Ayakları Ruhsar'a değdi. Papuçları tutuşmuşcasına korkuyla geri çekildi. Elleriyle ayaklarını yokladı. Ruhsar, duygusuzluğun doruğunda, kıpırtısızlığı sürdürüyordu. Kızın devinimsizliği rahatlattı Rüstem'i. Gevşedi. Az sonra da, horultularını ıskarmozun sızlanmalarına katıştırdı.

Bir kahkaha tırmaladı Osman'ın göğsünü. Dudaklarının büklümünde tutukladı sesini. Ruhsar, akşam alacasına karşın, gözlerindeki alayı yakaladı. Üzüngle kapandı kirpikleri... Islaklıkla açıldı. Islaklık giderek artı. Hıçkırıklarını güçlükle yuttu. Bakışlarını kaçırıp, denizin laciverdinde yıkadı. Yeniden çevirdiğinde, kuru, acılı, ezik bir yakarış sarstı Osman'ı. Hemen ardından, ölgün bir parıltının kıvılcımlanması belirdi. Döndü... Geriyi yokladı.

Ada'nın son ışıklarıyla kucaklaştı. Göz kararıyla uzaklığı ölçtü. Bir kez daha değişmek umuduyla, Rüstem'e baktı. Horultuları azalmış, düzenli aralıklarıyla nefeslenme dönemine kaymıştı. Bakışlarında bir umutsuzluk yandı, söndü. Ruhsar, umutsuzluğu görünce, bağışlanmışlıkla süzüldü. Afalladı Osman. Kürekleri tokuşturmak üzereyken toparlandı. Bağışlanmışlık yakarıya, beğeniye dönüştü. Sersemledi... Küreklerin tokası birbirine vurdu. Dudaklarının kıvrımında, ucuzlama aradı. Tersine içten bir sevecenliğin ıslaklığıyla sarsıldı. Sandal uyumlu yalpasından, direncin sallantısına kaydı. Rüstem sarsak sarsak kıpırdandı. Tekmelemeyi düşündü Osman. Dizleri gerildi. Topukları acıdı. Yüzünü buruşturdu. Ruhsar, yüreğinin sancısına katıldı aynı mimiklerde. Bir hırıltı çakıldı gövdesine. Kendinden başkasının duymadığına inandığı halde, yüreğinin gümbürdemesiyle irkildi. Hava hafif bulutlandı. Puslu bir koyuluk sarmaladı tümünü. Ağlamaktan ürktü Osman. Gücünü küreklerde sınadı. Rüstem, yalpayla sallandı. Doğrulurken gözlerini açtı. Denizin koyuluğunda balkıyan yıldızları izleyerek, Ada'nın ışıklarına baktı. Hemen dikilip, küreklere yöneldi. Osman, Ruhsar'ın bakışlarından, baş üstüne kaçtı. Hafif yan verip, gözlerini kapattı.

Yıldızların yasısı, göz kapaklarının içinde kabarcıklandı. Al, yeşil, sarı kendi kıvancında oynaştı. Hemen açtı gözlerini. Devinim halindeki Rüstem'in koltuk altından, Ruhsar'ın bakışlarıyla buluştu. Titredi... İçinde belirip yiten pişmanlık, boğazına düğümlendi ilkin. Sonra yüreğine çöreklendi acımasızca. Hınçla gözlerini kapattı. Uzun uzun bakışların ılıklığını içti. Poyraz, kulunçlarını kabarttı. Az önce terleyen bedeni, soğudu. Tüylerinin dibinde buz tanecikleri gezindi. Sırtında, ensesinde katılaştı titremeler. Gözlerini açtı. Başını çevirip, özlemle kıyıya baktı.

Alaburun tüm küllüğüyle belirince, Rüstem'i dürttü. Rüstem, kıça doğru akıverdi. Küreklere sarıldı. Her kürekte omuzlarının sertliği biraz azaldı. Kıyıya yaklaşırken, yeniden terledi. Isındı, yumuşadı, yeğneldi. kollarında, sırtında bir dinginliğin gevşemesi uçuştu. Kıyıdaki ağaçlar ayrıştı. Tek tek dikildi. Taşlar iri iri karardı. Koylar, tüm çizgileriyle gülümsediler Sandal kanatlandı sanki. İçindekilerden bağımsız uçmaya başladı. Osman'ın gücüne dalgaların itişi eklendi. Alnının kıvrımlarında ter damlalanırken, sandal baştan kara etti. Sarsıldılar. Ruhsar, elleriyle küpeştelere yapıştı. Rüstem şaşkın şaşkın dikildi. Osman'ın azarlayan bakışlarını, gözbebeklerinde görünce, toparlandı. Dudaklarını yaladı. Ellerini kızın koltuk altlarından sokarak yekindi.

Ruhsar umulmaz bir şaşkınlıkla baktı Osman'a. Gözlerini bulamadı. Düş kırıklığı yumruk oldu. Beyninin ortasına indi. Ağır ağır boynu büküldü. Başı eğildi. Dişleri sıkıldı. Parmaklarının boğumları ağardı. Yapıştı tekneye. Zorladı Rüstem. Var gücüyle bir daha yüklendi. Bir eli koptu küpeşteden. Tekne yana yattı. Tutunamadılar. Alabora, üçünü de suya gömdü. Zıplayıp kalktı Osman. Onları suyun içinde boğuşur bırakarak, sandalı düzeltti. Atladı... Kaçışın hızında küreklere sarıldı. Başını kaldırdığında, Rüstem'in kızı, kıyıya süreklemeye uğraştığını gördü. Bakışları kıyıdan, zeytinlerin tepesine, ordan sırtlara kaydı. Ayın ilk ışıkları, Manastır'ın mermerlerinde gümüşlendi. Ruhsar kıyıda yüzüstü kapaklandı. Rüstem başına çöreklendi. *Gırtlağında bir hıçkırık düğümlendi... Omuzunda bir elin okşayışını duydu. Parmakların sevecenliği kimliğini hemen ele veriyordu... Gövdesini sarsan hıçkırığı tutmak isteğiyle, boğazını, gırtlağını, damağını ve dilini zorladı. Yine de engelleyememenin utancıyla, anasının kucağına sığındı.*

Afsun kadın, acısını beyninden yüreğine, yüreğinden

avuçlarına aktardı. Ordan da, sevecenliğine dönüştürüp, oğlunun saçlarına savurttu. İnce parmaklarının yumuşacık dokunuşlarıyla, güven olarak geri aldı savurttuklarını. Osman'ın dalgalı saçları kabarıp, yatıştıkça acısı azaldı. Avuçlarının yelinde alabildiğine dönenmek tutkusuyla okşayışları hızlandı. Saçlarından yüreğine bir güvenin sızladığını sezdi. Kendisinde bütünleşen bir tutkunun ağırlığıyla beyni uyuştu. Hıçkırıklarını unuttu. Korkularını yitirdi. Başında bir keçeleşmenin rahatlığıyla, bıraktı kendini. Afsun kadın, bu gevşemeyi bekliyormuşcasına, azalttı okşayışlarını. Göz pınarlarından sızan iki damla yaş, ak yanaklarında uzadı. Dudaklarında menevişlenerek, büzülüp kalmış bir gizli gülücüğünü aydınlattı. Gözlerini kapadı. Salt parmak uçlarındaki, doyulmaz sevginin yüreğindeki gümbürtüsünü dinlenmeye koyuldu. Mavzerlerin soğuk namluları yatağın altına uzandı. Mama Fotini, alttakini korumak umuduyla yatağa kapaklandı. Ligor baba, korkudan öte bir erimenin yumuşaklığında, pelteleşti uzandığı yerde...

Emin efendi, kendinden geçmiş adamı çekiştirdi. Sonra mavzerini yandakilerden birine aktararak, eğildi. Sürükledi adamın dağılmışlığına aldırmadan. Kolları yumuşak yumuşak sarktı iki yanına Ligor babanın. Bacakları bükülüp kaldı. Ağır ağır soluklanarak, toplanmaya çalıştı. Tortop oldu. Oturduğu yerden gözlerini kırpıştırarak, namlulara baktı. Terden tüm geceliği sırılsıklam, yatağın üstünde uzanıp kalmış karısına, kapının ağzında titreşen oğluyla, kızına çevirdi gözlerini. Anılarını fotoğraflaştırmak istediği kişiler önce bulandılar. Sonra bir anda belleğenden dağılıverdiler İlkin anlamsızlıkla belerdi gözleri. Ardından çaresizliğin acısı dondu kavrım kavrım...

Ürpertiyle fırlayıp kalktı. Namlular da onunla birlikte kalktılar. Bakışların devinimiyle önlerine düştü. Mama Fotini'nin hıçkırığı, Ligor babada yankılandı. Tökezledi...

Emin efendi, anında koltuk altlarından yakaladı. Geniş, iri bedeni dikildi. Kalın kaşları uçlarından sızan terle ablak yüzünün çizgilerine uzadı. Kara gözleri korkunun donukluğuyla şıldırdadı. Nefeslenerek ayaklarını sürttü. Suskunun ortasında, ürkünç bir hışırtı kapladı yöreyi. Kulaklarında zonklayanın yüreği olduğunu ayırmadan, lonca çınarına yöneldiler.

Fotini birden zıpladı. Şişmanlığından umulmaz bir çeviklikle, yatağı aştı. Kapıya vardığında, kızıyla oğlunun babalarının ardına düştüklerini gördü. Her adımda sokağı, mahalleyi, Ada'yı ardına taktığı duygusuyla, arkalarından yürüdü.

Yanko, kızkardeşinin mavi gözlerine baktı. Göz pınarlarından tomurcuklanan iki damla yaş, kalkık burnunun kıyılarından sarktı, kızın. Etli pembe dudaklarını ıslattı. Ak teninin titreşimleri, gerdanında, boynunda dalgalandı. Çaresizlik içindeki elleri birbirlerine kenetlendi. Parmakları ardardına çıtırdadı. Uzun boyundan umulmaz bir küçülmeyle yanına sokuldu Efsuni'nin. Güç vermek ya da güç almak amacıyla, ellerini aradı. Bulamayınca, parmaklarındaki titremenin kaygısıyla irkildi. Anasını aradı kalabalığın içinde... Dağınık saçları, adımların sürtünmesine uygun hıçkırıklarıyla, yarıp gelmeye uğraşıyordu.

Tüfekliler, parmakları namlularda, Ligor babayı gözlüyorlardı. Emin efendinin tam yanında, bir an önce ateş etme devinimindeki Kâzım, acılı acılı bakıyordu komşularına. Rum mahallesinin tüm insanları, bir ağıtın suskun acısına gömüldüler. Yüzleri solgun, gözleri ağlamaya, elleri dövünmeye hazır... Ligor babanın yasıyla şimdiden sarsılırcasına izliyor tüfekliler. Müslüman mahallesi tersine. Ağıtını unutmuş. Öç almanın ürkünç durgunluğuyla, diş gıcırtılarını sürüklüyorlar topluklarında.

Her adımda, bomba sesleri, tüfek patlamaları, kıyıyı

gökle alaz alaz birleştiren yangının hışırtısıyla, akşamı anımsıyorlar. Her adımda, yüzyıllardır yaşanmış kardeşliğin iplik iplik çözüldüğünü, Parça parça dağıldığını duyuyorlar. Dostluk... Sevecenlik... Dört bir yanı suyla çevrili bir toprak parçasını paylaşma alışkanlığı... Yerini, öfkeli bakışlara... Hınçlı davranışlara... Ve giderek düşmanlığa bırakmakta... Sarsılıyorlar. Doğa parçalanıyor. Gök yere iniyor sanki. Su ayrım ayrım bölünüyor. Tüm parçalar yüreklerinden bir lokmayı koparıp gidiyor. Yaktıkları ağıt buna... Yakmaya hazırlandıkları da... Geçmişlerinin, Doğalarının, ayakları altında sürünmesine katlanmak olanaksız... Üzgün üzgün bakıyorlar birbirlerine. Üzüntü yerini hınca bırakıyor. Ligor baba, mektep mahallesinin lonca ağzına değin sarsılarak ilerliyor. Yolun bir yanından açılan kapıların ardından yaşmaklı, yemenili, öte yanından açık fistanlı kadınlar çıkıyor. Tümü katılıyorlar yürüyüşe. Çocuklar durgunluktan usançlı, birbirleriyle dalaşıyorlar. Analar tutup çekiyorlar, bebeleri... Her zamanki oyunlarının böyle birden bozulması, ikircikliendiriyor onları. Sessiz, katara katılıyorlar. Sessiz, Ligor babayla, ardındaki tüfeklilerin sırtısıra ilerliyorlar.

Ligor baba, mahalle sınırına gelince, durakladı. Emin efendi, elini omuzuna uzattı. Hafif bir dürtüşle, ilerletmek istedi. Oturuverdi Ligor...

-Öldüreceksenız, burda öldürün!..

Ayaklar sustu... Gözler sustu... Bedenler sustu... Ligor babanın sözcükleri, suskunun ortasına düşen bombalar gibi patladı kulaklarda... Herşeyi kabullenmişliğin umutsuzluğuyla boğuldu heceleri. İnce bir yakarma, küçücük bir acındırma özlemi bile titreşmedi harflerinde. Mahallesinin sınırına ulaştığında en kötüyü yaşamanın dinginliğine ayak bastı. Korkuyu aşmanın buluncuyla dikildi. Tüfekliler, izleyiciler ve hatta çocuklar, ne yapacaklarını şaşırdılar. Daha evine giderken öldürmeyi kurdukları

Ligor'un bu kabullenmişliği içlerindeki kararı söndürüverdi. Birbirleriyle yarışırcasına, parmaklarını tetiklerden çektiler. Emin efendi, yeninden kolunu uzattı. Kaldırmak amacıyla üstüne eğildi. Çırpınıp sıyrıldı Ligor baba... ilkin dizlerinin üstünde yalpaladı. Sonra ağır ağır doğruldu. Dizlerinin titremesini avuçlarının içinde yitirmek isteğiyle yanıp tutuştu elleri. Başaramadığını bile bile, yekindi. Sesindeki dinginliği yitirmek kaygısıyla, çabuk çabuk söylendi;

-İş buraya vardı mı, cezayı suçsuzlar öder... Akşamdan beri, yüreğimiz ağzımızda bekliyorduk. Ya onlar öldüreceklerdi bizi, oyunlarına katılmadığımızdan. Ya siz, katıldık sanısıyla... Artık dayancım kalmadı. İşte elinizdeyim. Ne yapacaksanız, bana yapın. Kimsenin bir suçu yok. Kimse onlarla birlik olmadı. Ama bir olay var. Bunun hesabı verilmeli.

Tüm gözler, Ligor babanın üstünde birleşti. Suçlu suçlu, söylenenleri düşündüler. Suçlu suçlu, olayları yinelediler belleklerinde... Kırman'ın candarmayla yolladığı haberi anımsadılar. Olayın başlangıcı canlanıverdi birden. Kırçaki çetesinin Ada'da olduğundan söz ediyordu. İzlemek için geleceğini bildirmişti Kırman. Tümü birden ayaklanmışlardı. Ligor baba, başlarına geçmiş. Ada'da hiçbir aykırılık olmadığını birlikte belirtmişlerdi. Ligor babanın ağırlığı, Kırman'ın isteklerini kursağında kodu, demişlerdi. İnanmışlardı da dediklerine. Kırman'dan ses soluk kesilmişti. Demek bu eylemi hazırlıyormuş. Bu yüzden Ada'yı basıp, İskele kahvesi'ni yakmıştı. Alaburun üstünden, kimseye görünmeden sızmayı başarmıştı. Müslümanları ürkütmek istiyordu. Ürkütemedi... Biri yardım etseydi, böyle açıklar gelemezdi. Sızar bir kıyıdan. Bir kuytuda saklanır. Vuracağı yerleri saptar. Tam zamanında, dilediğince baskın verirdi... Veremediyse, Ligor baba, doğru söylüyordu...

Öyleyse neden suçluyorlardı şimdi onu? Neden öldürmeye sivanıyorlardı?

Sonılar, yavaş yavaş hıncı soğuttu. Bakışlar, suçluluğun bilinciyle, Ligor babanın kalın gövdesinden, lonca sokağının dişlek taşlarına kaydı. İlk bombanın patlayışındaki gibi sarsıldı Kâzım... Babasının mavzeri kapışı parladı gözlerinde. Pencerenin dibinde diz çöküp, tetiğe basışı resimleşti. Boynuna sarılan anasının ezinci dolandı gövdesinde... Omuzlar düştü... Babasının ansızdan sıçrayışı, kaykılışı, dönüşü ve sırtüstü uzanışı yinelendi. Beyni boşaldı... Anasının çözülüşünü anımsadı. Çığlığı kulağında zonkladı. İçi titredi... Babasının alnında açan nar... Sedirin işlemesine...Kilimin motifine sıçrayan kanı..Tetikle oyaşan parmağını, aynı anda gördü. Gözünü kin bürüdü... Ümmühan kadının üstüne atılışını... Yuvarlanışlarını... Oğlunu kutarmak tutkusuyla, kocasını unutan kadının yakarışını yaşadı. Utancının kızıllığı, silinmez bir leke olarak her yanına sıvaştı. Soluklandı Kâzım... Utancından güç aldı... Elini güçlükle tetiğe götürdü... Parmağında bir mengene kavrıcalanmasıyla duraksadı.. Başını dikti. Emin efendi'nin bakışlarındaki yasağı, kolunda bir sızı olarak duydu. Direndi... Bombalar yeniden patladı kulağının içinde... Kurşunlar yeniden vızıldadı... Kolunun sızısını, parmağının acısını, yaşadıklarının anısını unuttu. Bilinci karardı... Buluncu sarardı... Gözlerinde benekler uçuştu. Dişlerini sıktı.. Başını eğdi... Elini tetikten çekti. Mavzeri avucunda dolandırdı. Kupkuru gözlerini ilkin Ligor babaya, ardından Emin efendiye dikti... İkisini de göremedi... Duygudan yoksun, karardan bilisiz, olgudan habersiz, öyle sallandı.

Emin efendinin, niteliği kestirilemeyen sesi, o kısa anın ürküsünde, bir yaşam korkusunu çekmiş olanları irkiltti:

-Hele bir ölüleri saptayalım!

Ligor baba, acıyla titredi. Derinlerden, ölümün ötelerinden gelen sesi, kaygıyla pürüzlendi;

-Ölüler? Bizden mi, onlardan mı?

Sorularının acısı burgaçlaştı. Toplaşanların beyinlerini oydu. Ordan al al yanaklarına yayıldı. İlk kez birbirlerine baktılar. Dağılıp yittiğini sandıkları her şeyin bütünleşmeye yöneldiğini gördüler, kendi bakışlarının anlamsızlığında. Nasıl olup da konuşabildiğine şaşan Emin efendi, kendi sesinden ürktü...

-Bizimkiler belli... Onlarınkini...

İlerledi Ligor... İvecen adımlarla, çınar dibine yöneldi. Acının yerini, kuşkunun ivmesi aldı. Yürüdüler... Yürüdükçe, birbirlerine karıştılar... Analar çocukları tutup çekmediler... Babalar, yandaşını ayırmaya özen göstermediler.

Yokuş aşağı kaydı Ligor baba. Yokuş aşağı hızla ilerledi ötekiler. Aynı devinimin uyumunda, merdivenlere dizildiler. Dalgalana dalgalana çınar dibine ulaştılar. Ligor, yüzüstü uzanmış ölülere yaklaşırken, çevresini aldılar. Sıkışan bir çemberin yaylanışıyla, dalgalandılar... Kaynaştılar... Aynı tarlanın ürünü olarak harmanlaştılar, yığınlaştılar. Ligor babanın üstüne kapandılar.

Ligor, dizinin dimbindekine uzandı. Çevirdi... Baktı... Bakışlarını kitleye döndürdü. Tepesindeki yüzlerin tümü aynıydı. Bakışların tümü, aynı öğrenme tutkusunun renginde. Bıraktı elinden... Soğumuş beden kaywerdi...

-Bu, Kurman, -dedi. -Çete başı!.. Geçen kez, Ada'ya gelmemesini söylemeye gittiğimizde görmüştüm. -Sonra ağır ağır ötekini çevirdi. En az kendisi ölçüsünde tanıdıklarından güvenli, tümüne göstererce bekledi. -Bu da, Kukuro'lu İstralı... Avlâniya kamcabaşlarında hamlacılık ederdi. Üzüm zamanı buraya çok gelip giderdi... Çeteci olduğunu duymamıştım. -Görevini bitirdiğinden inançlı, bakışlarını tepesinde kenetlenmiş kitleye çevirdi. Aynı yüzde,

yüzlerce göz, gözlerine girdi. Kirpiklerini kırpıştırdı. Bir anımsamanın ikircikliğinde dikildi. Kaygıyla bakındı. - Bizimkiler Kim?

Sorusu bir süre havada dalgalandı. Gözlerindeki gözler uzaklaştı. Birbirlerinin yüzlerinde eridi. Kille sözcüklere uydu. Devindi... Sıkıştı... Ligor babaya yer açtı.

-Rasim efendiyle, Ömer Ağa- yanıtı kulaklara ulaştı.

Kimin sesi olduğunu hiçbiri anlayamadı. Konuşan bile... Sanki topluluğun dışından biri yanıtladı soruyu...Ya da tümünün kendi sesi, kendi kulağına haykırdı sözcükleri...

Dikiliverdi Ligor baba...

Yalpaladı...

Bir tutamak aradı... Sendeleyerek, Kâzım'ın boynuna sarıldı. Delikanlının dal gövdesi, yaşlı adamın çınar bedeninde yitti. Kalın kût kolları, geniş omuzlarını sardı. Oğlu Yanko'yu avutma çabasıyla, saçlarını okşadı uzun uzun, yüzünü kokladı. Kendi ölümünün yasını tutan bir üzüngle;

-Yavrum Kâzım'ım, -dedi. Başın sağolsun!..

Mavzerini düşürdü Kâzım...

Yüzünün ayva tüylerinde bir alaz kızıllandı. Kulakları tutuştu. Gözlerinde boşalmaya hazır bir yaz bulutu toplaştı... Kirpikleri ıslandı... Ligor babanın kollarından sıyrıldı... Başını eğdi... Kendi deviniminin korkusunda hızlanarak, kıyıya seyirtti. Önüne gelen ilk sandala atladı. Halatı çözdüğü gibi, küreklere asıldı... Çekti, çekti... Açıkta bir nokta haline gelinceye, ne kendisi durdu, ne kimse durmasını istedi... Durmadı... Parmakları oğlunun saçlarında, okşamasını sürdürdü. Yüreğinin gümbürtüsü, kulaklarından taştı. Burnunda sızı, gırtlağında ses oldu. Dayanıksızlığının utancına aldırmadan, oğlunun hıçkırıklarına karıştı. Hıçkırığı dalgalarda zıpladı. Dalgaların serpintisi, yanağından akan yaşlara karıştı. Çenesiyle bir-

likte parmakları sıkıldı. Dişleri dişlerinde, elleri küreklerde gıcırdadı. Öfkeyle gözlerini açtı. Alaburun'a oturmak üzereyken, toparlandı... Burun'u sıyırdı usta devinimlerle. Anaforun kıyıya dönük ucunu gözledi. Göbeğe düşmeden pruvayı açığa verdi. Kısa küreklerle döngüyü aştı. Derin bir nefes bıraktı... Hızlandı... Tekneyi aşan bir dalgaya tükürdü. Dalga hemen ötesinde anafora girdi... Durakladı... Genişledi... Yayıldı... Döngünün hızında, höyüklendi. Alaburun, höyüğün ardında kabardı. Kütleşti... Yoğunlaştı. Ağaçlar birbirlerine sokulup, bütünleştiler. Evlerin kiremitleri çizgilerini, duvarlar boyutlarını yitirdi. Kıyıyla arasına, dalgaların köpüklü kanatları girdi. İskele yanında bir sandalın ayrıntısına vardı. İçindekileri seçmeye uğraştı. Çıkaramadı... Güneşin solgun ışınları, orta yaşlı adamın yanık teninde parıldadı. Saçlarının akında oynaşıp, kıçtaki çocuğun topaç kafasına uzandı. Daha bir dikkatli bakınca, makinalı oltaların kromları yanıp söndü gözlerinde... Misinanın ince izini yakalayınca, sevindi. Çocuk içten bir sevinçle zıpladı. Bir coşkunun taşkınlığı yayıldı denizin üstüne... Titreşimi dirseğini zonklattı. Misinayı işaret parmağının büklümüne, başparmağının küt tırnağıyla kıstırdı. Sol kolunun güçle çekildiğini sezince zıpladı. Kolu ağırlığı taşıyamıyacak ölçüde sarkınca, sol elini uzattı. Kollarında, omuzlarında, omurgasında dayanılmaz bir basıncın sarsıntısını duydu. Var gücüyle geriye yaslanıp, çekerken, coşkusu sözcük olup patladı;

-Tuttum...

Ağırlık daha bir arttı. Misina dizlerinin üstünde çemberlendi. Parmaklarını kesen oltanın tuzlu ıslaklığı, kızıllandı. Sezinlemedi bile. Kollarının gücünü aşan ağırlıkla başetmek için, dizlerini küpeşteye dayadı. Sandal iskele yönünde eğildi. Balık, koca gövdesiyle, simsiyah mavilikleri yardı. Yaklaştı... Yaklaştı... Yaklaştı. Suyun

yüzünde zıpladı. Başı kara bir topuz gibi döndü. Kocaman gözleri acıyla bulandı. Kuyruğunun serpintisi gözlerini yaktı Osman'ın... Kollarındaki ağırlık bir anda yitti. Yeğnileşiverdi misina. Şaşkın şaşkın sallandı boşlukta. Parmaklarının sızısı, dirseğine tırmandı. Dolu gözlerle bir kırılmış misinaya baktı, bir gülümseyen babasının yüzüne...

-Kocamandı!..

Ne bir söz etti babası... Ne gülümsemesini sildi yüzünden. Kendi misinasını uzattı Osman'a... Sepetinden yeni oltalar, kurşunlar çıkardı. Kurşunu bağladıktan sonra düğümü dişleriyle sıkıştırırken, zıpladı. Osman'ın ilkin kolu, ardından tüm bedeni uzamış, sandaldan denize akmıştı. Misinayı fırlattı. Bir eliyle Osman'ı yakalarken, ötekiyle oltayı kavradı. Sarsılan, güçle gerilip sağılan oltayı elinde tartınca, gülümsemesi daha bir arttı. Kıvançla misinayı çekmeye koyuldu. Arada bir gevşetip salıverdikten sonra, ağır ağır topladı. Her gevşemenin ardından sintinede yığılan misina büyüyordu.

Sinarit, suyun yüzeyine vurdu. Son çırpınışları da Kâzım Reis'in ellerinde eridi. Ayaklarını eğrilere yerleştirip dikildi. Göz açıp kapayıncaya koca balığı başüstüne atıverdi. Kuyruğuyla küpeşteleri döve döve, kıvranan balığın pembeliği uçtu. Pullarının gümüş parıltısı, her çırpınışla biraz daha azaldı. Parıltının ışığında yanıp sönen mavi, minor damarları soldu. Kâzım Reis, bir eliyle solungacından bastırırken, ötekiyle oltasını çekip aldı. Ağzını açıp kapadı sinarit. Gözleri bulutlandı.

Bu olağanüstü başarısını o an unutmuşcasına, oltasını yemledi. Yeniden suya saldı. Yarım bıraktığı misinayı kavradı. Kurşunun düğümünü denetledi. Oltayı bağladı, yemledi... Osman'a uzattı... Bir sigara yaktı... Dumanlarını dudağının yanından püskürttü. Osman, oltasını babasının ters yönünde savurttuktan

sonra, sinarite bir göz attı. Can çekişmesi seyrelmişti. Yine de arada bir başüstünü dövüyordu. Dayanamadı sonunda;

-Benimki daha büyüktü, -diye laf attı.

Kâzım Reis duymamış gibi bir oğluna baktı, bir başüstündeki sinarite. Dumanların arasından güldü. Sırtını sığazlarken;

-Şükret misinayı kesti. Yoksa seni de denizden toplayacaktık.-Dedi... Sonra birden anımsanının coşkusuyla, söylendi. -Tıpkı anan gibi... Bak şu işe sen... Bak şu başıma gelene...

Osman'ın alıngan alıngan bakmasına aldırmadı. Misinasını tarttı. Gözleri sigarasından gün ışığına uzayıp giden dumanlara daldı... *Ligor baba, dolu sepeti güçlükle taşıyarak, kapıyı çaldı. Ümmühan kadın, yaşmağını örtünüp, seyirtti. Komşu mahallenin muhtarıyla karşılaşmak şaşırttı onu. Kapının arkasına çekilip durakladı;*

-Buyur Kalambokidis efendi, bir isteğin mi var?

Ligor baba, aralanan kapıdan sepeti uzattı. Kapanmasını engelemek için, hafif itti. Gerekçesinin geçerliğini mutlaka sağlama isteğinin yumuşattığı bir sesle;

-Bunu sana getirdim komşu,-dedi. Kâzım bana çok gerekecek. Yarın yollarsan, çok sevinirim.

-Bizim bir şeye gereksinimiz yok ki...

-Elbette olmayacak. Bunca Adalı eşek değil...

Ümmühan kadın ne edeceğini bilemedi. Kapının aralığından dalıp, ayaklarının ucunda yerleşen sepete baktı kaldı. Ligor baba, kapıyı çekerken, önerisini yineledi.

-Unutmazsın değil mi?

-Unutmam...

Ligor babanın peştsıra Alabumun üstüne vardılar. Üzümler kararmış, salkımlar buğulanmıştı. Yanko, yarı yolda karşıladı onları. Kâzım'ın yüklendiği sepetin ucundan

tuttu. Bağ evinin önüne, çardağın altına masa kurulmuş. Ligor babayı bekliyordu. Efsuni, Kâzım'ı görünce, bir sandalye daha koydu. Ligor baba, hasır örgülü şarap şişesini kavradı. Kendi bardağını doldurduktan sonra, Kâzım'ın gözlerine baktı. Belli belirsiz bir yadsıma görünce:

-Bizim şarabımız gibisi yoktur vire Kâzım, -dedi.- Hem iştah açar, hem cana can katar.

Gözlerindeki yadsıma sönüverdi. Şişenin ağzından alev alev döküldü şarap. Akşam güneşinin kızıllığında kabarcıklandı. Tasının kalayı pembeleşti. Çeperleri ışıdı ince ince. Dilinin ucunda, damaklarında, gırtlağında buruk, hoş bir okşayışın tadı titreşti. Boğazından midesine likır likır bir türkü aktı. Ligor baba, açıklamasını kanıtlamaktan hoşnut, gözlerine baktı. Kıvancını belirtmekten çekinmeyen bir coşkuyla, güldü... Keyifle ağzını silerken;

-Dünyanın en iyi şarabı, Ada'nınkidir. Ada'nın en iyisi de bizimki...

Efsuni tabaklarına yemek koydu. Etli, sebzeli, tatlılı yemeği unutmuştu. Üstüste atıştırdı. Kızı tabakları toplarken, udunu kucakladı Ligor baba. Şişesini yanına aldı. Göz kapaklarının ağırlaştığını, sandalyesine iyice kaykıldığını sezdi Kâzım. Yanko ondan önce davrandı. Babası, nihavendin makamında, makam makam mayşırken yanlarından sıyrıldı. Efsuni sofrayı temizledi. İyi geceler dileğiyle, bağ evinin kapısında yitti. Mama Fotini, tasını tazeledi. Elleri kucağında, yayıldı. Gözlerinde beğeninin ışıltısıyla, kocasını dinlemeye koyuldu. Kâzım, birden fazlalığıyla irkildi. Bakınınca;

-Yanko'nun odasında sana yer yaptım, -dedi mama Fotini.-İstersen yat çocuğum.

İkiletmedi. Çardağın ardındaki tulumbadan ellerini ayaklarını yıkadı. Topuklarına bastığı tulumbacılarını kapıda eline aldı. Merdiven başındaki ilk odaya daldı. Okuldan kaçtıklarında, yağmura tutulurlarsa hep buraya sı-

gururlardı. Hiç yadırgamadan, ilerledi. Yanko'nun karşısında serili yatağın başında soyundu. Ak çarşafların sabun kokusuyla genzi gıdıklanarak, uzandı. Yatağın yumuşaklığında yitti bir an. Yorganı beline değin çekti. Dönüp yerleşmesine kalmadan, daldı.

Sabahın ilk ışıkları pencere kepenklerinin çizgilerinden sızarken, uyandı. Yorganın altından sıyrıldı. Aceleyle gömleğini, pantalonunu giydi... Papuçlar elinde, kapıdan çıktı. Ayak uçlarına basarak, hayata ulaştı. Papuçlarını yere atarak ayaklarına geçirdi... Çardağın altında ıslak ıslak gülümseyen sandalyelerden birine oturdu. Ligor baba görününce, ayağa fırladı. Ardına düşmek üzereyken, bir işaretle duraksadı.

-Üzümlerin kesilmesi gerek, -dedi Ligor baba.- Sen bağda kal...

Akşam niye bağa getirdiğini o zaman anladı. Hiç sesini çıkarmadı. Şimdiye değin dükkanda yardım etmişti. Bundan sonra, bağın işlerini göreceğine daha bir sevindi. Arkadaşlarıyla birlikte olacaktı.

Ligor baba'nın gidişinden az sonra, kesici kadınlar sökün etti. Onlar, bağda sıra tutarken, Yanko'yla Kâzım, oluklu tekneyi fıçıların üstüne yerleştirdiler. Kâzım boş keleterleri yüklenerek, bağın içine daldı. Yanko tulumbanın başına geçti. Soluk soluğa havuzu doldurmaya girişti.

Üzümleri havuzda yıkayıp, tekneye verdiler. Efsuni, eteklerini belinde çemrendi... Tekneye tırmandı. Dudaklarında bir sevda türküsüyle, topuklamaya başladı. Mor düğmeler dağıldı. Kabuklar koyuluklarını yitirdiler. Teknenin oluğundan fıçıya sarımsı bir şıra aktı. Pembe topukların her iniş çıkışıyla, azala çoğala şırıldadı... Mama Folini iş alışkanlığıyla, teknenin, fıçıların yöresinde dönenip, buynık yağdırmaya girişti.

Günlerce kesildi üzümler. Efsuni'nin dizlerinde güç kalmadı. Yorulduğu yerde, mama Folini çemrendi. Kalın, yağlı

baldırlarının bungildamasına aldırmadan, devindi teknenin içinde. Fıçıların üstüne tülbentler gerildi. Şıra mayalanmaya bırakıldı. Ağustos sıcağının alazı, sırtlarında, alınlarında tere battıkça zeytinleri aştılar... Kumsalı bir solukta geçtiler... Çığlık çığlığa kıyıya ulaştılar... Ve ivecen ivecen denize atladılar...Daldılar zıpladılar... Birbirlerini batırıp, kurtardılar. Su fışkırtıp, gülüştüler. Canlarını acıtıp sövüştüler. Küstüler, barıştılar... Dinlendiler... Arındılar... Yeğneldiler... Yeniden bağa daldılar... Yeniden üzüm taşıdılar. Yıkadılar... Ezdiler...

Mama Fotini, en sevdikleri yemekleri pişirdi onlara... Ligor baba, asma çardağının altında, en hoşlandıkları şarkıları söyledi. Yer yer ona katıldılar. Yer yer kendi aralarında şakalaştılar. Eski fıçıların tümü doldu. Yeni fıçılar geldi çarşıdan. Mahzen fıçıları almadı... Üstlerine tahta dizip, bir kat daha sıraladılar.

Kâzım, kulağında udun tımbırtılarıyla, yatağına uzandı. Fıçılarda mayalanan şıraların hışırtısı sürdürdü, türküleri. Onlarla uyudu... Onlarla uyandı.. Son üzümleri, kesip, son fıçıları yerleştirdikten sonra, ellerini oğuşturdu Ligor baba. Coşkuyla Kâzım'ın sırtını sığazladı:

-Yaşa vire Kâzım... Ayağın uğurlu geldi. Başarasız, balgamsız bozduk bağı... Yeni yeni fıçılar doldurduk. Apostol'un takası bu yıl hep bize çalışacak...

Mama Fotini, gözlerindeki beğeniyi saklamadan, kocasının kıvancına katıldı. Gençler son işleri de bitirdikten sonra, bir sepet donattı. Mahzenin en eski fıçısından koca bir binliğe şarap aktardı. Sepeti Kâzım'ın koluna taktı.

-Hadi Efsuni, -dedi.- Manastıra kadar gidin. Ben artık yokuş çıkamıyorum. Gerektiğinden fazla şişmanım. Peder Yovan'a, saygılarımı bildirin. Bağışlanma dilediğimi de sakın unutmayın. Kusura kalmazsın değil mi Kâzım'ım... Yanko babasıyla gitmeseydi sana yüklemezdim...

Bağların arasından Yavuzaki sırtlarına sardılar. Zeytinliklerin koyu gölgesinde el ele tutuştular. Parmaklarının şıra parıltısı, avuçlarında alazlandı. Selleri atladılar... Seralara zıpladılar... İki yanı zeytin ağaçlarıyla bezeli, Manastır yoluna daldılar.

Bağlar bitti... Zeytin tomurcukları serin serin, saçlarında yellendi. Saramaya yüz tutan çimenler, ayak bileklerini, dizlerini gıdıkladı. Bir ulu ağacın gölgesine oturdu Efsuni. Çekti, yanına çökerti Kâzım'ı... Sepeti ayakucuna bıraktı... Sapı, yanık derisinde bir kızartı kabartmıştı. Hemen gördü Efsuni. Elini uzattı. Kolu kaptı. Kızartının alazını serin dudaklarıyla emdi. Kolunun ocağa düştüğünü sandı Kâzım. Çekme gücünden yoksun, gözlerini kızın kıvırcık saçlarında dolandırdı. Göğsüne ulaşan yangının coşkusuyla, avucundaki eli sıktı. Parmaklarındaki sızı, yüreğine çıktıkça, tutkuya dönüştü Efsuni'nin. Burnuşan yüzü yayıldı. Gözleri yumuldu. Dudakları ıladı ilkin. Sonra tüm alazı emmenin ısısıyla kızardı, ıslandı, balkıdı... Başı göğsüne yaslandı delikanlının. Kulağında gök gürültüsüyle yankılandı, yüreğinin atışı. Kendi yüreğini tuttu, çıkıp gitmesini engellemek isteğiyle. Eğildi Kâzım... Sarıldı Efsuni. Ak teni, bir yelin ürpertisinde ısındı, pembeleşti. Tepelerde bir kuş öttü... Yamaçlarda bir su şırıldadı... Eteklerde bir yel hışırdadı. Yolun üstünde, ayak tapırtıları eriştı kulaklarına. Boynunu büktü Kâzım. Acıyla gözlerini kırpıştırdı. Güçlükle doğruldu. İstemezlikle çekiştirdi kızı...

Direnmedi Efsuni. Soluklandı bir iki. Gözlerinin tüm sevecenliğiyle, Kâzım'a baktı aşağıdan yukarıya. Göğsü inip kalktı. Memeleri entarisinin altında dimdik kabardı. Ayaklarını altına aldı. Kâzım'ın çekiştirmesine uygun devinimlerle, ağır ağır doğruldu. Tüm ağırlığı bedeninde yansıdı delikanlının. Aralandılar... Kâzım, bir eline sepeti aldı. Bir eline Efsuni'nin ince parmaklarını... Davrandılar!.. Uzun bir koşuyu bitirmişcesine durakladılar ilk adım-

larında. Birbirlerine baktılar. Gözlerinde gördüklerinden sevinçli, zıpladılar. Birbirlerinden kopmadan, hızlandılar. Taşların üstünden sektiler. Arklara girip çıktılar... Pınar düzlüğünde yan yana durup, gövde gövdeye yaslandılar. Döndüler... Ağaçların griliğini, bağların bozarını, toprağın tozarını, denizin mavisini, adaların akça mermer bozunu yudum yudum içtiler...Şiştiler, şiştiler... Sımsıcak birbirlerinin içine girdiler... Bir dalganın uyumunda denize serpildiler... Bir bulutun kanadında göklere çekildiler... Yağmur oldular yağdılar... Çiçek oldular açtılar... Kendi ısılarında kavruldular... Sonra dupduru, apaçık, tutkulu bakışlarını yüreklerinde kenetlediler. Ağır, kararlı, güçlü ve sevdalı, höyüğü döndüler.

Keşiş Yovan, alışkanlığıyla, ikisini de kutsadı. Mutluluk dileklerini sundu Rab İsa'ya... Ne Efsuni gülümsedi, ne Kâzım tasalandı. Sepeti verdiler. Yovan'ın dişsiz ağzında gevelenen sözcükleri dilek diye derleyip, yokuş aşağı sarkıverdiler.

Bağ dönemecine geldiklerinde nefes nefese duraladı Efsuni. Delikanlının gövdesine sarıldı. Terli yanağından öptü... İnce belini sıktı Kâzım. Saçlarını okşadı. Ellerini avuçlarına aldı. Gözlerinin maviliğinde, yüreğini yıkadı.

-İyi ki, babanı öldürmemişim Efsuni, -dedi. - İyi ki, öldürmemişim!..

Bağ bozumu sona erdi... Kış bastırdı... Deniz köpüklenip kabardı. Fıçılar mahzenin dengeli serinliğinde aktarıldı... Kâzım Ligor babanın oğlu, mama Fotini'nin kuzusu, Yanko'nun kardeşi, Efsuni'nin herşeyi oldu... Rasim efendi, gömütünde unutulmadı ama, Kâzım'ın yüreğinde yepyeni tohumlar filizlendi. Efsuni'nin gözlerindeki nem, Kâzım'ın yüreğinde bulut oldu. Ümmühan kadın, oğlunun kıvancından mutlu, Ligor babaya duaya oturdu.

Her yalnız kalışlarında konuştular. Her ko-

nuşmalarında kararlaştırdılar... And içtiler... Söz verdiler... Ellerinde, gözlerinde, dudaklarında, yüreklerinde birleştiler...

Ne Efsuni, mama Folini'ye bir şey diyebildi. Ne Kâzım, Ümmühan Kadın'ı Ligor babaya gönderebildi...

Ümmahan kadın ikircikiendi oğlunun suskunluğundan... Mama Folini kaygılandı, kızının durgunluğundan... İyi komşular olarak, birbirlerine dert yandılar. Biri kızı, gençlerle ilgilenmiyor, diye üzüldü. Biri oğlu, evlenmenin sözünü etmiyor, diye dövündü... İkisinin de aklına gelmedi, olguya dönüşen sevda... İkisi de bir türlü birini damat, birini gelin olarak benimsemediler.

Duyduklarına inanmadı Efsuni... Gördüklerini düşe yordu Kâzım. Ne dilleri çözüldü bu devinmede. Ne yüreklerinin alazı soğudu. Dükkana gelip gidenler çoğaldı. Ligor baba kağıtlar yazdı. Yerler konuşuldu. Binalar saptandı. Kağıtları mühürledi imzaladı. Kimsenin ağzını bıçak açmıyordu. Açmıyordu ya, yine de kulaktan kulağa sözler uzanıyordu. Değişim diyorlardı. Her an boşa çıkacak bir kaygının acısıyla kıvranıyorlardı. Kimse gitmek istemiyordu. Kimse yeni bir yurdun hevesine kapılmıyordu. Eski defterler açılıyor, eski anılar taptaze ortaya çıkıyordu. Deli Keşiş Yovan, mavi damarları kavak dalları gibi derisinin üstüne fırlamış kollarını göğe kaldırıyordu. Çengele dönmüş parmaklarını güçlükle yumruklaştırıp, göğsünü döğüyor;

-Biz İsa'dan önce burdaydık. Muhammed'den sonra burdayız... Kimimiz Müslüman doğduk, kimimiz Hıristiyan. Kimimiz din değiştirdik, kimimiz aslımızı unuttuk. Yine de kardeş kaldık. Ayrı dinden de olsak, kulluğumuzu bildik. Burası bizim. Bin yıllardır, yüz yıllardır bizim. Ayrılığımız, aykırılığımız olmadı. Kız alıp verdik. Dostu düşmanı belledik. Hep biz kaldık. Bizim kaldı burası. Yine de bizim

kalmalı. Gidelim Ankara'ya... Mustafa Kemal Paşa'ya... Selanikliymiş duyduğum. Yurt özlemini bilir. O yurdundan koptuysa, bizi koparmasın yurdumuzdan. Biz buralıyız, diyelim. Taşımız, toprağımız bildik. İnsanımız, hayvanımız, tanıdık... Ayrı dinden bile olsak, akrabayız. İnsanız. Elimiz, kanımızla buraya bağlıyız... Değiştirtelim kararımızı. Büyük adam, insan adamdır. Duyar bizi. Anlar yüreğimizi... Kalın, der... Madem isteğiniz bu, kalın. O güzel evler, o bakımlı bağlar ören olmasın. Yazık!..

Kurullar toplandı... Kancabaşlar, takalar, vapurlar gelip gitti. Bir umut coşturdu tümünü. Bir ölüm suskusu çöreklendi... Sonunda gidiş kesinleşti... Kimse kalın dememişti onlara. Yunanistan'a gideceklerdi... Sürekli ertelenen karabasan, gelip yığıldı üstlerine... Bir vapur gelecek tümünü alacaktı...

Ligor baba, durmaksızın Ada'lıların eşya, yapı toprak listelerini çıkardı. Kendi işlerini hep geriye bıraktı. Vapurun çevre adalardakileri götürdüğü haberi yayılınca, hazırlığa durdu.

Bir hançer saplandı Kâzım'ın yüreğine... Bir satır paraladı Efsuni'nin bedenini. Suskun, acılı, umutsuz oturdular sofraya... Şaraplarını yudumlamadılar. Ekmekleri dilindiği gibi kaldı... Yemekleri tabaklarında soğudu... Ne Ligor baba, udunu istedi. Ne Yanko şarkı söyledi... Ne mama Fotini, ellerini kucağına alıp, bekledi... Üzümler asmalarda çürüdü. Fıçılar boş gözlerle baktılar mahzenin alacakaranlığına... Ligor baba, ilk kez tümünden önce davrandı. Küskün küskün kalktı sofradan. Mama Fotini acılı acılı kocasını izledi... Yanko, anlamsız anlamsız süzdü kardeşiyle, arkadaşını. Yan esneyerek yalağına yöneldi.

Mutsuzlukla baktı Kâzım. Umutsuzluğunu aktardı Efsuni. Elleri birbirlerine kaynaştı. Yürekleri parmaklarının ucunda çaynaştı... Başını Kâzım'ın göğsüne dayadı Efsuni. Bir koluyla, kızın omuzunu sarmaladı Kâzım. Aynı

anda kalktılar. Aynı anda zeytinleri geçtiler. Aynı anda açığa demirleyen vapurun ışıklarına baktılar. Durakladılar. Bir hıçkırık karışı dalgalara. Vapurun sarı yakamozlarında uzadı, uzadı, saç gövdesine yapıştı. Bir kütürtü şimşekleşti Kâzım'ın bilincinde, eli halata ulaştı. Yalpalayarak yaklaştı sandal. Küpeştesinden yakaladı Kâzım. Dikildi... Durakladı... Ardındaki gölgeleri saydı... Bakındı... Ligor baba, mama Folini. Yanko, yanıbaşlarında, hıçkırıyorlardı. Acıyla baktı onlara. Acıyla Efsuni'ye çevirdi bakışlarını. Tek sözcük diyemedi. Öyle bir zaman saplanıp, vapurun ışıklarına sövdüler içlerinden. Kâzım boynunu büktü. Efsuni başını eğdi. Onlar dönüp, bağ evine yöneldiler. Kâzım, suskun oracıkta dikildi. Ayak sesleri, kulaklarında gümbürdedi. Bağ evinin ışıkları söndü. Kıyı boyunca yürüdü... Burunu döndü... Koyu geçti... Bergoz yıkıntısının kıyıyla birleştiği yerde durdu...

Alaburun'a doğru baktı. Vapura bir göz attı. Bergoz boyunca yürüyüp, yıkıntının üstüne oturdu. Deniz taşlara vurdu. Dönendi, yine vurdu. Yüzü ıslandı Kâzım'ın. Yanakları allandı. Gözlerinden töperlenen iki damla yaş, sakallarını gıdıkladı. Efsuni'nin hıçkırığı, yüreğini burda yakaladı. Hıçkırdı Kâzım... Dalgalar, hıçkırığına katılarcasına, taşlara vurdular... Ellerini suya soktu. Yüreğinin yangınını suda söndürmeyi denedi. Başaramayınca, suyu serpeledi. Bıraktı kendini. Ağladı...Ağladı... Kuruyan gözlerinin, vapurun ışıklarına çakılı kaldığını neden sonra sezinledi...

Bergoz ucundan denize kaydı. Kendi kulaçlarının sesinden ürktü. Ağırlaştı. Elbiselerinin ıslaklığında kollarının gücü çatışı. Küçük küçük kulaçlarla, vapurun yanına yaklaştı. Çevresini kolaçan etti. Ne gözcüler kıpırdıyordu, ne yolculardan bir ses geliyordu. Vapur, bordasında şıpırdayan suların nirnili salanlısında, dingin duruyordu. Işıkların sarı izleri, dört bir yandan fışkırıyor. Kâzım'ın iki

yanından birer bıçak izi gibi uzayıp gidiyordu. Demir zincirine tutunup nefeslendi. Suskunun göbeğinde yalnızlığını duydu. Tüm gücünü kollarına topladı. Kulaç kulaç yukarı ağdı. Islaklık, çamaşırlarından beline doğru aktı. Paçalarından, ayaklarına sızdı... Ordan da denize... Yükseldi... Bedeninin taşınmaz ağırlığıyla durakladı. Bacaklarını da zincire doladı... Nefeslendi... Küpeştede zonklayan ayak sesleriyle ürperdi... Hızını artırdı... Ayak sesleri yaklaştı. O ivecen tırmandı... Ayak sesleri, yaklaştı, o loçaya sığındı. İki kişi küpeşte korkuluğuna dayandılar. Biri vapurun bunca kişiyi alıp almayacağını sordu... Öteki almaya zorunlu olduğunu söyledi... Bir yel, ıslaklığını dondurdu. Kollarının gücü azaldı. Bacaklarında bir sızı belirdi İyice sarıldı zincire. Sıkıca sokuldu loçaya... Zincire bir izmarit çarptı. Kıvılcımlar çevreye dağıldı. Kızıl bir göz, demirden, denize kaydı. Deydiği anda yitti. Sesler kesildi. Ayak tıpırtıları uzaklaştı. Derin bir nefes aldı. Loça ağzından içeri kaydı. İvecenlikle herbir yanı taradı. Hırça mapa halatların ardına sindi. Görülmediğine inanır inanmaz, güverte boyunca ilerledi. Önüne ilk gelen can fi-likasının muşambası altına dalıverdi. Ordan buraya gelmek, bedenini kızdırmış, ıslaklığını unutturmuştu. Muşambayı örttü. Birden mutluluğun coşkusuna kapıldı. Birden yorgunluğunu duydu. Gevşedi... Yumuşadı... Gözlerini kapadı... Uyudu...

Bir kaygıyla izledi gürültüleri. Demir virasının şangırtıları, bir şölenin türküleri gibi şenlendirdi kulaklarını. Coşkusu doruğa ulaştı. Bakla bakla çekildi demir. Gece karanlığında saklandığı loçaya karış karış yaklaştı. Bitmeyen bir bekleyiş titremesi sardı bedenini. Sırtına eğrileri gıcırdadı. Korkuyla büzüldü. Ağlaşmalar, güvertedeki ayak tıpırtıları, coşkusunu yineleyen türküler oldu... Vapur bedenindekine uygun bir titremeyle kıpırdadı...

Motorlar sustu... Vapurun devinimi durdu... Denizin şapırtısı arttı.. İvecen ayak sesleri güverteye doğru aktı... O yana, bu yana gidip geldi koşuşmalar... Bir şey aradıklarını hemen anladı.. Büzüldükçe büzüldü fülikanın içinde... Teninin ısısıyla kurumuş çamaşırları alabildiğine burıştu... Bir el kaldırdı fülikanın muşambasını.. Bir el çekip aldı Kâzım'ı büzüldüğü yerden.

Suskun, dikildi.. Kollarını kavrayan kolların arasında, boydan boya güverteyi geçti. Yolcuların bakışlarını topuğunda sürükleyerek, merdiven başına geldi. Başı yerde ilk adımı atarken, Ligor baba yanına sokuldu. Yaşlı gözlerinde acılı bir kopuşun hıncı yanıp söndü. Omuzunu sıktı Kâzım'ın. Hıçkırıklarını güçlükle tutarak, saçlarını okşadı:

-Yapmayacaktın oğlum!.. Buna izin yok, - dedi.

Tüm bağırış çağırış bir anda durdu. Topuğundaki bakışlar uzaklaştı. Yolcuların başları, önlerin düştü. Candarmalar devinimsiz kaldı. Başını kaldırdı Kâzım... Ağzını açıp kapadı.. Gırtlağına yapışıp kalan sesini diliyle kazıdı. Güçlükle fısıldadı:

-Baba!..

Kendisi duymadı ağzından çıkanı. Ama dağ taş işitti. Ligor baba kulak zarlarının patladığını sandı. Candarmalar irkildiler. Kaptan tamyol dememek için kendini güç tuttu...

Neden sonra toparlandı Ligor baba. Neden sonra gözlerinde katmerlenen acıyla sarsıldı:

-Geç kaldık yavrum, -dedi. -Üçümüz de çok geç kaldık...

Dört kişi güçlükle kavradılar Efsuni'yi... Güçlükle aralarına alıp, tutabildiler. Ligor babanın sözcükleri uzadı. Topuklarına dizlerine, kalçalarına, kulaklarına swaştı. Uzayan susku, dondurdu tümünü. Candarma birden görevini anımsadı. Kollarından sıkıca tutup, merdivene yönelirken, acısını belirtmeden duramadı:

-İhbar olmasaydı!..

Ağır ağır indiler. Onlar sandala ayak basar basmaz, merdiven çekildi. Efsuni'yi kavrayan kollar gevşedi. Fırlayıp trabzanlara asıldı kız... Kayık açıldı. Vapur makinalarını faryap etti... Uskur kendi ekseninde döndü. Dalgalar şaşkın şaşkın durakladılar. Deniz karıştı. Sarardı... Yosunlandı... Kabarcıklandı... Deniz anaları pelte pelte sırıtıtlar. Vapur açığa, sandal limana yöneldi... Kâzım, göğsü boşalmışcasına kıçüstüne çöktü...

Birden, bir kaynaşma belirdi vapurun güvertesinde. Kollar uzandı, boşluğa. Zıplayan birini yakalamak tutkusuyla, sallandılar... Sonra bir silah patladı. Candarmalar, hemen silahlarına davrandılar...

Suya gürültüyle bir şey düştü. Candarmaların alışları, tomistana hazırlanan vapurun, ilerlemesine neden oldu. Çığlıkları denizin üstünde uzayıp, kıyıya vurdu. Kâzım, suya atlayan Efsuni'nin ıslaklığıyla titredi. Olgu, bilincinde dondu bir an. Kendiliğinden zıpladı. Kendiliğinden akıverdi suya... Sandal yalpaladı. Candarmalar birbirine tutundu. Sonra toparlanıp, nişan aldılar...

Kâzım, kendisiyle yarışarak Efsuni'yi kaptı. Birlikte dalıp çıktılar. Kıvırcık saçları, yüzüne, ensesine dümdüz sarkmıştı. Yanaklarının alı suyun serinliğinde solmuştu. Vapurdakiler, tümü bir noktaya, iki gencin sarmaş dolaş göründüğü yere yığılmışlardı. Sandaldaki candarmalar, parmakları tetikte, bir olumsuzluğu engelleme kaygısındaydılar. Kıyıya toplaşanlar, kendilerince bir öykü canlandırmanın, gevezeliğine vurmuşlardı. Sandal bir yarım döngü çizdikten sonra yaklaştı. İlkin Efsuni'yi verdi Kâzım. Sonra kendisi tırmandı. Ne kimse bir söz etti, ne gençler ağızlarını açtılar. Baş üstünde yan yana oturup birbirlerine sarıldılar... Hamlacı küreklere asıldı. Kıyıdakilerin öykülerini noktalayan, alkışlar arasında Bergoz'u geçtiler.

Mutluluğun doruğunda daldı Kâzım. Efsuni'nin Afsun oluşunu. Osman'ın doğuşunu... Büyüyüşünü... İlk avına çıktığı bu günü düşleyerek, gözlerini kapadı. Misina parmağını sarsalayınca, doğruldu. Gözlerinden taşan bir sevda türküsü, misinada çizgileşip, denize aktı. Sıçradı Osman... Ollasına vuran balığı kaçırmamak inceliğinde tepindi. Babası dalgınlığından sıyrıldı. Misinanın dirençle titreştiğini sezinleyince, oğlunun sırtını sığazladı. Her an yardım etmeye hazır, balığı çekmesini bekledi. Balığın çırpınışları bordada alkış oldu... Müzik oldu... Osman'ın kulağını doldurdu. Çığırtkan bir havanın yaygarasında toparlandı. Çevresine bakındı... Son gezginleri dolaştıran bir motor, Prastos koyundan sıyrıldı. Coşkuyla bağrışanları, yün ceketlerini bellerine bağlamış yaşlı başlı insanların daracık güvertede çalkalanmalarını seyretti bir süre. Alnında biriken teri ceketinin yeniyle sildi... Durakladı... Ceketini çıkardı. Katladı. Dirseğindeki deliğe parmağı takılınca; «Yenilemek gerek», diye düşündü. «Ben hiç görmemiş gibi davranıyorum. Doğru değil... Şu voliyi bir alalım... Doğru Mahmutpaşa'ya...» Dizlerinin üstüne bastırdı ceketini. Kallanmış olarak avuçladı. Ardına bakmadan başaltına yerleştirdi. Eli kapaklı sepete deydi. Kapağını açmayı, içinden şişeyi çıkarmayı geçirdi... Biraz daha yol almak kararıyla, yutkundu. Elini sepetten uzaklaştırdı. Ceketiyle oyalandı bir an. Ayartmında olamadan küreklere yapıştı...

«Boşuna değildi demek, Partallığımız her yanımızdan akıyor. Yoksulun boynu bükük olur, derler. Nasıl da doğru... Yoksul bile, yoksulu horluyor. Kimbilir kimin, hangi yoksulların çocuklarıydı beni kışkışlayanlar... Kelli fellilere efendim derken, bize ulan diye çıkışanlar!.. Andolsun ama... andolsun... Şu voliyi bir alayım. Motor olmazsa, mermer takalarından birine atladığım gibi, ver elini İstanbul... Lacivertleri çektik mi gıcır gıcır, biz de yük-

seliriz. Bize de efendim der onlar... Uzatırım kimliğimi subayın önüne... Oğlumu göreceğim derim. Ezile büzüle değil ama. Lacivert takımların parıltısını gözlerine soka soka... Efendi olduğumu belirte belirte... Oğlum burda. Onu, göreceğim, derim. Bakalım o zaman da...» Elini suya soktu. Yele verip denetledi... «Tam havasına düştün Gâvur... Islak parmağın yelde böyle tatlı tatlı kaşındı mı, akın var demektir. Bir de varsa... Bir de vurursak... Vuracağız. Başka yolu yok bu işin. Tüm yolları, tüm akıntıları, tüm geçitleri bir bir dolanacağız. Denizin dibine girse uskumrular hürp diye çıkaracağız. Çıkarıp dolduracağız motoru... Sonra, ver elini İstanbul...» Gezi motorunun hoparlörü, Karadeniz havasını zıplattı dalgaların üstünde. Alaburun'u dönmek için açıldı. Sesler daha bir yakınlaştı. Motordan el sallayanlar oldu. El salladı onlara. Havadaki eli, ihsan Reis'in omuzunu buldu. Horonun ortasında gövdeleri dimdik, salt bacaklarının oynaşmasıyla, kemençeye uydular. Açıla kapana, döne zıplaya çınarın altını doldurdular.

Setlere dizilenlerin arasında dolandı gözleri. Ruhsar'ın parıldayan bakışlarına saplandı. Horon döndü... Ruhsar'ı yitirdi. Bakışlarının anlamını düşündü uzun uzun. Düşüncesi belinde güç, ayağında hız oldu. zıpladı tepindi... Coşkuyla kaygı geldi gitti çıyalarında. Aynı anlamı yeniden yakalamak tutkusuyla bakındı. Bulamadı. Araştırdı... Ya yer değiştirmişti Ruhsar... Ya Osman, yerini yitirmişti. Kendini kemençenin ezgisine bıraktı. Ayaklarının altındaki sert toprağı duymanın kıvancıyla tepindi. «Böyle baktı mı, bir şeyler söyler bu kadın. Anlamayınca kırılır... Küser... Suratını asar. Gözlerini indirir. Bakmaz deniz mavisi gözleriyle güleç güleç... Anlamını kavramalı... Mutlaka kavramalı ve yanıtını zamanında vermeli. Yoksa halimiz dumandır. Şarap iyi... Ezgi de... Kemençenin coşkunluğunu kişinin başına vuruyor. Oynamak geliyor içinden... Ulan!.. Ulan sakın, horona katmamı beklemiş ol-

masın... Öyleyse yandın Gâvur. Yandın ki, dumanını sen bile göremeyesin... Yok bire... İsteseydi, gelir katılırdı. Verirdi yumuşak omuzunu, nasırlı parmaklarımın arasına. Ya da kınalı parmaklarının arasına kıstırıverirdi kül parmağını... Birlikte oynardık. İznimi beklemiş olmasın. Bekler... İnce karıdır. Her zaman işin en incesini düşünür. Sezmeni bekler. Sezdin mi, nasıl da güler. Sessiz, kıvandırıcı, aydınlık... Tıpkı, denizde yansıyan ayın ondürdü...» Düşüncesiyle, hızını artırdı. Kemeçenin sesi, geçitlerde, çıyalarda tıpırdadı... Yüreklerinin gümbürtüsünde gürledi... Çevik bedenlerinin titreşiminde çağladı... Toprak her tepişinde, bedeni kaplatan bir yanıtla kanıtladı varlığını. Horon alabildiğine hızlandı. Osman, bilincinde uyumladı ayaklarını. Küçük parmağının sıkıldığını neden sonra sezinledi. Göz ucuyla baktı İhsan'a... Çöktüler. Ayakları dizlerinden bağımsızmışcasına öne atılıp, geriledi. İhsan, başını kulağına yaklaştırdı; «Çıkacaksan, gecikme,» dedi...

Ezginin kıvancı durgunlaştı... Çıyanın coşkusu ağırlaştı... Osman'ın tutkusu kararlaştı «Çıksak ne bire İhsan Reis... Marmara umudumuzu çoktan derinliklerine gömdü. Balıklar tükendi... Kurudu içine tükürdüğümün denizi. Akıntılar boşa aktı geldi boğazlardan... Biz boşa bekledik geceler boyu... Bunca zamandır tek iz görmedim. Tüm dölekleri, tüm koyakları dolandım. İt gibi kokladım her birini, şahin gibi gözledim. Yok... Balık yok denizde... İşimiz bitti artık. Sen geri ver ucuza kiraladığın Kurum teknesini... Ben bir iş arayayım kendime... Balık tükendi, biz de tükendik. Bari boşuna kira ödeyip durma. Elin adamı üç tekneyi birden buyruğunda tutuyor, bizim Adalılığımıza sığmaz falan deme. Ver gitsin Et Balık'ın teknesini. Alıp uskurunu, analarının bilmem neyine soksunlar... Şimdiye kazandığın tükenmeden başka bir işe yatır. Bir mermer takası yaptır... Bilemedin, şurdan bur-

dan denkleştirip, arsaya yatır. Ya da tatillerini geçirmeye gelenler için gezinti teknesi donat. Bakarsın, postada İsmail'den de bir sıra kaparsın, kışın bile çalışırsın...Olmadı, üstüne geçirttiğin topraklardan birinde motel kur... El yoksulu kadar aklımız yok mu bizim? Hep birbirimizi mi kazıklayacağız? Biraz da yabancılar otursun kazığımızın üstüne... Ada, yeryüzünün en verimli yeridir Reis... Tasan olmasın. Bir yerden keserse umudumuzu, başka bir yerden çuvalla verir... Dinle sen beni. Bu iş yattı... Geçen yıldan bu yana ağız tadıyla bir voli vuramadık. Ben sandalın kalafatını güç kurtardım. Sen teknenin kirasını... Böyle boktan iş olur mu? Açığa da çıkamıyoruz hanidir... Yunanlı kruvazörler önümüzü kesiyor. Öleceğiz bu gidişle arkadaş. Marmara öldükten sonra, bize yaşamak zaten yaraşmaz ya, bizimki de söz gelişi işte... Boşver kışkırtıp durmayı. On gündür gözlerim göverdi. Gecenin karanlığında akın kollamak nedir, bilir misin? Bilmezsin... Nasılsa Gâvur Osman gibi bir avanağı yakalamışsın. Ayaz demez, poyraz demez denizin tüm nazını üstlenir. Buldu mu akını, bir seslenir... Yetişir, tekneni balıkla doldurursun. Sonra da ver elini İstanbul hali, pazarlığa otururşun. Bize de bir el kiri... Bak, şimdi bile kendimden çok seni düşünüyorum. Seni kollamayı görev sayıyorum. Sayıyorum ya arkadaş, aldırma sen. Bu voli bana gerekli. Bunca gereksinimi de, denizden başkasının karşılayacağını unıma... Marmara anamız verimlidir... Bakma arada kızıp sövmemize. Gönlü gani velinimettir... Vermez vermez de, bir de veriverdi mi, kürekle, kucakla, motor dolusu verir. Bizi denize tutkun eyleyen de bu yanıdır ya.

Kırk kez canımızı alsa da, bir kez yüzümüze güldü mü unutturuverir tüm acısını. Yani anlayacağın yarısı ekmek parasıysa bu acının. Yarısı da tutkudur. Öyle bir tutku işte... Gecenin içinde, yıldızların ipil ipil denize yağmasını

bir kez gördü mü insan, bir daha kopamaz ondan. Biz ise buna her gece tanığız desem, yalan olmaz. Bir gizdir bu. Bizimle, denizin, göğün arasındaki bir büyü. Başkası bilemez... Anlayamaz... O yüzden de, başkalarına anlatılamaz... Bağrında püfür püfür, yıldız-karayel-gündoğusu... Altında şıpır şıpır, yaşamın anası su... Üstünde ışıl ışıl, yüce gökyüzü... Sandalının bir yalpası vardır... Yüreğinde düğün kurar... Her akının bir salpası vardır... Iğrıbına dernek derer... Alır başını gidersin İhsan Reis... Alır başını denizin dibine... Göğün ucuna... Mutluluğun doruğuna çeker gidersin... İnan...

Sen bunu bilir misin?»

İhsan, Osman'ın sessizliğinden iyice kuşkulandı. «Öyle ya, kafayı çekti. Keyfi de yerinde. Kaç gündür de boş döndüğüne göre, bırakıp gitmemesi doğal...» Kaygılandı. Söylediklerini duymamışcasına, horon tepmeyi sürdürüyordu Osman. Kıvançlı, coşkun ve ikirciksiz... Dayanamadı... Kaygısını rakanı haline getirdi sözcüklerinde. Bir pundunu yakalayıp; «Ton başına üç yüz çalışır» dedi...

Az daha oyunu şaşıyordu Osman. Zorlanarak toparlandı. Gözlerini kırpıştırdı. Anlamsız anlamsız baktı İhsan'a bir pundunu bulup. İhsan'ın gözleri, sözcüklerini yineledi... Başını onay anlamına eğiyorken, durakladı. «Düğün, Recep'in. Kardeşten öte arkadaşımın. Onur konuğuyum. Daha bile ileri... Düğün sahibiyim. Çağrıların çoğunu ben yaptım. Konukları ben karşıladım. Şimdi bırakıp gidersem. Değil üçyüz, bin versen, düşünmem gerek. Bunca zamandır, hatırımızı sormayan akın, bu gece üşüşmez ya... İnsan, dostlarıyla öğünür Reis. Parasıyla değil... Paranın geçmediği yer vardır. Receple, benim aramda olduğu gibi... Siz paralılar anlamazsınız bunu. Belki paralı olduğu için Recep bile anlamaz... Yok anlar o... Benim arkadaşım. Her zaman anlamıştır. Siz

anlamazsınız. Tüm ötekiler. Çünkü, sizin dostunuz paradır. Dininiz imanınız. Gâvur Osman hiçbir zaman sizin gibi olmadı. Recep de... Olmadığı için iyi düşünmek gerek. Bin tonluk bir volinin payı bile, onun yüzünü şöyle bir buruşturmasına değmez. Osman beni en mutlu günümde bırakıp gitti deyivermesini karşılamaz denizin tüm balıkları... Ya bu gece bir akın olursa? Bunca umutsuzluğun sonu, bu gece gelecekse? Parayı bir kıyıya koy İhsan... Balıklar çeker gider dinime imanıma... Çanakkaleli... Yok onlara bir şey değmez... O zamana ay çıkar, gümüş gülücüğüyle... Yunanlı ığrıbını attı mı, alaya oturur. Bizim ustalığımızdan kuşku duyar. Ulan, Marmara balıkçıları hepten gebermiş, der. Gebermiş ki gaslini dalgalar aldırmış... Namazını balıklar kıldırmış. İçlerinde bir tek usta sağ kalsaydı, bu akın boğazı geçip gelemezdi. Yokluğu anlarım reis. Akın yoksa, balık yumurtlayacak değiliz... Ama, varsa, gözümüzün içine baka baka akıp geçmesine dayanamam... Recep anlar bunu. Hak verir... Bilir bu tutkunun ne olduğunu... Siz reisler bilmeseniz bile, o bilir... En azından anlar beni. Kırılmaz... Kaç zamandır tek voliye kaldığımızdan bağışlar. Bağışlayacağını bildiğimden, nasılsa gidecektim. Sen üçyüz vermesen de... Hatta hiç para vermesen de... Sade tutkumdan... Tutkuyu anlar mısın İhsan Reis? Anlarsın evet... Para tutkusunu anlarsın. İşte bizimki de öyle bir şey... Belki, daha bile fazla... Fazla olduğundan da en sevdiğin insanın şölenini bırakıp gidebiliyorum. Hem de en coşkulu gününde...» Rahatladı... Çıyadan doğruldu. Hızla horona uydu... «En sevdiğim» sözcüğüyle sezinlemeden, Ruhsar'ın gözlerini yakalamaya yekindi... Bulamayınca, deminden beri arandığını ayrımsadı. Şaşırdı... «Nereye gitti bu yahu? Az önce gördüğüme kalıbımı basarım... Yoksa kendimi mi aldattım? Mümkün değil!..

Yeryüzünde hiçbir kadının gözleri, onunkiler gibi duru ve anlam yüklü değildir... Denize benzer... Salt bakışlarıyla anlatır herşeyi. Hem de hiçbir sözcüğün anlatamayacağı kadar açlık olarak. Belki ben anlamak istediğimden. Belki doğrudan yüreğime seslendiğinden... Ne olursa olsun, anlatır ya... Öyleyse yanılmadım. Demin bakıştığımız oydu...» Dirençle araştırmasını sürdürdü. Sonunda yanılmadığının güveniyle kasıldı. Orda, nar ağacının dibindeydi. Sırtı oynayanlara dönük, bir şeyler yapıyordu. Hep gözlerini aradığından, rastlayamamıştı. «Gözlerim eskisinden güçlü. Kuşkularımı boş... Acaba yanıldım mı, diyorum. Her gece ay doğarken, balıklar aktı geçti de, ben mi kaçırdım, diyorum. Oysa biliyorum ki; Akın olsa, gözlerimden çok önce, saptarım... İlkin ruhum sezer... Ta sinirlerimin ucunda bir karıncalanma başlar...Ağır ağır belime, yüreğime, tırmanır...Kulaklarım zonklar...Tenim titreşir...Denizin durgunluğu devinir... Her hücrem duyarga kesilir... Ve her ayrıntı, görüşümde davullar çalar... Bir denizde böyle olurum ben, voli yakınlaştığında. Bir de Ruhsar'ın bakışlarının etkisinde... Yanılmam ikisinde de... Şıp diye anlarım, dediklerini...» Tutkusu iyice kabardı. Horon kolundan fırlayıp gitmek isteğiyle tutuştu. Denizin üstünde sarkmaya başlayan güneşi gözledi. «Zaman daraldı», diye düşündü. «Gideceksek, horondan kopmak gerek».

Koptu... Onları oynamaya bırakıp, başı yerde rıhtıma yöneldi. Yeniden baktı göğe. Güneş Şarköy, Karabiga arasında denizi kana boyamıştı. Kan yayıldı. Dalgaların üstünde koyulaştı. Derinlere daldıkça ince ince dağılıp, ayrıştı. Sarılandı. yeşillendi, morlandı... Uzandı geldi. Sandalın bordasına yapıştı. Nefeslenip daldı. Uzaklara, denizin bilinmezliklerine saplanmak amacıyla, aktı geçti.

Gözlerini kıstı. Dalgalarda oynaşan, denizlerde ayrışan ışınlarla yıkadı bir iyice. «İşte mayalarına bu Gâvur.

Tutku bu... Şu güzelliği bir burda bulabilirsin. Bir burda böyle dinginleşir insan, dediğin. Hele bir de voliyi vurdun mu?» Günün ışınlarıyla bezenen denizanalarının renk şölenine daldı bir süre. Daha saydamlaştıkları sanısıyla gülümsedi. Elini uzatıp, okşamamak için kendini güç tuttu. «Zamanı değil Osman. Güneş batmadan ilk nirengiye ulaşmalıyız. Dayan bakalım». Asıldı küreklere. Sudan gözlerine yansıyan renk cümbüşü, kızıla dönüşerek soldu. Dalgaların yakamozları çoğaldı. Sarardı sular. Pırıl pırıl bir sarılık iğneledi göz bebeklerini. Ağardı ardından. Griye, beje dönüştü... Güneş uzaklaştıkça, ağartı ılgıt ılgıt bulutlandı... Koyulaştı... Tepelere baktı Osman... Pisiliraki üstünde, bir gümüş tacın salındığını gördü. ağardı Tozlandı... elini uzatsa geceyle gündüzün çatışmasını yakalayacaktı!.. İnceldi... İnceldi... Kararmaya başladı... Su toprakta nasıl yürürse dalga dalga, karanlık da aydınlığın üstüne öyle yürüdü. Denizin maviliği iyice koyulaştı. Göğün alacası, denize yansıdı. Sandalın omurgasında bir tıkırtıyla zıpladı. Bakındı. Tıkırtı, sürtünmeye dönüştü. Koca bir kütük fırladı kıçtan. *Bedenlerinin tüm gücüyle yüklendiler kayaya. Altına yerleştirdikleri odunlar döndü. Arkadan kurtulan kütük, önü boşa aldı. Elindekini o boşluğa yerleştirdi Osman. Arkadakini kaptı Rüstem. Ağır ağır kıyıya yaklaştılar. Suratlarında şapırdayan teri silerken, nefeslendiler. Dönüp, kayayı çıkardıkları yere baktı. Kahverengi toprağın kocaman ağzından, kocaman bir diş çekilmiş gibi, sırıtıvermişti... Onların nefeslendiğini gören arkadakiler, halatları gerdiler. Kaya durakladı. Yeniden omuz verdiler. İskelenin üstü gıcırdadı... Kalaslar önce sızlanarak bel verdiler...Sonra yaylandılar. Kaya, ağır ağır kalasları tırmanmaya başladı.*

Kalasların üstündeki ağırlık arttıkça, takla yanladı. Arkadan omuz verdiler. Kaya ilerledi. Boşalan kütüğü aldı Rüstem. İskeledeki kalasların, ambara inenlerle birleştiği

yere yerleştirdi. Kayayı ittiler. Odun fırladı. Yeniden yerleştirmek için eğildi. Kalasın biri çatırdadı. Kütük döndü... Kalas kırıldı... Kaya tüm ağırlığıyla, Rüstem'i kaplı. Bir çığlık yankılandı Pandormi tepelerinde. Osman kayaya omuz verdi sıçrayarak. Ustabaşı Haydar, bir yandan bağırırken, bir yandan Osman'ı kavrayıp savurttu.

Kayayı itenler dağılıverdiler. Osman, bir kolunun cansız yanına düştüğünü sezinlemedi. Mermer tomruğunun daha önceden ambara yerleştirilenlerin üstüne düşüşü patladı kulaklarında birkaç kez... Takanın yalpası sürdü gitti...

Omuzundaki dayanılmaz sızıyla, dişlerini sıktı. Doğrulmak istedi. Acıyla kıvrandı. Haydar, palangayı çalıştırdı. Kayayı hafif kaldırdılar. Rüstem'in parçalarını damarları kızıla boyanan kayadan, sıyırdılar. Filika muşambalarından birine sardılar. Palangayla kayayı yerleştirip, takayı dengelediler. Gözleri başka yerlerde, ölüyü sarmaladılar. Muşambanın deniz suyuyla ağarmış yüzünde, koyu bir kızıllık göllenmeye başladı. Giderek morardı lekeler. Uçlarından tutarak kancabaşa yüklediler.

Biri Osman'a yardım etti. Kıpırdadığında, omuzunun döküldüğünü sandı... Gözlerini kapadı. Sancılar içinde adımladı iskeleyi. Kancabaşın küpeştesine, Rüstem'in yanıbaşına yayıldı. Uykusunun derinlerinde bir gürültü yankılandı. Gülizar, kapının vuruşlarıyla uyandı. Bilinçaltında sarsıldı Osman. Düşünde tıkırtılar sezinledi. Gözlerini açtı. Bir süre belleğini toplayamadı. Doğruldu... Gözlerini oğuşturdu. Dikildi birden... Merdivenleri inerken döndü. Aceleyle donunu giydi. Merdivenlerde şapırdayan ayak sesleriyle iyice uyandı. Kapıyı açtı... Rüstem, yüzünde her zamanki yağlı gülümsemesiyle, dikiliyordu. İşaret etti: Dönüp ivecenlikle giyindi. Yan yana rıhtıma doğru yürürlerken, uyandırılmasının nedenini anladı Osman.

İstanbul acele mermer ısmarlamış. Palatyalıların ellerindekinden çok fazla bir istekmiş bu... Geç vakit haber vermişler. Rüstem'in ustalığını bildiklerinden, toplayabildiği adamla, Pandormi'ye çağırmışlar. Geçen kezden bulduğu iyi bir damar varmış. Bu arada kimse dokunmadıysa, işsiz günlerin acısını çıkartırız, demiş kendi kendine...

Başını salladı Osman. Sesini çıkarmadan, kancabaşa atladı. Tekneyi dolduruvermişlerdi. Değişerek kürek çektiler. Doğru damara yöneldiler. Varsayımı doğru çıktı Rüstem'in. Damara kimse dokunmamıştı. Sevinçle çöreklendiler başına. Türküler söyleyerek, kayayı çekip aldılar toprağın bağrından. Adım adım, kıyıya indiler. *Omuzunun sızısını unuttu... Bakışları bir an Süreyya'nın gözleriyle karşılaştı... Ağzının içinde bir kan pıhtılandı... Zorlandı... Tükrüğü sözcük olarak dudaklarının arasından fırladı;*

-Rüstem öldü!..

İrkildi Süreyya... Sesinin tarazlanması kulaklarında zonkladı. Gözlerini kaçırdı. O iki sözcükten kurtulmak için, kulaklarını tıkamayı düşündü. Ellerini kaldırırken, parmaklarını birbirine kenetledi... Gözleri yaşardı... Yaşlar büyüdü, büyüdü, kayalaştı. Kaya üstüne üstüne geldi... Sendeledi... Tutunacak bir yer aradı. Eli, ayrımında olmadan, Osman'ın omuzuna sarıldı.

Kıvrandı Osman... Yüzü buruştu... Palatya burnunu döndüklerinden beri sırtını döğen yel, yarasını soğutmuştu. Dişlerini kenetledi... Haykırışını boğmak için dudaklarını dişledi. Süreyya acıyla elini çekti. Gömleğinin yakasını açtı. Omuzuna bakmasıyla, başını çevirmesi bir oldu... Çizik çizik kızarmış, kabaran bir morluk, ürkütmüştü onu. Gözleri sırtların yeşilinde, sesi yele karışarak yakındı;

-Keşke omuzunu sarsaydık!..

-Rüstem öldü!..

Her acının yanılgımışcasına yinelenen bu iki sözcük, poyrazda dağıldı. Kancabaşın içine yığılanların kulaklarına girdi ses ses... Tümü irkildiler... Kürektekiler bir an duraksadılar. Sonra bir kaçışın hızına kapıldılar. Kancabaş çalırdadı. Dalgaların üstünden hızla kaydı. Her kürekle, sözcüklerin etkisinden biraz daha sıyrılırcasına ivecen, ilerlediler.

Osman, sağlam kolunu uzattı. Süreyya, amacını hemen kavradı. Ölünün sarılı olduğu muşambayı biraz çekti. Başı diye kestirdiği yeri, dizinin üstüne yatırdı Osman. Gözlerinde parıldayan yaşlarla, muşambanın üstüne eğildi...

Kürektekiler başlarını boşluğa döndürdüler... Baş üstünde oturanlar yönlerini değiştirdiler. Sandal, üstündeki ağırlıktan kurtulmak çabasıyla, kanatlandı... Koylar, burunlar, birbiri ardınca geride kaldılar... Ruhtuna girdiklerinde, acı haberin kendilerinden önce ulaştığını anladılar.

Ruhsar, çığlığının hızında kalabalıktan koptu. Gülizar çırpınışlarının ivmesinde onu izledi. Ağıt başüstüne kapaklandı. Şapır şapır denize döküldü. Buharlaştı göğe dağıldı... Hıçkırıklar uzadı, en dayanıklıların yüreğinde düğümlendi... Ölüyü doğrudan caminin «gusulhanesine», kaldırdılar. İmam, gözleri ocağın altını ölçermekten kanlı kanlı yaklaştı. Su ısınınca muşambayı açtı. Açmasıyla kapatıp, dikilmesi bir oldu: «Şehit su gerektirmez» gerekçesinin ardına sığınarak, muşambayı kefenledi. Ak kefen, muşambadaki kan göletlerini bir anda emdi. Bekletmeden tabuta koydular. Bekletmeden namazını kıldılar. Tepedeki mezarlığa götürüp, gömdüler. Osman'ın yaptıkları destanlaştı. Kendisini korkusuzca ölüme atışı... Buna karşın yine de kurtaramayışı dillerde dolaştı. Herkes böyle arkadaşlık diledi kendine. Herkes dostluğun böylesini istedi... İvecenlikle kancabaşa doluştular. Bı-

raktıkları yerden mermer çıkarmayı sürdürmek amacıyla Palatya'ya yöneldiler...

Osman, kapıda durakladı. Omuzunun sızısıyla iki büklüm yattı... Ateşi yükseldi. Durmaksızın Rüstem'i sayıkladı. Yakılar buldu Gülizar... Başucundan ayrılmadı Ruhsar... Gülizar'ın inilti li çırpınışlarına yoldaşlık etti. Elini Osman'ın yanan alnına koydukça, yalnızlığından sıyrıldı. Yıkılmışlığı diriliğe dönüştü. Rüstem'i yitirmişliği unuttu... Osman'ı yitirme kaygısına düştü...

Yakılar değiştikce, mor açıldı. Pembeleşti... Sayıklamalar azaldı. Sızılar bitti. Sağılmanın kaşıntısı ürpertti göğsünü. Uzamış sakallarında sağlıklı bir ter ışıladı... Pencereden sızan gün ışığı yüzüne vurdu... Gözleri acılardan arınmış bir dinginlikle açıldı. Ruhsar'ın gözleriyle karşılaştı... Yılların gerisindeki bir anı yanıp söndü bakışmalarında... Afalladı...

Gülizar, elinde çorba tasıyla görününce zorlandı... Doğruldu. Bir yanının yokluğunu sezinledi. Kaygıyla bakındı. Sapasağlamdı... Rüstem'i anımsadı o an. Acısı sevincini gölgeledi. Gözleri yaşardı. Bilincinin derinlerinde utanç depremleri sıralandı... Gözyaşları sele dönüştü... Bilincini de bilinçaltını da her türlü lekeden arıttı... Günlerdir kaskatı kesilen içi, yundu... Çözüldü... Yumuşadı... Işıdı... Apaydınlık baktı Ruhsar'a... Apaydınlık karşıladı bakışlarını Gülizar... Üçü birden ağlamış, üçü birden yatışmışlardı. Toplandı kadınlar. Çevresindeki devinimleri daha bir artırdılar. Eskiden bahçe kapısını hiç kapamazlardı. Şimdi, kendi eliyle tırkazladı Gülizar, Ruhsar'ın geçişini engelledi gövdesiyle. Yandaki boş odayı onun için hazırladı. Boynuna sarıldı kapının önünde. Kardeşliğin tüm sevecenliğiyle, yeniden yanlarına sürükledi.

Kolu iyileşince, yeniden Palatya'ya çağırdılar Osman'ı... Duymadı söylenenleri. Duymak istemedi. Kahveye indi... Sandalının kalafatını kendi elleriyle yapmaya başladı.

Gün geçtikçe toparlandı. O toparlandıkça, acıları azaldı kadınların. Ruhsar'ın gözlerine bir daha bakmadı Osman. Baksa da, aynı bakışı yakalayamazdı... Bir andı o... Yanıp sönen bir an... Yemekten sonra karşısına diz çöktü Ruhsar. Söyleyeceklerinden duyduğu acıyı göstermemek kaygısıyla, dudaklarını büzdü. Gülizar kahveleri pişirirken, baktı Osman'ın gözlerine. Bakışların anlamı, Osman'ın yüreğine korku saldı. Duru mavilikte, hastalıktan sonraki bakışları yakalayıvermek, ürpertti onu. Ellerini saklamak geçti içinden. Gülmek, ağlamak geçti. Gülizar kahvesini uzattı. Ruhsar, dumunu bozmadan fincanını aldı. Oturdular... Kahvelerini yudumladılar. Doğallığını hiç yitirmeyen bir ses;

- Beni Vori'ye atıversen,-dedi.

Bir susku sardı evin içini. Dudaklara doğru kalkan eller yarı yerde durakladı. Fincanını yanına koydu Gülizar. Dövünmeye başladı. Gerektiğince sevgi gösteremediğinden kaygılandı... Kardeşinden kopmanın güçlüklerinden söz etti... Her şeyinin burda olduğunu, Vori'de bir yeri olamayacağını savladı. Ağladı,sızladı... Dinletemedi. Ruhsar, her yakınışına bir yanıt bulmakta gecikmedi... Sonra yeniden baktı Osman'a... Bakışlarıyla anlattı bütün gerekçesini... Anladı Osman... Kopuş değildi. Bir zorunluluktu... Kendi kendini sürüyordu onların sıcaklığından. Kendi kendini öldürüyordu bilerek. Bir sevgiden bundan daha ağır bir özveride bulunması beklenemezdi. Diretirse!.. Eğer Osman da diretirse!.. Kalmaktan korkuyordu!.. Gözlerindeki yakarış korkunun haklılığına inandırdı Osman'ı... Karısına çıkıştı. Gülizar, susuverdi. Bıraktığı her şeye, kendisi burdaymışçasına bakılacağından güven duymasını istedi son söz olarak. Hiç kuşku duymamıştı ki... Gün kararlaştırmaya gerek görmediler. Aynı anda, aynı karara varmanın dinginliğiyle, hazırlığa giriştiler. Gülizar, gidişin ke-

sinleştiğini anlar anlamaz, tümünden ivecen davrandı. Ordan da bir Bandırma'ya geçemezler miydi? Neden olmasın? Hazır Paşalimanı'na gitmişken, geçiverirlerdi elbet. Oğlu, orda yatılı okuyordu. Onu görürlerdi. Sözün, Rasim'e dönmesi, tümünü sevindirdi. Alınması güç bir karardan sonra, sevecen bir konunun sıcaklığında kaynaşıverdiler. Rasim'in yaramazlıklarını anlattı Ruhsar. Kendi oğlunun becerilerinden mutlanırcasına. Bir coşkunun sevinciyle titredi Gülizar. İki kadının tek çocuğundan söz ettiler uzun uzun... Osman onları öyle söyleşide bırakıp, kahveye indi. İkisinin de uyuduğundan güven duyuncaya kaldı kahvede. Ayaklarının ucunda girdi eve. Sessiz, soyunup uzandı. Sabah, denizin koyuluğunu açarken, sandalı hazırladı. Güneş, yan yana oturan kadınların gölgelerini kucaklarına yaydığında, açıklığı taradı Osman. Ruhsar bakışlarını izledi. Sonra dönüp ardına baktı. Dalgaların küçük çırpıntılarına dikti gözlerini. Unutma isteği, yakamozlarda renklendi. Derin derin soluklandı. İçindeki uru çıkarıp attı nefesleriyle. Başını kaldırdı. Dinginliğini isbatlamak tutkusuyla, Osman'ın gözlerinde balkıdı mavi mavi... Paşalimanı'nı aradı. Gülizar, suskuyu bozmaktan çekinerek, çıkını açtı. Osman, sandalı akıntıya verdikten sonra, kürekleri bağladı.

Gülizar'ın uzattığı kumanya payını istemedi Ruhsar. Zorladı Gülizar. Sızlandı. Salt onun sızlanmasını durdurmak amacıyla isteksiz isteksiz aldı. Kuş gagasıyla koparırcasına, birkaç küçük lokma attı ağzına. Uzun uzun çiğnedi. Osman, daha onlar çekişirken, elindekini bitirdi. Avurtları şiş, başaltından testiyi çıkardı. İlkin kadınlara uzattı. Sonra dudaklarının iki yanından terli bağrına akıta akıta içti. Kürekleri çözdü. Yeniden hızlandılar.

Sıcağın etkisini ilkin yüzünde duydu Gülizar. Sonra göğüsleri yandı. Midesinde başlayan sindirim devinimleri,

gözkapaklarına değirmen taşı olup, asıldı. Bir süre direndi ağırlığa. Eğilip yüzünü yıkamayı düşündü. Kollarının yerinden kıpırdamayacak ölçüde büyüdüğünü sezince, vazgeçti. Hafif kıpırdanışlarla yerleşti oturağa. Sırtını küpeşteye dayadı. Hemen ardından düzenli nefesler almaya başladı. Osman, karısının uyuduğunu görünce, başını çevirdi. Rotasını denetledi. Paşalimanı'nın dertopluğu dağılmaya, koyların, burunların ayrıntıları belirmeye başlamıştı. Aralıksız asıldı küreklere. Ayaklarının ucuna diktiği bakışlarını bir türlü ordan alamıyordu. Papuçlarının yüzündeki tüm su lekelerini, çamur artıklarını ezberledi. Dayanılmaz bir çekimin gücüyle ağır ağır kaldırdı, kafasını. Kaldırmasıyla Ruhsar'ın mavi bakışlarındaki anıyı yakalaması bir oldu. Gülizar gitti... Rüstem'in horultuları yankılandı kulaklarında. Yeniden başını eğmek istedi. Bakışların anlamı değişiverdi. Şimdi, kaçmanın zorunluluğunu anlatıyordu gözler. Yüreği sızladı. Yüzündeki üzüncü içti uzun uzun Bunu bekliyormuşçasına, sevincin ışıltısı allandı yanaklarında, Ruhsar'ın. Dudakları büzüldü... Islandı... Pembeleşti... Ellerini uzattı Osman'a doğru. Kasaralara yapışıp sıktı... Boğumlarının göğerdiğini, görmeden sezdi Osman. Yüreğindeki yakarışı aktardı kadının bakışlarına. Bir sevincin ince pırıltıları yapıştı Ruhsar'ın kirpiklerine. Gözleri küçüldü... küçüldü... küçüldü...

Afalladı Osman. Başını çevirmek için boynunu zorladı. Rüstem'i düşünmek istedi. Belleğinin derinliklerinde anlamsız bir addan başka bir şey bulamadı. Bakışların etkisinde eridiğini, çoğaldığını sezdi. Bilincinin derinliklerindeki gitme nedeni, birkez daha doğrulanınca, kürekleri dikti. Sandal kaykıldı. Yalpaladı. Durdu... Gülizar, gözlerini açtı. Suçüstü yakalanmış gibi bakışlarını kopardılar birbirinden Gülizar, ağzını kapatarak esnedi. Osman küreklere asıldı. Yanlarından bir taka geçti.

Uskur dalgası sandalı çalkaladı. Gülizar, takanın ardından gülümsedi. Yazmasını çözüp suya bastı. Bir süre iki parmağıyla sürükledi ıslak ıslak... Yüzünü sildi. İyice suyunu akıtarak, başına bağladı.

Vori koyuna girdiler. Küreklerin usta devinimiyle, Ruhsar'ın kardeşinin iskelesine yanaştılar. İskelenin üstü doluverdi. Kimi halatı kaptı, kimi kadınların ellerinden tuttu. Öpüşüp sarılmalar yinelendi. Osman, karşılamanın sevecenliğine kaptırdı kendini. Sonra karısını çağırdı. Hemen yola düşmek isteğiyle kıpırdandı. Bırakmadılar. Ertesi sabah yola çıkmanın erdemi üstüne sıralanan sözlere boyun büktüler. Yemek sonrası söyleşisinin, günün yorgunluğuna eklenmesi istenirken, odalarını gösterdi Ruhsar'ın kardeşi. Yan yana iki somyaya uzandılar. Bir iki döndü Gülizar... Osman, gözkapaklarının içinde, Ruhsar'ın anlattıklarını yineleye yineleye düşsüz bir uykunun derinliğine daldı...

Gözlerini açtığında, karanlığın aralandığını sezinledi. Doğrulurken, yatağının içinde dikiliverdi Gülizar. Kapıdan birlikte çıktılar. Ruhsar, taşlıkta, elinde azık çıkınıyla, onları bekliyordu. Çevik adımlarla sandala yöneldi Osman. Gülizar, ardı sıra atlayıp, karşısındaki oturağa yerleşti. Azık çıkınını aldı, yanına koydu. Gözlerine baktı alacakaranlıkta Osman;

-Bir aksilik ya da isteğin olursa, haber et, -dedi.- Hemen gelir alırım seni.

Gülizar'ın başıyla onayladığını ikisi de görmediler. Birbirleriyle öylesine dolu... Bir güvenin andında öylesine kilitlenmişlerdi ki, Gülizar'ı anımsamaları bile mucize sayılırdı... Kesin ayrılığın acısı, tüm yalınlığıyla kıvrandı yüreklerinde. Burnunu silmek için mendiline davrandı Ruhsar. Hıçkırdı Gülizar... Büyü bozuldu... koptular... Sandalı itti Osman. Atlayıvermekten güçlükle vazgeçti Ruhsar. Gözlerini kurulamadı. Burnunu silmedi... Men-

dilini arkalarından salladı. Gülizar, yanıtladı. Osman, kendi kaçışının dayanılmaz etkisiyle asıldı küreklere.

Deniz dalga dalga mavilendi. Köpükleri ipil ipil ağardı. Gök aydınlandı. Ruhsar küçüldü, küçüldü, bir mendil sallantısına dönüştü. Mendili yüreğinin çırpıntısı olarak içinde taşıdı Osman. Hıçkırıklarını koyu dönünceye sürdürdü Gülizar. Yağlığına gürültüyle hınkırdı. Çıkını açtı. Sıcaklığını buğusunda tüttüren börekten bir parça uzattı... *Fenerin ışığı karanlık dalgaların üstünden kaydı. Ardında ipiltili bir iz bırakarak gelip, bordasına bulaştı. Sandalın boyası şavkıdı. Yan gözle, aşıp giden parıltıyı gözlemledi. Yanılmadığının gücüyle, hızlandı. Buraya tam zamanında geldiğine göre,akıntıya da tam zamanında girecekti...*

Küreklerin yakamozlanmasına baktı, fenerin bir dönüşünde. Havayı kokladı. Başını dikip, yelin yönünü araştırdı. Kulaklarında, saçlarının tellerindeki ürpertiye göre, hızı saptadı. Düşündüğünü uygulamanın kıvancıyla kasları gerildi. Durakladı. Dilinin ucunda sezinlediği kamaşmaya kapıldı. Yeleğinin ceplerini karıştırdı. Sigara paketinin ceket cebinde olduğunu anımsadığı anda, parmaklarının ucunu bir şey gıdıkladı. İrkildi. Çıkardı cebindekini. Gülümsedi. Rasim'in allı dokuzluk sırıtışı, avucundan göğsüne ağdı. Fenerin dönüşünde ıslak ıslak parıldayıp söndü gözleriyle dişleri... Göğsü kabardı. Bedeni ısınıverdi. Başparmağıyla incitmeden fotoğrafı okşadı. Alıp alıp veriyordu. Öfkeyle saldırdığı kürekler gıcırdayarak suya daldıkça, oğlunun gülücüklerini döngülerinde gömüyorlardı. İskele gerilerinde uzaklaştı. Flaboz'un kayalıkları yosun yosun gözlerine girdi.

Öfkesi, kaya gibi, sevecenliğinin karşısına dikilmişti. Sevgi, dalga dalga öfkesini bastırdı. Yüreği arındı. Denizin kaç kulaç dibi gibi apaydınlık, dupduru, ışıldadı. Rasim'in küreklere geçme isteğini yadsıdı... Gözlerini dal-

galarla oynaşan yeke üçgenine dikti. «Can havliyle saldırıyorsunuz... Acımasızca vurmak istiyorsunuz değil mi? Ulan, hadi bizi siktiret... Canlıyız... Gerekirse annacınıza dikiliriz. Gerekirse karşı çıkar... Ya da kabulleniriz, doğruysa... Ölüye saygı duyar insan... Ölüm acısını düşünür bir an... Der ki, azbiraz toparlansınlar. Biri anasını, biri avradını yitirdi. Yürekleri taş gibidir şimdi. Avutmak gerek... Ne gezer!.. Çeneniz düştü deyuslar... Nice bir hıncınız varsa döktünüz orta yere. Hem de iyilik perdesi altında... Böyle bir günümüzde... Biz ölüme karmışız. En değerli varlığımızı yitirmişiz. Can derdine düşmüşüz açıkcası... Her biriniz, kasap oyununa soyunmuşsunuz alçaklar... Her biriniz et derdinde... Neymiş, sonra çok bir kötü olurmuş. Benim oğlanın kaygısı size mi düştü ulan? Biriniz bir günden bir güne gelip de, Gâvur, sen bu oğlanı koskaca okullarda nasıl okutuyorsun mu, dediniz? Ne gezer!.. Çağır yanına, yardım etsin... Olmadı, bizim yanımıza yazıcı dursun, ekmek parasını çıkartsın diye öğütlediniz. Okuttum işte... Size inat okuttum. Okudu da aslanım. Sizinkiler kitaba, öküzün ota baktığı gibi bakarken, takır takır okudu... Liseyi de, ünivresiteyi de... Hele stajı da bir bitirsin. Koynuna soksun avukatlık diplomasını. Asıl o zaman belleyecek analarınızı... Canınızı yaktı değil mi? Tövbe. Can yakmaz benim oğlum... Can yakmanızı engelledi. Asıl kötüsü de bu öyle ya... Ulan avanaklar, demiş mermer çıkarıcılarına. El kadar mermeri on kağıda satıyor İstanbul'u. Siz koca kayayı on kişi çıkarıp, beşyüze veriyorsunuz. Az daha tümü isyan edeceklermiş. Bin vermiş de susturmuş ağalar. Etselerdi ulan. Etselerdi de mermer kayasını üstünüze dehleselerdi... Rüstem'im gibi sıvaştırsalardı sizi iskelenin kalaslarına... Etmedilerse avanaklıklarından... Neymiş efendim, miçolar o'nun ağzıyla konuşur olmuş. Biz olmazsak bu motor kıpırdamaz, diyorlarmış. Yalan mı pe-

zevenkler? Kıpırdatabilir misiniz? Tek başınıza halat vira edemezsiniz bire... Kötü mü demiş yoksula? Satmayın arsalarınızı, tarlalarınızı avanaklar, buraları altın değerinde, diye... İşte doğrulandı. Gerçekten altın değerindeymiş. Sizden saman yiyen, soluğu benim oğlanın yanında alıyorsa, bu acımasızlığınızı göstermez mi? Adamı bunca ahmak yerine konur mu? Bir beni insan yerine sayarsanız... Soframa oturur, masanıza çağrılarsınız. Ben de az salak değilim ama... Bir an bayağı kızdım oğlana. Bunca zengini başıma tebelleş ediyor, diye tersliyecektim. Sonradan aklım başıma geldi. Senin oğlan olmasaydı, tarlam gittiydi... Senin Rasim'in desteğiyle ücretlerimiz arttı, diyenleri bir düşününce, nasıl ketempereye geldiğimi anladım. Sanki dolaplarınızı bilmiyormuşum gibi mandepsiye bastıracaktınız beni de... Ötekiler gibi... Ulan çıplaklar... Karadeniz'in bir ucundan gelirken, ucu görünmez mal tapusuyla mı çıktınız yola? Uçkurunuz altın, keseniz gümüş mü doluydu? Yoksa mevzerinin namlusunda işlemeli kurşun oynaşan eşkiya başı mıydınız? Hiç biri değil elbet... Bizden yoksul... Bizden güçsüz... Bizden acınacak durumdaydınız. Aman ne güzel, dedik. Hükümet Rumları kovaladı, insansız kalıverdiydik. Adamız şenlenecek... Örene dönen mahalleler dirilip, dikilecek. Dallarda çürüyüp dökülen zeytinler insan kursağına girecek... Dünyanın en güzel şaraplığını üreten bağlar yeniden gülümseyecek... Kalabalıklaşacağız... Tutmayan niyetimiz tutacak... Akmayan suyumuz akacak. tütmeyen ocağımız tütecek... Dönmeyen çarkımız, dönecek. İnsanımız olacak, dedik. İnsanlarla kaynaşacağız... Parmağınızın ucuyla gösterdiğinizi size verdik. Elinizi vurduğunuz, sizin olsun, dedik. Yetmediyse, şunlar şunlar da var diye gösterip buyur ettik. Nazlandınız... Başımı sokacak dam, mısırımı ekecek tarlam, dediniz. Sonra bağlara el attınız... Boş evlere sahip çık-

tınız... Sahipsiz bağlara incir diktiniz... Mermer ocaklarının başına çöktünüz... Denize donanma kurdunuz... Ada büyük, ev çok, bağ dolu mermer bol, deniz büyük dedik. Onlara da yeter bize de... Tek yüksünmesinler. Gariptirler. Gurbetlik çekmesinler. Sılayı özleyip gitmesinler, diye düşündük. Düşünmekte de haklıydık. İnsansızlığı yaşamıştık... Yirmi, otuz yıl öncesinin masallaşıp, kulaklarımızda yankılanmasından usanmıştık... Çünkü o masaldan bize, bir ören kalmıştı. Ninelerimiz, dedelerimiz gibi... Beli büküük evler. Dişi dökük sokaklar. Suyu kesik pınarlar. Dalı kırık ağaçlarla, yaşanması güç bir yer. Tümü birbirinin yakını bir avuç insan. Dağ dağ yalnızlık, deniz deniz korku, bulut bulut umutsuzluk... Sizin gelişinizle canlanan bir Ada yaşadık. Ve her şeyi göz kırpmaksızın size adadık. Adadık ya, yetinmediniz. Kişinin demediniz, devletin demediniz. Her yeri üstünüze geçirtmeye debelendiniz. Sonra da yaptıklarınızın suçlusu oymuş gibi, benim oğlana yüklendiniz. Oysa biliyordunuz. Biz buralıyız. Bilmedinizse bile öğrendiniz... En güzel yerler bizimdi. Anam, Kalambokidis'in kızıydı. Dedemin bağı da, Ada'nın en güzel koyunda, en verimli toprağında dikilmişti. Gözünü kırpmadan bağışladı. İnsanımız olsun, Adamızın yüzü gülsün, dedi. Hem nasılsa babam, orda bunun karşılığını almıştır, diye düşündü. Bizim tok gözlülüğümüz, sizin açlığınızı kabarttı. Yine de oğlumu kınadınız. Ses etmedimse, acımın büyüklüğünden edemedim. Ama, alacağınız olsun...» Öyle, dingin, sevecenlikle baktı oğluna. Kürekler avuçlarında yumuşadı. Rasim'in çekiştirmesine direnmedi bu kez. Oğlu kürekleri aldığında paketini çıkardı. Düşüncelerinin yeğnilmesi, öfkesinin gerçek yönünü bulmasından kıvançlı, sigaranın ucuna yapıştı. Sevgisinin yüceliğini gösterme isteği yangınlaştı yüreğinde. Parmaklarını açtı. Paketi oğluna uzattı...

Rasim, güçlüğünü bildiği bir olgunun gerçekleşmesiyle irkildi. Durakladı ilkin. Sonra sağ elini sol göğsünün üstüne koyup yadsıdı. Osman, diretti.

-İçmiyor musun?

-İçiyorum... Ama, seyrek!..

-Seyrek sayılır... Al, yak!..

Uzatmadı Rasim. Çakmağıyla önce babasının sigarasını yaktı. Kendininkini tutuşturup kalın bir duman savurturken, küreklere yapıştı. Bir donukluk görüşünü engelledi Osman'ın... Dumanların ardında, oğlunun yüzünü içmek istiyordu. Başaramadı. Gözlerinin buğulanışını aralarında bulutlanan maviliğe bağladı, duman inceldi, ipliklendi, güneşe ağdı. Rasim'in yüzü apaydınlık gülümsedi. Traşlı yüzü... Duru gözleri... İçten gülüşü... Hatta sakal diplerindeki gözenekler ışıldadı... Şakağı zonkladı Osman'ın. Dudakları kasıldı.

-Anan bizi böyle görmeliydi ki, -dedi...

«Oğlumu hep sen azdırıyorsun Gâvur,» sözcükleri kulaklarında çınladı. Bir süre Rasim'in bir şey söylemesini bekledi. Ağzından çıkan dumanın halkalandığını, derlenip; toparlandığını, sonra bir ucundan çekiliyorcasına uzadığını gördü. Acısını belirtircesine kıvrandı duman. Gözlerini kırpıştırdı Osman. *Kaygıyla Gülizar'ın başında döndü. Onu hiç böyle görmemişti. Kimseyi görmemişti böyle kıvranırken. Ellerinin tüm gücüyle karnını kavramış, kendini yerden yere çalıyordu. Sezinlemeden ellerini yakaladı. Parmaklarının parçalanacakmışcasına kasılması ürküttü Osman'ı. Kaykılıp kaldı. Bir süre ellerini çekmeye uğraştı. Karısı Ölüm kalım durumundaki sinarit gibi çırpınıp yere düşünce, zıpladı. Karnının içinde bir sızı duydu. Sızı göğsüne ağdı. Başı keçeleşti. Eğilip yeniden ellerine yapıştı. Zorladı. Gülizar'ın çırpınışları yinelenince, keçeleşme çözülüverdi. Düşüncesi uçtu. Başının içi boşaldı. Sancı, gerilmiş bir yay gibi, midesinde, göğsünde zıpladı.*

Kolları yana düştü. Gülizar girişin taşlarında kıvrandı.

Saçlarının dibinde oluk oluk ter aktı Gülizar'ın. Yüzü kabarcıklandı. Dudaklarının kıyıları kızıllandı. Korkuyla eğilip baktı Osman. Ürküyle, dudaklarını dişlediğini gördü. Diz çöktü... Saçlarını okşadı. Parmaklarıyla, ağzının kanını sildi. Yaşlı gözlerini öptü, sevecenliğinin kanıtı olarak. Avuçlarındaki ürpertinin durulduğunu sezinleyince, umutlandı. Yüzünün sarılığına dikti balıklarını. Gözleri büyüdü Gülizar'ın. Küpeştede çırpınan balıkların gözleri gibi camlaştı. Kocaman, ıslak ve korkunç sonun acısındaki bakışlar bilincinde yansıdı. Kollarının arasındaki beden kaskatı kesildi. Ürküyle bıraktı. Tezcanlılıkla yeniden kavradı. Alnında, şakaklarında ter boncuklandı Gülizar'ın. Karnını kavrayan eli yumruklaştı. Bedenini kaldırıp, taşlığa vurdu. Gözlerinde hep o balık bakışı, Osman'a döndü;

-Öldür beni Osman'ım,- dedi- Öldür, dayanamıyorum!..

Sözcükler burgaç oldu. Beyninin derinliklerinde döndü döndü... Başının sancısına dayanamaz duruma gelince dikildi. Benliği acıyı yadsıdı. Yine de bilincinde sürdürdü kıvranmasını. Saçlarının ucundan, tırnaklarının dibine gitti geldi kıvranışlar. Ayaklarına güç, bedenine denge oldu. El yordamıyla kapıyı buldu. Açık bırakıp, komşusunun kapısına yöneldi. Kafasını kapıya dayadı. Ayaklarıyla tekmeledi. Kapı kendiliğindenmişcesine açıldı. Örtülü bir baş, anlamsız anlamsız sallandı. Kimliğini çıkarmaya uğraşmadı. Konuşluğunu, kendi sözcüklerinin kulağında yansımasıyla sezinledi;

-Bizimkine birşeyler oldu...

Sözcükler tanelenip dağıldı. Ayak seslerinin tıpırtısına karışıp yitti. Bir süre sokluklandı. Kafasını doğrulttu. Ayaklarının güçlükle sürükledi. Evine girerken, Nesibe'nin koşuşmalarını izledi. Kimliğini birden anımsamış olmanın gücüyle, devinimi hızlandı. Gülizar'ın yeni bir çırpınışı, tepesine bir balyoz ağırlığıyla indi. Taşlaştı kafası. Buzlaştı

bedeni. Başını zorladı. Gözlerini kendi evinin içinde gezdirdi. Duvarlarının çivil badanasını, helasının aşı boyasını seçti. Gusülhanenin yeşil çerçevesi, mutfağın kırmızısına doğru kaydı. Göz pınarlarında beliren yaşlığı tezlikle silip, burnunu çekti.

Nesibe, mutfaktan kaptığı bir tası suyla doldurdu. Bez arandı. Başörtüsünü ıslatıp, yüzünü, boynunu, gerdanın, sildi Gülizar'ın. Aşağıdan yukarıya, dikilip kalmış Osman'a baktı. Dağılmışlığını sezinleyince yutkundu. Bekledi bir an. Pürüzlü bir sesle buyurdu sonunda:

-Doktor... Çabuk bir doktor...

Sesi, tavanın aralıklarında, duvarların boyalarına, girişin taşlarında dalgalanıp, yığınlandı. Birden oluk oluk Osman'ın bilincine aktı. Sallandı.. Ayak değiştirdi. Bir kıvranan karısına, bir gözleriyle çığlığını sürdüren Nesibe'ye baktı. Kapıdan hızla çıktı. Rıhtıma hızla indi. Duralayıp, yön değiştirdi. Recep'in kahvesine alışkanlığıyla sürüklendi. Recep, her zamanki yerinde, sigarasını tüttürüyordu. Çelik masanın önündeki, demir sandalyeye çarpıp Eğildi... Daha ilk sözcüklerini tamamlarken, fırladı Recep:

-Sen yengeyi indir, ben motoru hazırlarım, -dedi..

Kahvenin kapısını güçlükle buldu. Yokuşu bir solukta tırmandı. Gülizar'ı kucakladı. Nesibe, komşusunu kundakladı. Taşlığa yığılmış komşu kadınların dövünmeleriyle şişmiş bir yelken gibi denize yöneldi.

Motora atladı. Recep'in elini cebinde sezince irkildi. Yadsınak, amacıyla silkelendi. Recep tersleyip, avucundakini cebine bıraktı. Gülizar'ı başaltına yerleştirirken, kıyıya zıpladı. Motor sesini bastıran sözcükleri, kulağında yankılandı;

-Yol verirken acıma.. Dayanıklıdır!..

Başını salladı. Gaz verdi... Uskur isteçlikle suyu karıştırdı. Hızla koplu iskeleden. Mendireğin ağzında, El

Balık Kurumundan kiralanmış teknelerden biriyle burun buruna geldiler. Sıyırıp geçti. Ardına bile bakmadı. Kaptan acıklı acıklı sireni çekerek, mayna etti. Yeniden yol verirken, bir sövgü tükürdü kayan motora doğru. Bir ara teknenin iri gövdesini sancağında gördü Osman. Kanını ona aktarıp, tam yol Erdek'e atmak için dayanılmaz bir özlem duydu. Yollu tekne, kuş gibi uçurdu onları. Çabucak ulaşırlardı doktora. Ne olduğunu anlar, çaresine bakarlardı. İşaret vermek amacıyla davranırken, gölge pupasından uzaklaşıp, küçüldü. Üzünçle baktı ardından... Üzünçle eğdi başını... «Ah eski günler,» diye düşündü. Dizlerinin üstüne yaydığı serpmenin deliklerini örüyordu. İyice eskiyen ipler tel tel ayrılıyor, parmaklarının arasından kayıkayıveriyordu. Üstüste vurduğu düğümle, en küçük gerilemede kendiliklerinden çözülüyor, yakaladığı balıkların yarısı, daha yüze çıkmadan akıp gidiyordu. Bu yüzden delikleri, düğümleri yineleyerek elden geçiriyordu. Başını eğmiş, ensesine güneş vurmuştu. Boynunun, susuzluktan çatlamış kil örneği çizgilerinde oynayan gün ışığı, saçılmış iğne uçları gibi balkıyordu. «Şöyle istediğim gibi bir voli vursam... Bir kez ekmek parasının üstüne çıkabilsem. Atlarım İstanbul'a... Bir naylon serpme alırım. Kullandıkça sağlamlaşan cinsinden. Düğümlerini kurşunla bezerim. Burda oturup, delik onarmaktansa koyakları, dölekleri gezerim. Kaç kez balık alırım, yitirdiğim zamanda... Doldururum sandalımı. Çekerim Erdek'e... Kaç zamandır, kamyonlara balık veriyor motorlar. Ankara, büyümüş. Ankara akıllara durgunluk verecek bir kent olmuş. Koca Karadeniz'in balığını çektiği yetmiyor gibi. Marmara'ya da el atmış. En yakın iskele de bizim Erdek. Buzlu kasalara doldurulan balıklar, kamyon kamyon Ankara'nın yolunu tutuyor. Kıyılı balıkçılar gönendi, diyorlardı. Tümü motor takılı teknesine. Tümü naylon ağlarla çekiyor ürünü. Balık fiatları arttı. Kamyoncular, bir-

birleriyle yarışıyor yola çıkmak, bir an önce Ankara'ya ulaşmak için. Eh, bir malın alıcısı çoğaldı mı, fiatı artar elbet. O yüzden değil mi. Et Balık Kurumu buralarda fabrika kurmaya kalkıyor. Ankara'lıya balık yetmez oldu kimbilir. Belki de pahalı geldi. Devleti başımıza dikip, fiatları düşürecektir. 'Böyledir büyük kentli. Az biraz bize döndü mü kazancın ucu, çekip almak için akla gelmedik oyun düzer... Düzse ne... Bir naylon sepmeni olsa, yine de ben yararlanırım. O düzenini kuruncaya, doldururum teknemi. Varırım Erdek'teki kamyoncular. Üçe beşe bakmam. Satar, motora yatırırım elime geçeni. Çelik menteşeli bir de yeke taktım mı, kimse uskur suyuma yanaşamaz. Bir, bir daha derken, bir yollu tekne... İçinde buzluğu olan cinsinden. Ankara'lı sen ucuzcusun arkadaş deyip, İstanbul haline yollandım mı, seyreyle keyfini. Olmadı, Et Balık'ın fabrikasına veririm balıkları. Yoldan kazanırım. Zamandan kazanırım. En önemlisi de ün kazanırım. Balıkların hası, Gâvur Osman'ın ığnıpından gelendir, derler. Şimdi bile diyorlar bunu. Adalı, ben yok deyinceye bekler başkasından balık almak için. Kara kaşını, kara gözüm saygısına mı? Değil.... En lezzetlisi benim verdiğimdir de ondan. Tüh, gözü kör olsun,» kargışıyla irkildi. Elindeki düğümü yokladı. Başını salladı. «Bu iplerde iş kalmamış reis. Kurşun tutmaz bunlar. Çürümüş... Bombok olmuş... Atmak gerek... Ne yapıp etmeli, yeni serpine almalı... İhsan Reis, naylon ağlar için bankadan para almış. Geçen gün, övünüp duruyordu. Övünür... Herkes tezgahını zamanında kurmuş Gâvur. Adam ticaret odasına yazılmış... Kredi kooperatifine yazılmış. Biz yazılmaya kalksak, almazlarmış. Mal sorarlarmış adama. Bizim malımız, alın terimiz. Tere de kimsenin kredi açacağı yok. Olmayınca umut yine denizde. Denizin bilinmeyen koyakları, görünmeyen döleklerinde. Yani Osman'ın, salt bileklerinde... O ko-

yaklar, o dölekler, senin evin gibidir. Ordaki balıklar, nerdeyse kendiliklerinden atlarlar teknene... Bu serpme başka balıkçıda olsa, denize çıkamaz. Yüzü olmaz balıklara. Atmasıyla, sürükleyip götürmeleri bir olur. Elinde bir iki tel ip kalırsa, ne iyi. Ama, bir çare bulmalıyım. Yine de onarıp, düzeltmeliyim. Bundan, bir de bileklerimden başka aracım yok.» Çöreklendi umutsuzlukla bakındığı serpmesinin başına.

Sandalın yalpasıyla başını kaldırdı. Hayrettin Bey'in sıkınarak karşısındaki oturağa yerleşmeye çalıştığını gördü. Serpmenin ucunu toplayarak, saygıyla doğruldu. Hayrettin Bey, eliyle engelleyerek yayıldı oturağa. Eli köylü paketine uzanırken, utançla durakladı. «Koskoca müdür bizim cıgaramızdan içer mi?» Sorusunun alazı, yanaklarına, kulaklarına vurdu. Hayrettin Bey, Yenice paketini uzattı devinimi görmezlenerek. İvecen kibritini çaktı Osman. Sigaraları nefeslendiler.

Hayrettin Bey'in ağzından çıkan her sözcük, Osman'ın düşlerini gerçekleştirdi...

Kurum, yollu tekneler getirecekti. En ileri araçlarla donatılmış ığrıplar. Usta denizcilerin yönetiminde balıkçılık yapılacaktı. Bilimsel verilere uygun davranılacaktı. Tutulan balıklar buracıkta, işte taş taş, tuğla tuğla, beton beton yükselen fabrikada işlenecekti. Tazesi canlı canlı, konservesi doyumsuz, dört bir yana yollanacaktı. Makinalar kurulmuş, buzhane çoktan yardımlarına yetişmişti. Şimdi denizden, satışa her işlem, birbirine ulanacak, her iş en güzel biçimiyle yapılacaktı. Gelecek tekneler öylesine donatılmıştı ki, ığrıpları bile makinalı palangalar çekecekti.

Gözlerini oğuşturmak için elini kaldırırken, yeniceyi gördü. Hayrettin Bey, kocaman bedeniyle, karşısında oturuyordu. Düş değildi duydukları. Değildi ya, gerçek ola-

ınazdı. «Neden olmasın? Denizlerimiz balık kaynıyor. Bu balıkları doğru düzgün alabilsek, bize de yeter, başka ülkelerin insanlarına da... Alamayınca... İşte ben, delik serpmeyle bile ekmeğimi kurtarıyorum. Bir de makinalı palangayla çekilen naylon ığrıp oldu mu? Çeker alır denizin bağrındaki balığın tümünü.» Kaygıyla irkildi birden. Hayrettin Bey, kendince anlatıyor. Osman kendince yorumlayarak dinliyordu. «Ulan Osman... Ulan bunlar bizim üç balıklık voliye göz diktiler. Herif böyle allem kallem, bizi sotaya getiriyor. Yarın öteki gün o dediği tekneler gelince, bize ekmek mi bırakırlar.» İkirciklenerek topladı serpmesini. Deliklerini dizinin altına getirip, yığınlaştırdı. «Ha şöyle. Eksiğimizi görmeyesin ki, dilinin altındakini açıkça belirtesin.» Belirtmekte de gecikmedi adam. Bütün araç ve gereçler hazırdı. Hazırdı ya, bunların iş görmesi için, Marmara'yı avucunun içi gibi bilen biri gerekliydi. Osman elinde olmadan kaykıldığını sezinledi. Güçlükle tuttu belini. Başarmanın güvenini duydu. Sigarasını çekiştirdi. İzmariti atma devinimine yedirdi tüm ikirciğini. «Bana neden geldiği anlaşılıyor.» Her yeri dolaşmıştı Hayrettin Bey. Bütün parmaklar o'nu göstermişti. «Marmaralı beni usta bellemiş. Buna da öylesi gerek.» Bağımsızlığını yitirmenin güç olacağını biliyordu. Hayrettin Bey. Biliyordu ya, bu işi kabullenirse, üstüne titrediği her şeye saygı duyacaklardı. Devlet görevi alacaktı. Sürekli ücret alacaktı. Ayrıca, voli sonlarında prim bile vereceklerdi. «Desene memur olmaya zorluyorsun beni beyim... Desene umımadığım devlet kuşunu, başıma konduruyorsun. Ben de bunun altında kalmamı gör bak. Benden çok usta balıkçılar duruyorken, seni bana görderenleri utandırmam. Madem onca kişi, beni salık vermiş. Madem sen güvenip gelmişsin. Ücret bile vermesen, üstlenirim.» Başını sallayıp, kabullenivermesi, şaşırtlı Hayrettin Beyi... Böylesine kolay olacağını beklemiyordu.

Osman'ın ustalığında birleşenler. İnadında da ağız birliği etmişlerdi. Ağzından bir olur almanın, deveye hendek atlatmaktan güç olduğunu belirtmişlerdi. O yüzden yardımcılarına bırakmamıştı. Kendisi konuşup, kandırmak düşüncesinin tutkusunda gelmişti. Şimdi, olurlandığını görünce, bir pişmanlık kavurdu içini. Sanki boşuna gelmişti. Sanki bunca dili boşuna dökmüştü. Birini yollayıp, çağırtsa aynı sonucu alacağının güveniyle, kasılmayı kurdu. O anda saygıyla doğrulan Osman, serpme bohçasını dağıttı. Delikler, göz göz yüreğinde yansıdı Hayrettin Bey'in... Tam zamanında, tam yerinde yakaladığını anladı. Kasıntısı gevşedi. Cebinden çıkardığı başvuru belgesini uzattı. Sırtını sığazlamamak için kendini güç tuttu. Ama;

-Pişman olmayacaksın, -demekten de alamadı...

Atladı sandaldan. Ardına bakmadan fabrikaya doğru yürüdü.

Osman, adamın iri gölgesine... Adımlarının yalpalayışına... Serpmesinin deliklerine... Elindeki kağıtlara baktı uzun uzun. Toparlandı sonra... Kağıtları koynuna. Serpmeyi koltuğunun altına... İp tomarını avucuna aldı. Bir yeğnilikle yaylanarak, yokuşa sardı.

Kapıdan zamansız girişi, oturanları irkiltti. Kirkikleriyle suskuyu didikleyip, oya haline getiren Gülizar'la Ruhsar'a baktı. Gözlerinin sevecen menevişleri Rasim'in üstünde buluşuncaya sessiz durdular. Rasim, masanın üstüne yaydığı kitapları, defterleri üstünden, babasına yöneltti bakışlarını. Osman, belgeyi koynundan çıkardı. Rasim'in önüne yaydı, titizlenerek;

-Hadi bakalım, -dedi. -İlkin bunları doldur. Sonra da derslerine iyi çalış... Okuyacaksın...

Rasim, mutluluğunu dudaklarında tomurcukladı. Kadınlar göğüslerini kabartarak bakıştılar. Kocaman sevinç solukları donandı ortalıkta. Osman'ın ciğerine doldu

tümü birden. Kabardı göğsü... Kabardı... Kabardı... Ellerini koyacak yer bulamdı. Ayaklarının üstünde duramadı. Sedire kaykılırken, Ruhsar yerinden fırladı. Bu müştuyu kutlamak çabasıyla, herkese birer kahve yaptı. Göğüs kabartıları, kahvenin köpüğünde dalgalandı. Höpürtüler, yürek gümbürtülerinin yerini aldı. Rasim, dudaklarını kıpırdatarak, babasının başvuru belgesini doldurmaya yumuldu. Kadınlar bakışlarında yepyeni bir dünya kurdular.

Rasim, burdan ilçe merkezine, Bandırma'ya giderdi. Sonra ordan da İstanbul'a üniversiteye... Orayı da bitirdi mi, seyreyle adalı üstündeki etkilerini. Biri anasıyım diye kasılırdı artık... Biri anadan öte teyzesiyim... Derdi olan onlara gelirdi ilkin. Sizin çocuğa söyleyiverin de, şunu şöyle yapıversin. Haklıyı, haksızı ilkin kendileri ayırırlardı. Başvuruların otunu çöpünü ayıklayıp, çocuklarına öyle sunarlardı. Kolay değildi ana, teyze olmak. Kolay değildi bunca işi çözümlemek. Oncacık yardımları da olmasın mıydı? Olacaktı elbet... Rasim'e onlar yardım etmiyecekti de, kim edecekti?

Kendi düşlerine kapılıp gittiler...

Rasim, belgeyi doldurduktan sora, imzalaması için babasını çağırınca, düşlerinde görkemine kapıldıkları dünya dağılıverdi. Silkinip, parçalarını toplamaya koyuldular. Her bir bölümünü biri derleyip, eski coşkularını buluncaya, doğruldu Osman. Rasim'in ince parmaklarıyla kavradığı kocaman elini, güçlükle dolaştırdı, bir banaınlık yerde. Terledi... Yoruldu... Son çizgileri çekerken, iyice bunaldı. Elini ivecenlikle kurtardı. Kalemi parmaklarının nasırında yitirdi. Buldu... Usulcacık masanın üstüne koydu. Birden serpmesi aklına geldi. Kavradı... Katladı... Kıvrımlarını düzeltti bıkmadan. Merdiven altında bir yer açtı. Okşayışlarla yerleştirdi. Ruhsar'ın aralıktan kendi evine geçtiğini sezinledi. Gülizar, sevinçlerini

paylaşmak amacıyla, yemeğe çağırladı. Ruhsar ikiletmedi. Biri evine, biri mutfağına girerken, sedirde yanladı.

«Tekneyi Rüstem'e bırakırım. O zaman kızmaz bana ihtiyar. Amacı kendi kıçını kurtarmakmış. Beni böyle denizin ortasında tek başına bırakıverdi, demez. Belki götürüp bırakıvermemi ister. Ben olsam isterim. Bunca zaman savaşmış olmanın hakkıdır bu. Hep bizi dibe almak çabasındaydı, deniz. Ve biz ikimiz, hep üstte kaldık. Dalgasıyla yüklendi. Borası fırtınasıyla saldırdı...Burgacıyla pusuya yattı. Bunca yıl altedemedi. Yumrularınız sarsıldı. Küpeştelerimiz suya batıp çıktı... Alabora olmadık. Olmadıksa, dengemizin sağlamlığındandı. Öksürdük... Aksırdık... Kısıldığımız yerde dişlerimiz birlikte kenetlendi. Benim kaburga kemiklerim, onun eğrileri, akrepleri sızladı. Yine de yaşamayı başardık. Ne dibimiz yosunlandı. Ne kalafatımız eskidi bir günden bir güne... O bana nasıl baktıysa, ben ona öyle baktım. Şimdi bırakıp gidemem. Kurum başka tekne verir. Verecekmiş de... Onu öyle rıhtımın çalkantısına teslim edemem. Anlar beni. Rüstem'in ustalığını bildiğinden. Yardım eder. Koyakları, dölekleri benim kadar bilir. Bilirler. Eğer hırpalamazsa, kuş gibi uçurur onu ihtiyar. Güvenilirliğini her kürekte bir kez daha tanıtlar. Tanırlar birbirlerini. Yabancı değiller zaten. Belki hiç ölümün kıyıcığına birlikte varmadılar... Varırlar...Orda belli olur ihtiyarın gücü zaten. Her bir yanı ürkünün ürpermesiyle zangır zangır titreşirken, dayancının niteliği ortaya çıkıverir. Güven verir sana. O güvenle zorun üstesinden geleceğine inanırsın. Bir kez de inandın mı, kolaydır denizi altetmek... Teknen korkuda huysuzlanmadı mı, yenginin sende olduğunu bilirsin.Huysuzlanmaz. Dalgaya, fırtanaya eğrilerini gıcırdatarak karşı duran san-

dalın, sana kuzu gibi boyun eğdiğini ellerinde duyarsın. Ellerinden önce bilincinde duyumlarsın. Yazgınızın birliğini sezersin belleğinde. Ve bu sezgi, umuda dönüşür hemen. Umut da güce... Sıyrılır çıkarsın... Berelendiğini, sonradan anlarsın. Acıların geçiciliğini de... Çöreklenirsin kalafata. Artık alışkanlık değildir bu. Sevginin ve yaşamın borcu ya da sevecenliğidir... Ve sevgi sağıltır yaraları. Sağlığın dinginliğine ular hemen. Rüstem de bilir bunu, benim ihtiyar da... Ve katılırlar kararıma... Sevinç duyarlar...»

Vardığı karardan hoşnut, ellerini oğuşturdu. Rasim olgunun bilincine yeni varıyormuşcasına kıvandı. Ruhsar, kendi kurduğu aydınlık geleceği, avuçlarının içinde tutmak çabasıyla, sırtını sığazladı Rasim'in. Rüstem, sandalla vuracağı volilerin tükusuna kapıldı. Gülizar, hizmetini beğendirmek isteğiyle sofranın çevresinde çırpındı... *Karısının çırpınışlarına kaydı gözleri. Acıyla dudaklarını ısırdı. Yeke yoluyla kolunu bacaklarının arasına kıstırıp uzandı. Yetişemedi... Dümeni bağladı...Varıp yanına, kucakladı. Başaltından aldığı testiden ağzına su damlattı. Battaniyeyi açtı. Gülizar'ın karnında kenetlenen parmakları morarmıştı. Tutup çekmek geçti içinden. İvecenlikle yeniden sardı örtüyü. Alnında, yüzünde kabarcıkların iri, bulanık, hastalıklı terleri sildi. Mendili sıkı sıkıştı, avucuna yapıştı. Deniz suyunda yıkadı. Sıkarken, ıslaklığın eskisinden daha çok belerdiğini sezdi. Yeniden sığazladı suratını. Titreşimde bir azalma belirdi. Yekindi. Dümen kolunu yeniden kavradı. Kayan rotayı düzeltti. O kıpırtıda, Gülizar'ın boynundaki beşibiryerde battaniyenin üstüne kaymıştı. Güneş üstünde yankılandı altının. Tüm gözenekleri iğne iğne gözlerine battı. Gözlerini kapattı Osman.* Eline tutuşturulan zarfı açmayı gereksiz buldu. Başı yerde, ayakları isteksiz, fabrikanın kapısından çıktı. Düşünmeyi bile ertelediği durum, gerçekleşmişti. Ma-

kinalar sökülüp götürülmüş. iskelede demirli tekneler. İstanbul'da kurulan bir şirkete kiralanmıştı. İhsan, kira sözleşmeleri hazırlanırken tepiniyordu. Adanın onuru var. Elin yabanı limanımıza bağlı tekneleri nasıl kiralar, diyordu. Buyruk yüksekten, dediler. Kiralanacak... Bize verin kiralanacaksa, dediler. Ancak birini koparabildiler, sonunda hepsinin işine son verileceğini biliyordu. Düşünmek istemediği son, gelmişti işte... Boynunu büktü. Zarfı taşlığın köşesindeki muşamba örtülü masanın üstüne attı... Ayaklarını altına alıp, sedire bağdaş kurdu. Suskun.. dalgın, umutsuz... «Üç beş kuruş artırabilseydim, bir sandal donatırdım, olmadı, ihtiyar dayansaydı biraz. O da ayrılığa dayanamadı sanırsam. Böylesine uzun süreceğini kim bilebilirdi ki!.. Baktı, benim dönüşüm yok, dağılıverdi bir gün... Tıpkı bizim fabrika gibi... Nasıl kösüverdi koca bina... İçinde makinalar varken capcanlı, kıpır kıpırdı. Makinaların harıltısına, insanların cıvıltısı karışıyordu. Dopdoluydu her bir yan. Bir damla daha koysan almaz gibi gelirdi bana. İlkin insanlar gitti öbek öbek... Ardından makinalar, parça parça... Yapı koca bir davlumbaz gibi dımdızlak kalıverdi... Ne kocamanımış!.. Ne de güzelmiş insanla, makinanın birliği!.. İnsanla aracın birliği demek gerek... Benim ihtiyarın makinesi yoktu. Yoktu ya, yine de ikimiz birleştiğimizde, makinelisinden ayrımımız kalmıyordu. Yenisini donatabilseydim. Makineli gibi olmaz. Zararı yok... Olmasın... Yine de ekmeği çıkarır. Hatta belki oğlanın okul giderlerini de karşılardı... Yapamazsak, iyice kötüye sardı işler... Alabildiğine tersoya düştük, demektir. Oğlanın okulu yarım kalacak. Tam kuyruğuna getirdiğimiz yerde, dama dedik. Bu yılı da atlatsaydık. Düze çıkardı çocuk. Şimdi açıkta terkedilmiş sandal gibi karaya vuracak. Gücü yeterse... Bir yerde alabora olup, yitiklere karışmazsa...» Gülizar, kocasının zarfı bırakışından her-

seyin bittiğini anlamıştı. Sessizce bir kahve pişirdi. Ayaklarının ucuna basarak getirdi. Fincanı eline tutuşturdu

Osman öyle dalgın otururken, yukarı tırmandı. Sandığını açtı. Yıllardır takmadığı beşibiryerdesini avucunun içinde sıkarak merdivenleri indi. Kocası, fincan elinde, bıraktığı gibi duruyordu. Bir yudum olsun içmemiş, üzüncünün derinliğinde yitmişti. Fincanı aldı elinden. Altını sıkıştırdı. Avucu yanmışcasına sıçradı Osman. Eline baktı. Gözleri tutuştu. Bir hınç çelikleşti gözlerinde. Kolu uzandı. Parmaklarını sıktı Gülizar;

-Bu sana bir sandal donatır. Sandalın oldu mu da, deniz kadar umudumuz var demektir.

Direnci yavaş yavaş kırıldı. Umut ve deniz sözcükleri beyninin içinde dolandı. Büyüdü, kabardı, şişti... Yeşerdi, filizlendi, meyvelenip avucuna döküldü. Avucunu açıp baktı. Altın al al ışıladı. Doğruldu... Yekinip dikildi... Altını yeleğinin cebine yerleştirdi. Hızla kapıyı açtı. Durakladı... Mendilinin içine sardı, cebinden alıp. İç cebine gizledi. Rıhtıma indi. İsmail'i yakalayıp, postanın her zamanki gibi altıbuçukta olduğunu iki kez yineletti. Recep'in kahvesine girdi. Okkalı bir az şekerli söyledi. Höpürdetti özlemle... Akşam karanlığı açtığı kapıdan içeri dalarken evine girdi... Eski kıvancına kavuşmanın devinimiyle elektriği yaktı. Sabahleyin bıraktığı zarf, öyle duruyordu. Aldı... Acısı yinelenecekmiş gibi durakladı. Koparıp atarcasına açtı. İçinden çıkan iki katlı kağıdın arasından bir başkası düşünce afallad. Bir süre elinde kağıtlar bakındı.

Kapıya çıktı. Babasının doldurduğu sepeti evine taşımaya uğraşan komşu çocuğunun kolundan yakaladı. Kağıtları önüne uzattı. Çalışmalarından ötürü kurumun teşekkürlerini dinleyip, sövgüye hazırlandığı sırada, bir aylık ücretinin verildiği haberiyle irkildi. Küçük kağıdın çek olduğunu anlayınca, elleri gevşedi. Düşürmek üze-

reyken, altın sıkar gibi yakaladı. Çocuğa sevecen sevecen baktı. Sevinçle dilini şaklattı. «Naylon serpmeyi kurtardık. Müdür bey beni işe aldığı gün de bunu düşlüyordum. Aradan bunca zaman geçtikten sonra, aynı yere dönüp gelmek bile kıvandırıyor beni...» Düşüncesi ağzının şakırtısında yitti. «Erdek'e iner inmez, oğlanın parasını yollarım,» diye geçirdi. «Kalanı serpmeyi alır. Sandalı da altını bozdurarak donattım mı, yaşadık. Oğlanın bitirmesine şurda iki yıl kaldı... İki yıl dişinizi sıktık mı, geçer gider. Önceki yıllar nasıl akıp geçtiyse öyle. Şimdiye hiç takılmadan okudu. Okur... Bilir okulmanın güçlüğünü. İlkin onu düşündüğümüzü. İlk lokmamızı ona ayırdığımızdan haberli. Onca akıllı oğlan, habersiz olamaz zaten. Zora koşmadı bizi. Bundan sonra da koşmaz. Diplomasını soktu mu kuşağına, bize el verir. Bir Köroğlu, bir Ayvaz kalacağız şurda. Kendi başını kurtarması bile kurtuluşumuz olacak. Kesildi mi gönderme zorunluğu, kalanı bize yeter. Hem de artar... Ne dedi İhsan Reis motoru kiraladığında. Sana güvencimden bu işe girdim... Yoksa mermer taşımacılığı yeter de artar bana. Doğru. Yeter. Madem o adanın onurunu kurtarmak istedi. Ben de inat olsun diye, teknelerimize el koyan yabanın suyunu keserim. Bizim ığrıbın artığını toplayabilirse, öpüp başına kosun. Akını tam Marmara yukarıdan alırım. Ta, suyun başından. Burda nerelere dağıldığından hangi eğrileri çizdiğinden onların haberi bile yoktur. Belleyinceye yıllar geçer. O yıllarda da tüm Marmara'nın balığını biz toplarız. Görsünler bakalım. Osman'ın oyununu bir görsünler de, Ege aşağı sarkıp, Yunan balıkçılarıyla dalaşmak neymiş anlasınlar.»

Volinin tadı hâlâ damağında. İhsan, canlı balıkları küpeştede horona kaldırmıştı. Sonra buz kalıplarını kırıp, kasalara yerleştirdi. Ambar tümüyle dolunca kemençe

coşkusunda kendileri kol kurdular. Motor ağır ağır Marmara yukarıya vurdu. Sandalı yedeğe bağladı Osman. İp merdivene asılıp, horona katıldı. Hiç ummadıkları bir koyaktan, motor dolusu balık çekmek, sevinçlerini kabartıvermişti. Gülücük gülücük bakıyorlardı Osman'a... Kollarının ulaşabildiği yerde, sırtını sığazlıyorlardı. Ustalığını yazar gibi açılıp, dalgalara karışıyordu uskur suyu. Motor nazlı nazlı hal iskelesine yanaştı. Kapanın elinde kaldı balıklar...

İhsan, ilkin Osman'ın payını ödedi. Oğluna uğrayacağını bildiğinden süre tanıdı. Akılda olmayan bu voliye yenilerini eklemek için, acele etmesini salık vererek uğurladı o'nu.

Paraları yıpranmış cüzdanına yerleştirirken, bir ışık yanıp söndü gözlerinde. Haliç'in bulanık sarı sularına baktı. Deniz tutkusuyla, ekmek sevinci gülücük oldu yüzünde. Motorun yalpasını bedeninde sürükleyerek, kıyı boyunca Karaköy'de yürüdü. Bekleşenlere sorarak Beyazıt'a gidecek otobüslerden birine atladı. Bir türlü elini cebine götüremeyince, otobüsün içindekilerle, motorun ambarındakileri karşılaştırdı. Kaynaşmanın benzerliğine şaştı. Biletçinin sesi kulaklarında dalgalanınca, zorladı bileğini. Kalçasında parmaklarının izini duyuncaya, kendi cebine soktuğuna inanmadı. Çemberlitaş tıkanıklığında, aklına gelen bir düşünceyle sıyrıldı. Otobüsün ani kalkışıyla kaykıldı. Çarşıkapı'da, ağdan, dökülürcesine indi. Kapalıçarşı'ya dalıp, yol boyunca ilerledi. Kuyumcu vitrinlerinin zenginliğine çakıldı bir an. Güvenle ilerledi kapıya doğru. Altın parıltısının içine gömüldü. Aynalarla çoğalan sarı ışık ışık beynini kamaştırdı. Parmağını, Gülizar'ın özdurduğu altının en benzerine doğru uzattı. Güzelce sardırdı. Parasını ödedikten sonra, cüzdanının kıvrımına yerleştirdi. Yüreğinin üstüne yapıştırırcasına koynuna koyunca, yeğneldi. Bir

boçtan kurtulmanın ılıklığını duydu. Cüzdanında daha para kalmasının kıvançlı devinimiyle çarşıdan çıktı.

Kalabalığın uğultusundan şaşırmış bir paytaklıkla, oğlunun kaldığı yurda yöneldi. Kapıda onu göğüsleyen adam, babası olduğunu öğrenince, yukarıda bulacağını söyledi. Rasim ummadığı bir anda babasını karşısında görüverince, şaşırdı. Hemen kitabını kapadı. Koşup sarıldı. Elinden tuttu. Çalışma salonundan sürekleyerek odasına götürdü. Bol bol konuştu Osman. Ada'da olanları, vurduğu volinin büyüklüğünü anlattı. Balıkları neredeyse tek tek tanımladı. Pullarının parıltısını, güvertede can çekişlerinin şakırtısını, anlattı, anlattı, anlattı... Sonuda, Et Balık Kurumundan ayrıldığını söyledi...

Rasim, babasının söz dolandırmasından Kötü bir habere hazırlanmıştı... Hazırlanmıştı ya, böylesini beklemiyordu. İrkildi... Yüzünü buruşturdu. Babasının dikkatle kendisini süzdüğünü görünce, gülümsemeye çalıştı. Anasının yaptıklarını duyunca, aynı kararda buluştu. Sandal donatılarına iyi etmişlerdi. İşte hemen ödemişti borcunu deniz. Daha kimbilir ne voliler vuracaktı babası...

Sonra doğruldu. Yurttan çıktılar. Köşedeki kahveye oturdular. Arkadaşları gelip geçti yanlarından. Gepgenç, biri öteki'nden güzel kızlar... Çakı gibi, yiğitlikte sonraki öncekini bastıran delikanlılar... Kimi başıyla selamlayıp yitti... Kimi masalarına değin sokulup, Osman'ın elini sıktı... Bir beğeninin coşkusuna kaptırdı kendini. Ayrımsız aynı sıcak bakışı içti gözlerde... Aynı sokulgan davranışın ılımında kaynaştı. Bir an babalığı unuttu. Onlardan biri olmayı düşledi. Sonra oğlunun arkadaşlarıyla öğünme tutkusu baskın geldi... Göğsü kabardı... «Biz okumuşu yabancılarız. Kendimiz yabancı olduğumuzdan. Belki de korkumuzdur bunun nedeni... Bilisizliğimizin mayaladığı korku... Oysa şuraya bak... Yarın her biri yar-

gıç, doktor, memur, bucak müdürü olacak bu gençlerin. Diplomalarını aldılar mı, üst katın insanlarına karışacaklar... Buyuracaklar... Ve belki biz yine yabancılaşıp korkacağız... Ne ayırımları var? Bizim adanın çocuklarından başka değiller. Onlar nasıl sokulup, amca diye candan davranırlarsa, bunlar da öyle. Belki tek değişiklik, onların saygılarını belirtmek için eğilip el öpmeleri... Ama, bunlar da öylesine sımsıcak sıkıyorlar ki insanın elini, öpmekten daha güzel... Neden böylesine üstünde duruyorum bu durumun ben? Alışkanlığımın tersi olduğundan besbelli. Okumuş insan bize yukarıdan bakar. Yukardan bakılmak ciğerlerimize işlemiş. Şimdi değişik bir tutumla karşılaşınca, düşünmeye başlıyorum. Onlar ne kadar doğal sayıyorlar bunu. Ben ne kadar aykırı görüyorum. İşe bak... Oğlumun arkadaşları. Adadakilerden biri bana yukarıdan bakmaya kalkışsa. Hangisi olursa olsun... İsterse, tuzu kuruların çocuklarından biri, nasıl kürküm kabarır. Ulan çıplağın oğlu, bu ne hindi kabarışı diye efelenirim? Cebinde bir diploma olanın annacında da küçülür, kendiliğimden alttan bakarım. İşte bu değişiklik irkiltti beni. Ve ilk kez sevdim okumuşu. Belki bu davranışlarından... Belki oğlumun arkadaşları oluşlarından... Ne olursa olsun sevdim ya...»

Birbirlerine anlatacakları bir türlü bitmiyordu. Ayların özlemini, saatlere sığdırma isteği, ikisinde de alıp veriyordu. Birkaç kez, alışkanlığı uç verdi Osman'ın. Birkaç kez okumuşluğundan ötürü, oğlunu da yabancılamak tasarımı geldi gitti bilincinin derinlerinde. İnsanın koşullanmalardan ne kadar güç kurtulduğunu anlamadan sezinledi... Birkaç kez, kalkıp gitmeye davrandı. Belki oğlu o'nunla olmaktan sıkılmıştır, düşüncesiyle. Her kezinde, İhsan Reis'in verdiği süreye çok olduğunu anımsattı Rasim. Birlikte olmaktan nasıl sevindiğini belirtti yerli yersiz. Yine de babasının içinin derinliklerindeki

kuşkuyu silemediğini sezdikçe öfkelendi. Ama, öfkesini göstermemek için kendi kendisiyle amansız bir iç kavgaya tutuştu. Zorladı... Terledi... Ve her kezinde başardı belli etmemeyi...

Karnının acıktığını duydu birden. Kolundan yakaladı babasını. Kaldırım boyunca yürüdüler. İçerisinin cıvıl cıvıl üniversitelerle kaynaştığı kebapçılardan birine girdiler. İştahla yedi Osman... İştahla karnını doyurdu Rasim... Garson elinde bilete benzer kağıt tomarına hesabı çıkardı. Oğul hiç yüksünmeden ödedi... Birden cüzdanı göğsünü yaktı, Osman'ın... Çıkardı... İçinde ne varsa hapazlayarak, Rasim'in avucuna sıkıştırdı.

Rasim, bir boşalan cüzdana baktı, bir babasının yüzüne. Gözleri bulutlandı. Şakakları zonkladı... Yüzüne bir sevincin, bir üzüncün çizgileri balkıdı. Avucunun içindekileri olduğu gibi geri verdi...

Osman diretti. Rasim, diretti... Geçenlerde yolladığı harçlığı tüketmemişti ki, yenisini alsın... O tükeninceye, kendi başının çaresine bakardı nasılsa. Son yıllarını krediyle okursa, onun açısından bir değişiklik olmazdı. Eğer kredinin verilmesi gecikirse, o zaman mektup yazar, isterdi... Osman eline koz geçirmişcesine kabardı. Madem kredi isteyecekti, bu paranın yanında bulunmasında yarar vardı. Bakarsın dediği gibi, gecikir. Bakarsın şu koca İstanbul'da beş parasız kalıvermiş...

Rasim'in her zaman içini aydınlatan gülüşü, ısıtıverdi O'nu... «Biz o gördüğün insanlarla, çok iyi arkadaşız», dedi... «Öyle bir durumda kalırsam, olanağı bulunan hiç yüksünmeden yardım eder.» Boynunu büktü Osman. «Ben de sıkışsam, Recep öyle davranır. Ya da Recep'in sıkıştığını sezinlesem, varımı yoğumu koştururum. Arkadaşlık dedin mi, olağandır yardımına seyirtmek. Madem bunların arkadaşlıkları da böyle, uzatmanın gereği yok.» Yine de içine sindiremedi. En küçük ge-

reksinimde, mektup yazmasını, hatta sıkışırsa, Recep amcasına bir telefon etmesini tembihlemeden, geri almadı verdiklerini.

Kurumun zamansız kapanışına öfkesini belirtti Osman. Saydı döktü... Elin yabanına ucuz motor vermek için koca fabrikanın kapandığını söyledi. Rasim, babasının öfkesindeki doğruları onayladı başıyla. Hemen ardından, buna Marmara'nın balık açısından yoksullaşmasının da neden olduğunu söyleyince gözleri parladı oğlunun. Kendi tutarsızlığının ayırtına varmasını beklemeden atıldı. Marmara yoksullaşmıştı da, hale balığı nerden bulup getirmişlerdi?

Sorusu, gözlerinin alazında burgaçlaştı. Beyninin derinliklerinde bir direnç halinde çelikleşti Osman'ın... Böyle voliler her zaman olmazdı. Yılda bir rastlarsa ne iyi. Koskocaman fabrika, bir voli için bekleyemezdi ki... Sezinlemeden, kendi sözlerinin karşısını savladığını anlayınca durakladı. Gülüverdi Rasim... Gülüşüne ilkin utangaç bir kıkırtıyla, sonra tüm içtenliğiyle katıldı Osman. «Oğlanla konuştum mu hep böyle oluyorum. Ya benden sıkılıp sıkılmadığını denetlemeye giriyorum Ya kendi sözlerimle çelişip, apışıyorum. Olacak şey değil. Kendi yüğürdüğüm velet. Ellerimle yetiştirdiğim bir ağaç, diyelim. Meyvelendi. Meyvelendi ya, meyvesini ben bilmiyorum. Fazla da açık vermiyor ki... Bir soru soruyor en can alıcı noktada... Bir yadsıma gelişiyor içimde. Kendi kendimi yalanlamak için debeleniyorum. Nedir? Elin dolabını savunmak bana mı kaldı? Hem de gözbağıyla o dolaba koşulmuş solugan beygir gibi yıkılıp kaldıktan sonra... Elbette çok bir güzel dedi oğlan? Daha doğrusu demedi de, dedirtti bana... Niye kızıyorum? Onun laflarını yineledim diye mi? Keske diyesin Gâvur... Keşke sende de oncacık akıl olsa...» Rasim'in kolundaki saate gözü ilişti. Rüstem'in sünnet armağanıydı... İhsan'ın verdiği sürenin

dolmak üzere olduğunu görünce dikildi.

Bırakmadı Rasim. Koluna girdi. Anacaddeye çıktılar. Duraktan. Taksim yönüne giden otobüslerden birine bindiler. Azapkapı'da köprünün ucuna ayak basıp, hale yöneldiler.

İhsan onların gelişini işaret saydı. Rasim'le bir iki sözcük konuşup, tayfalarına baktı. Önce kendisi atladı tekneye. Sonra Osman'a elin uzattı. Rasim gözlerinde ayrılık üzüncünün kırpışmasıyla, el salladı.

Avucunda ışılayan beşibiryerdeye baktı bir süre Gülizar. Sonra komşusuna ödünç verdiği mutfak aygıtlarından birini alırmışcasına kavradı... Kocasının dizinin dibine çöreklendi. Gözleri ağzında, yineleterek, oğlunu anlattırdı. Benzinin renginden giysilerinin temizliğine, sait o sordukça düşündüğü ayrıntıları söylettirdi bir bir... Dediklerini, devinimini, duruşunu, bakışını, tutumunu, yiyişini, kilosunu araştırdı. Osman, sezinlediklerini anlattı... Ayrıntıya varmadıkları için kendince yanıtlar uydurdu. Doyuramadığını görünce, başlan alıp, daha uygun sözcükler buldu. «Oğlum benden hiç sıkılmamıştı» diye düşündü. «Ben anasının sorularından sıkıldım. Hani atlayıp gelse arada bir... Bakın, benim bir şeyim yok, sapasağlamım, dese... Böyle soruşturup durmaz bu karı. Özledi... Söz... Bahar akşamında da böyle bir yoli vurursak, birlikte gideriz İstanbul'a... Görürsün oğlunu. Bağrına basıp koklarsın. Özlemini giderir, rahatlarsın. Daha doğrusu bana rahat verirsin...»

Kararını Gülizar'a aktarınca, güldü kadın. Gülmesine katıldı Osman. Kendi sözleriyle çelişik savlarına yeniden başladığını sezinledi birden. «Baharı beklemeye gerek yok ki... Atlarız merhaba takalarından birine. Varır görürüz. O boşalıncaya özlemimizi gidermiş oluruz.» Düşündüklerinin ağzından döküldüğünü, Gülizar ellerine sarılınca anladı.

Umudun sevinciyle, kavrayiverdi kocaman ellerini. Var gücüyle sıktı. İkisini birden kaldırdı sonra... Dudaklarının alazını gezdirdi üstlerinde. Alnına, ardından yüreğinin üstüne koyup sıktı.

Gülizar'ın kanı, Osman'ın damarlarında dolaştı birden... Damarlarını kavurup, sinir uçlarına ulaştı. Parmakları kendiliğinden oynadı. Elleri, kansının ellerinden kurtuldu. Kolları ivecen devinimlerle uzadı, kavradı, sarıldı sarmaştı... Göğsünü, kaburgalarında ezdi. Soluk soluğa ağzını aradı. Dudaklarının ıslak sıcaklığını, nikotin sarısı dişlerinde çiğnedi. Tükenmişcesine çırpındı Gülizar. İkircimle kollarının arasından sıyrıldı. İvecen yinelemelerle kapıyı tırkazladı. Dönüşünde eteklerini havalandırarak, Osman'ın kucağına düştü...

Burnunu, göğsünün ağarmaya başlayan kıllarına sürttü. Her nefeslenişinde denizi kokladı. Elleri gömleğinin altına kaydı Osman'ın... Kolları, teninde oynaşan alazın ürpertisine yapıştı. Ağzında zıplayan ıkıltılar, kemiklerinin kütürtüsüne karıştı. Peykenin üstüne yıkıldılar. Pantolonunu güçlükle sıyırdı Osman... Donu, ayaklarında çırpındı Gülizar'ın... Küt bacakları ivecenliğin doruğunda kanatlaştı. Sıkı baldırları, eteğinin çiçekleri arasında balkayıp, yitti. Peykenin gıcırtıları, coşkun mırıltıların müziğine sarılarak, ağdı gitti.

Nefeslerinin hıçkırıklaşmasında tükendiler. Osman'ın göğsü, Gülizar'ın karnı terledi. Nefesleri indi... Düzeldi... Sessizleşti... İlkin Gülizar devindi. Ardından Osman irkildi... Solukları bütünlendi... Doğruldu Osman... Çıplak ayakları merdivenlerde, her zamankinden fazla şapırdadı. Yorgun basamakları, aynı anda iki kişinin ağırlığından sızlandı. Odalarının gizinde koptular birbirinden. Karanlığa örtündüler, giysilerinden soyunup. Yorganı çenesine dek çekti Osman... Bir sigara yaktı, damağının tadını, ciğerlerine sindirmek tutkusuyla. Gülizar avucundaki altını,

yastığın altına sokuşturup, sımsıcak yanaştı Osman'a... Sigarasını söndürecek bir yer aradı... Buldu... Ağzında duman, parmaklarında tütün kokusu, döndü... Sarmaladı. Teninin her yanında Osman'ın ağırlığını duydu Gülizar... Gözeneklerinden fışkıran bir lavın, derlop kasıklarından yürüdüğünü sezdi... Depreme tutulmuşcasına sarsılıp çoğaldı, çoğaldı, çoğaldı... Dişlerinin arasından fırlayıp çıkan uzun bir inilliyle, daldı... Osman, belkemiğinde kabaran denizin gel-gitinde bilincinden koptu. Omuriliğinden yürüyüp gelen bir ürpertinin coşkusunda uçtu, uçtu... Boşalan bir zemberek yumuşaklığıyla, bilinçten düşe geçti...

Derin uykularının ta ucunda tıpırdadı Rüstem'in kapı çalışı... Yaklaştı, yaklaştı... Gülizar'ın beyninde gümbürdedi... Osman'ın ağırlığından kaydı kadın. Çıplaklığının ürpertisiyle, kocasını dürtükledi. Gülizar'ın çığlığı motorun harıltısını bastırdı. Uskur suyuna dönenen martılar, bağrış çağrış kaçıştılar. Acıyla dikildi Osman. Çaresizliğin hıncı satırlaştı dişlerinde. Dudaklarının kıyıldığını duydu. Motora gaz verdi. Patırtı, karısının çığlığını bastırıncaya artırdı. Tekne, dörtbir yanından ürperdi. Denizin çağıltısı, ardardına yüzüne serpelendi...

Gazı, rıhtımda kesti. Motor iskele bordasından sıyırttı. Ayaklarını sintinede gerip, halkalardan birine yapıştı. Kolunun, omuzbaşından uzadığını sandı. Bedeni, fırlayıp uçmakla, dikilip kalmak arasında kararsız çatırdadı. Tekne, pruva, pupa yalpaladı. İskele üstündekiler, değişik bir olgunun öğrenme tutkusuyla toplaştılar. Halatı ilk yaklaşana attı. Gülizar'ı kavrayabilmek ikircimi arasında, araba isteğini belirtti. Biri halatı yakaladı. Biri iskele başına doğru seyirtti. İkisi sandala atladı. Bazıları eğilip yardım etti. İskelenin beton sertliğini topuklarında duyduğunda, bir arabanın yaklaştığını sezdi... Gülizar'ı arka koltuğa uzattı... Şöför, daha da öne yerleşirken gideceği yeri bilmenin kararıyla, gaz pedalına bastı.

Beyaz üstünde kara harflerin sıralığı kocaman bir tebalanın önünde durdular. Osman, eline ilk gelen parayı şöförün avucuna bırakıp, karısına sarıldı. Bekleme odasını, bekleyenleri aştı. Kapının iki yanında çöreklenenleri, bağışlayan bakışlarını görmeden, doktorun odasına daldı. Giysilerini omuzunda toplayıp iki büküm oturan kadın, öksürmeyi unuttu. Örtünme kaygısı, bağırma isteğinin yerini aldı. Doktor, dilinin altında ezilen bir sövgüyle döndü. Gülizar'ın durumunu görür görmez hastaneye götürülmesini buyurarak, telefona uzandı.

Osman, ikiletmedi. Beynini oyan hastane sözcüğünün burgucunda kapıya ulaştı. Şöför, elinde paranın üstü, onu bekliyordu. Osman, Gülizar'ı yerleştiriken, direksiyona geçti. Elindeki paralardan birini daha ayırdıktan sonra, kalanı Osman'ın cebine soktu. İşi bitinceye arabayı tek eliyle yönetti... Göz açıp kapayıncaya ikisini de hastaneye iletti.

Kapıdaki adamın, önemini mutlaka belgelemek isteğiyle durakladı Osman... Dur!.. Şöyle çek!.. Sıranı bekle!.. Önce kaydını yapalım! Bunun nesi var? Nerden geliyor? Senin neyin? Çok mu kötü? Söz ve soru yağmuru sürüp giderken, doktor yetişti. Önemi birden yitiverdi adamın. Komutanını görmüş er çevikliğiyle hazırola geçip, dikildi. Doktorun buyruklarını makina alışkanlığıyla yerine getirdi. Gülizar'ı bir sedyeye koyup, dipteki kapılardan birinin ardında yittiler...

Elleri, kolları, yüreği, belleği, boşalıverdi. Sallandı... Önünde durduğu masaya tutunarak dengesini sağladı. Yittikleri odayı bulup, durumu öğrenmek geçti içinden. Uzun süre hangi kapıdan girdiklerini çıkaramadı. Tam bulup, davranacağı anda kapı açıldı. Az önce durmaksızın sorular sorup, buyruklar veren, sallanarak sokuldu. Masanın ardındaki sandalyeye oturdu. Kalın, kara kaplı koca defteri açtı. Tükenmez kalemini bilinmez hangi

alışkanlığın etkisiyle, dudaklarına götürdü. Alt dudağının ortasında mavi bir bencik ışıladı. Sorularını yineledi. Anlamını kavramadan yanıtladı Osman... Eline tutuşturulan bir kağıtla, işaret edilen yönde ilerledi, uyur gezerler gibi...

Gösterilen kapıdan girdi. İçerde oturanlar, sigara dumanlarının bulutları altından baktılar, sıkkın sıkkın. Tam karşısına gelen, elini uzatıp, kağıdı aldı... Sigarasının külü upuzun göğsüne düştü. Bölündü, dağıldı, töperlendi. Kağıdın ucuyla, gömleğine bulaşan külleri silkeledi. Başka bir kağıt doldurup, başını sallayarak avucunu açtı. Bilinçaltının birşey yapması gerektiği, uyarısıyla toparlandı. Cüzdanını çıkardı. Adamı avucunu açık tutmayı sürdürüyordu. Tek tek ceplerini karıştırdı. Şöförün sokuşturduğu paralar eline geldi. Ayırımında olmadan, buruşturup, bıraktı. Birden Recep'in tıkıştırdığını yakaladı. Güvenle sıntı. Önceden verdiklerini geri isteyen bir tutumla adamın avucuna uzattı bütün banknotu. Sanki eli donmuştu karşısındakinin. Öyle beklediğini görünce, çaresizliğin acısı, sıntışını dondurdu. Büzdü... Kırıştırdı ve gözlerine dek yaydı. Adam, sonunda umutsuzluğa yenildi. başını eğdi. Kağıdın üstüne yeni bir şeyler karalayarak, uzatırken, kapıyı gösterdi...

Elinde makbuz, kapının önünde dikildi. Gözleriyle, başına bu işi saran adamı aradı. Bulamadı... Masanın başında bekledi bir süre. Sonra yorgunluğunu birden duymanın çözülüşüyle, sırtını duvara dayayıp, çöndü.

Adam, koridorun loşluğunda büyüyerek yaklaştı. Orda oturmanın yasak olduğunu belirterek, dürtükledi. Osman ağır ağır doğruldu. Girişin ağzında iki yanına bakındı. Taşları aşınmış merdivenlerden yavaş yavaş indi. Başı yerde, ayaklarını güçlükle taşıyarak, bahçeyi geçti. Bir kaç adımda caddeye ulaştı. Durakladı... Geri döndü... Bahçe duvarına yaslandı.

«Uzadı bu iş. Uzadığına göre, umut var. Kurtaracak onu doktor... Sağalacak Gülizar. Hiç beklemedi. Hemen ardımızdan yetişti. İnsan bir adam olmalı. Bana ne, ilkin özel hastalarım, diyebilirdi. Demediğine bakılırsa, kurtarmaya kararlı. İyi bir doktor, canı Azrail'in elinden çeker alır. Yetiştiğine göre, çekip alacak. Sen de yardım et biraz Gülizar'ım... İyileş... Bir sağal. Bir eski gücünü kazan. Hemen varacağız Galimi ya da Pandormi'ye... İlk mermer takasına kurulacağız. Dilerlerse para istesinler. İstemezler ya... İsteseler de vız gelir. Hadi ver elini İstanbul. Doğru oğlanın yanına. Özlem bizi bir türlü ondurmadı oğlum, deriz. Karar kıldık, buraya yerleşiyoruz. Hemen bir iş bulurum. Hemen bir ev tutarız. Koskoca İstanbul, üç garibe bakamayacak değil ya. Bakar... Hem de gül gibi. Yeter ki, iyileş sen. Beni hiç düşünme. Denizden uzak da olsa yaşarım. Balık değilim ki ben... İnsanım. Alışırım zamanla karaya. Olmadı, İstanbul'un da dört bir yanı deniz. Baktık duramıyorum. Yosun kokusu burnumda tütüyor. Akşamları savulur giderim. Bir kıyısında çöreklenirim. Derin derin soluklanır, özlemimi gideririm. Oğul özlemi, deniz özleminden baskın, inan. Yeter ki toparlan sen. Gül yüzünü güldür yine. Birlikte evimize bir dönelim. Yol boyunca türkü söyle. Eski sevecenliğini kazan yeniden. Bir daha ellerini karnında kenetleme... Sahi!.. Karnındaki acının nedeni ne ola? Hiç kimseye sormadım. Kimse de bilmiyordu ki... İskelede bir dünya insan vardı. Gık demediler. Şöl'ör, doktorun ordaki hastalar. Burda durmadan soru soran, para isteyen adamlar... Hiç biri, hiç biri bilmiyordu ne olduğunu. Salt doktor biliyordur. O da, koşuşmaktan, konuşmaya zaman bulamadı ki... Bekledik. Bunca bekledikten sonra, biraz daha gecikse öğrenmem, kıyamet mi kopar? Nasılsa sağaltıp çıkar şimdi doktor... Aferin efendi, der. Zamanında getirdin. Yoksa kötü olurdu... Recep'in motoru yollu ol-

masa, getiremezdim. Dönünce, anlatırım Recep'e... Motorunun gücünü bilsin. Zaten motoru da, Recep de olmasa, çoktan karayı kaptırmıştık. Azrail'e... Kuş gibi attı bizi Erdek'e... Kuş gibi yetiştik doktora... İyi tekne anlayacağın. Sahibi gibi... Zorla cebime tıkıştırdığın para olmasa, elin gurbetinde, yüzümüz yerde olacaktı. Her zaman söylersin. Biz gurbet çocuğuyuz. Yoksulluktan geliyoruz. Yoksulluğun gözü kör olsun. İnsanları yol eri, gurbet neferi yapar. Hastalanan yolda kalır. ölen oracıkta bırakılır. Kolay değil, Karadeniz'in geçit verdiği bir avuç toprakta debelenmek. Yetiştirdiğin mısırın unu bir kişiyi beslemez. Ne etsin Karadenizli? Yola düşecek. Ama tekne, ama çarık, yaşamı yollarda geçecek. Eskiden iyiymiş yine... Böylesine uzaklara gelmezmiş Karadenizli... Pek ayrı denize çıkmazmış... Odesa'ya Sivastopal'a bile gittiğinde, hep kendi suyunun kokusunu nefeslenirmiş. Pek pek Volga'nın ucuna Moskova'ya ya da bilemedin kanaldan Astrahan'a gidermiş. Fırıncılık, pastacılık etse, orda mal mülk edinip, yerleşse bile, biraz zırnıcmaya başladı mı, ilk takaya atladığı gibi Trabzon'a dönermiş... Geçilecek bir Karadeniz olduktan sonra, Karadenizli yüzerek bile geçer, derler. Oysa devrim, salt Beyaz Rusları değil, bizi de yel önünde yaprak gibi savurtup attı. Bir ekmek kapısı kapanınca, biri açılırmış. Ama, buralara yerleştik biz. Karadenizlinin düşünmeyeceği, yapmayacağı bir iştir bu. Yaptık. Gayri dönmeye kalkışsak, korkarım bizi istemezlerin. Bunu bildiğimden, onca İstanbul'a giderim, boğaz yukarı çıkmak gelmez elimden. Çıkarsam, bir daha inemiyecekmişim gibi bir duygu sarsar beni, derdin. Siz de gelmeseydiniz, biz Ada'da yitip giderdik. Bir avuç insan, hadi bir de sonradan Girit'ten gelenleri say, bir koca denizin ortasında, bir koca Ada'nın üstünde, tükenir, biterdik. İyi oldu kardeş...İyi oldu da sınırları kapadılar size. Yoksa böyle zamanımızda, kim

elimizden tutar, kim kuş gibi uçan motorunu, sorusuz yanıtsız altınıza çekiverirdi? İyi ki, Osman kardeşimiz burda askerlik etti. İyi ki size haber salıp, getirtti... Arada bir kızdığımda, ulan çıplak lazlar diye, debelensem de aldırmayın :.. Bakmayın bana. Asıl gönlümdeki, sizinle bir horana durup, bir çıyaya topuk bastığımdadır. Rüstem öldükten sonra, en yakın arkadaşım sen değil misin Recep? Rüstem'le olduğu gibi, kardeşten öte değil miyiz birbirimize? Hey aslan Rüstem'im benim. Can arkadaşım! Öyle de zamansız, çekip gittin ki... Neden dilime dolandı birden Rüstem? Nerden takıldı aklımı buna? Yoksa!.. Yok ulan Gâvur. Gâvurluğun tutmasın. Sustur şu kalanın ardındaki cini. Ölümün çevrende dolanıp durduğu falan yok. Doktorun cankurtaran gibi nasıl yetiştiğini görmedin mi? Gördün...» Dilinin orta çizgisinde beliren bir yanma, sigara isteğine dönüştü. Diretti. Ellerini apış arasına kıstırdı bir süre. Dayanamadı. Dayanılmaz bir isteğin itişiyle, ellerini kurtardı. İvecenlikle sigarasını yaktı. Dumanın ciğerlerinde sıngırdadığını duydu sanki. Yola çıktığından bu yana hiç sigara içmediğini o an anımsadı. İçine doldurduğu dumanı, yüreğindekileri boşaltırcasına salıverdi göğe. Dumanlar yayıldı, kıvrandı, insanlaştı... Başını kaldırdı.... Adamı kapıda gördü... Doğruldu. Sevinçle işarete yöneldi. Merdivenlerde zıplayarak, adamın yanında bitti. Görevlinin gözlerini, sigarasının ucunda yakalayınca, izmaritli hemen avucunun içine gizledi. Sonra ürküyle yere atıp, çiğnedi. Adamın azarlayan bakışlarından sıyırırken, masanın başında dikilen doktoru gördü. Seyirtip yanına vardı. Beklediği muştuyu bir an önce dermek tutkusuyla, yüzü yayvanlaştı.

-Apandisti patlamış... Çok geç kalmışsınız... Yazık... Kurtaramadık!..

Doktor döndü... Masa döndü...Tavan döndü... Sözcükler döndü, döndü, döndü... Ekseninde dalga dalga bir

çevrinti kabardı... İnsanları, duvarları, eşyaları, tavanlarıyla hastaneyi yuttu. Başının üstüne tüm ağırlığıyla düştü. Ezildiğini, pörsüdüğünü, sarsıldığını sezdi. Masaya yapıştı. Dudaklarının sızısını, dişlerinin ucunda duydu. Sözcüklerinin beynindeki vuruşları aralandı. Güçlükle doğruldu. Güçlükle seçmeye uğraştı, söylenenlerin anlamlarını.

-Kurtarmadık,- dedi umutsuzluğunun tüm acısıyla...

Doktor yaralı yaralı baktı yüzüne. Kendi yenilgisinin bilincine ancak varmışcasına başını salladı. Daha fazla orda kalamayacağının buluncuyla yürüdü. Doktorun devinimi, olgunun bilisine ulaştırdı Osman'ı. Ayak seslerine seyirtti. Kolundan yakaladı doktoru. Başı yerde:

-Alabilir miyim, -diye sordu.

-Elbette...

Gevşeyiverdi doktor. Osman kolunu yakaladığı anda, içgüdüsel bir savunma almışken, bağışlayan bir dostluğa sarıldı birden. Elini kavradı Osman'ın. Sorular soran adama yöneltti. Gerekli buyruğu verdi, kesinlikle. Yeniden yürüdü. Daha o kapıdan çıkarken, önüne düştü adam. Birlikte koridora daldılar. Birlikte odaya girdiler. Gülizar'ın üstüne eğildi. Küçülmüş, beyazlaşmış, donmuş yüzünde, acıdan kurtulmuşluğun anlamsız sırıtmasını görmek, irkiltti onu. Adamla birlikte, battaniyeye kundakladılar. Kucağında bebek taşırcasına rıhtıma yöneldi.

İncitmekten korkarak, ağır ağır sarktı sandala. Usul usul başüstüne uzattı. Motora nasıl yol verdiğini, Erdek, Marmara arasını nasıl aştığını hiçbir zaman anımsamadı. Ama, Alaburun ışıklarının, içindeki acıyı paylaşırcasına ıslak ıslak parıldamasını da hiç unutmadı. *Aynı acıyı yaşayarak sigarasını nefesledi. Dumanların arasından oğluna baktı. Dingin, kürek çekmeyi sürdürüyordu. Düşüncesinde kendine verdiği yanlı beğenmedi. Durmaksızın acıyı tazelemenin anlamı yoktu. Gülümsedi...*

-Kim bilir nasıl sevinirdi!.. -diye geçiştirdi.

Babasının yalanına bile bile katıldı Rasim. Başını sallayarak onayladı sözlerini. Babasının uzayıp giden dalgınlığından kurtulmuş olmasının sevinciydi bu onay. İçinde devinenin niteliğini ilk bakışta anlamıştı. İkisinin de çok iyi tanıdıkları biriydi, ölümüne acındıkları. O yüzden, yalanı asıl kendine söylediğini hemen sezivermişti Rasim. Sezivermiş, doğrulamanın zorunluluğuyla rahatlatmıştı babasını. Osman, ipin ucunu yakalamışcasına sarıldı, kendini kandırma çabasına. Sözlerini içinde sürdürdü: •Şöyle üniversiteyi bitirip geldiği zaman aramızda kaç kez konuştuk. Bir sofra donatacaktık daha ilk günü. Bardaklarımızı doldurup çakıştıracaktık. O hamur açacaktı... Ben balık tutacaktım. İçkiyi sakıncasız düşündüğümüze göre, sigarayı yasaklamanın anlamı ne? Babasının karşısında sigara içemeyenleri bilmez miyiz? Ardından en olmayacak şeyleri uydurarlar. Varsın içsin sigarasını. Yalan bir saygının ikiyüzlülüğü girmesin aramıza. Öyle olacağına, gözümün önünde yapsın yapacağını. Hem de yapmıştır. İkiyüzlülük hiç girmedi aramıza... Hiç yalan söylemedik birbirimize. Bu yüzden, ona saldırdıklarında, kızıyorum ya... Biliyorum benden bir şey gizlemediğini. Benden gizlemeyen, kimseden gizlemez. Açıkta olanda da kötülük yoktur. Kötülüğün kaynağı gizliliktir bildiğim. Haksızlığına inandığım zaman saklarım bazı şeyleri. Saklamıyor. Saklamayınca da, kötülük değildir. Tersine, kötülüğü yapanlar da, bunu saklayanlar da benim oğlana saldıranlar. Yapıyorlar... Yapacaklar da... Ama bilinsin, söylensin istemiyorlar. Oyunları anlaşılırsa, sularının kesileceğini bildiklerinden. Zaten demedi mi yavrum. Onların sözüyle alıp verme baba. Bırak kendi hallerine. Tepinmekte haklıdırlar. Adamların midelerinde gördükleri lokmaları çekip alıyoruz biz. Yoksulu soymalarını engellemeye çalışıyoruz. Çıkarlarına ket vuruyoruz an-

layacağın. Elbette saldıracaklar. Seni de kendi yanlarına çekerlerse, bizim işimizi güçleştirecekler. Seni bilmediklerini isbatlar bu... Onların nasıl bir korkuya kapıldıklarını kanıtlar. Korkmasalar böylesine yanlış iş yapmazlar. Korkuyorlarsa kötü... Dedikleri doğruysa Rasim'in, kulağını bükeyim diye bana yakınmaları yetmez. Doğru, adayı ben anlattım... Nerden gelip, bunca toprakları nasıl ele geçirdiklerini ben söyledim. Eğer bu doğruysa onun dediği de doğru... Dünya da bizim ada gibi... Burda ne dolaplar döndü, daha neler dönecekse, dünya'da da aynıları fırıldayıp durmakta. Güçlü olan, hemen yoksulun gırtlağına çöküyor. Haksızlığını bildiğinden de, doğrunun üstüne hörlüyor aldırma... Doğru güçlüdür. Haksızın saldırısıyla yıkılıvermez. Bunu da bilirim bir iyice. Ama, bizim kelek kafalarda yer tutuncaya, çok kurban verir.• Kendi vardığı noktadan ürktü. Oğlunun yüzüne, bedenine, gözlerine baktı. Sevecenlikten başka bir anlam tasımlayamadı.

İçi cız etti birden. Burnunun direğine bir sızı saplandı. Elini uzattı. Oğlunun kürek çeken esmer yumruklarını okşadı;

-Kendine dikkat et yavrum, -dedi. -Sen benim yaşamdaki tek dalımsın.

Rasim, izmariti iki parmağının arasına sıkıştırdıktan sonra suya savurdu. Bir süre dişlerini gıcırdattı. Babasının, dönüp dolaşıp aynı konuya gelmesinden sorumlu olanları, izmaritle birlikte suda boğdu. •Kendi yalnızlığını düşüneceğine, bana kanat geriyor. Böylesi sulu gözlü değildi babam. Birden mi çöktü? Yoksa!.. Hiç belli etmezdi. Anama buncasına bağlı olduğunu bilmezdim. Bir şeyler yapmalı. Yalnızlığını unutturacak bir şeyler... Denizden kurtulmalı bir zaman. En küçük ayrıntıları yeniden yeniden düşünmek için en iyi yerdir deniz. Alışkın olana ama. Babam alışkın... Orda, koskoca bir gökyüzünün al-

tında. koskoca bir su kütlesinin üstünde, küçücük bir sandalda oldu mu kişi, düşünür. Düşündükçe kendi yalnızlığının bilincine varır. Bir de gerçekten yalnızsa... Şimdi hep beni düşünecek. Düşündükçe de, kendi tanıdıklarının kıyıcılığını hesaplayacak. Ya tanımadıklarınınki? Dünya da ada gibi dedim ona. Büyütecek. Büyüttükçe, korkusu, kaygısı, çöküntüsü artacak. Ne desem bilmem ki!.. Evi onartsa!.. Akın zamanlarının dışında tatile gelenlere kiralasa... Belki oyalanır. Kendini, beni düşünmekten kurtulur. Bir denemeli...»

-Tasalanma baba. Kendimi kollamasını bilirim. Sen şu evi bir onartsan!..

«Böyle bir şey söyleyeceğini biliyordum bu oğlanın. Beni yalnızlıktan kurtarmak için, gerekirse okulunu bırakıp gelmeye kalkacağını biliyordum. Bana açıktır. Hiç oyun oynamadı, demedi mi? İşte... Belki denizden, denizden de değil düşünmekten koparım diye önüme yeni bir oyuncak koymak istiyor. Bilmiyor ki, olanaksız bu. Evi onartırsak borçlanacağız. Borçlanmak bir şey değil. Borç yiğidin kamçısıdır. Ödenir. Ama sonrasına yüzüm yok benim. Borcu ödemek için yapılacak tek şey var. Evi tatile gelenlere kiralamak. İçim kaldırmıyor bunu... Bir yaz denedim. İskele-Flaboz arasında sandalcılık yaptım. Yolun yarısında, yolcunun yarısını denize dökmemek için kendimi güç tuttum. Tümü mü böyle, yoksa yalnız buraya gelenler mi, bilemem. Bir iş karşılığı da olsa, bir adama para vermeyi onu satın almak diye görüyor bizim konuklar. Üç kuruş veriyorlar diye, aşağılıyorlar. Denizin ortasında rota saptamaya kalkıyorlar. Sanıyorlar ki, deniz kaçlarını yıkadıkları sudur. Musluğu çevirirsin akar, kapatırsın durur. İlkin gülmek geldi içimden. Sonra baktım dayanamıyacağın akıl vermelerine, çekildim... Hem de onlar arttıkça, daha uzaklara gidercesine. Benim dölekterim, koyaklarım var. Dolanıp, denizde debelenmekten acıkmış baylara, bayanlara olta

balığı sattım mı, ekmeğimi çıkarıyorum. Hem biraz çalkalanana, kalmadı diye, iştahını kursağında bırakma yetkesini de elimde tutarak. Şimdi evi onarır, o yabancıları para karşılığında bir de kapımdan içeri sokarsam, büsbütün başım derde girmez mi? Onlara da hak veriyorum zaman zaman. Büyük kentlerden geliyorlar. Evlerinde uygarlık araçlarının tümü var. Burda da rahatlarını, alışkanlıklarını sürdürmek isterler. Bulamayınca da sinirlenip, işi aşağılamaya dökerler... Ama, buna hakları var mı? İstedikleri burda yoksa, bizim suçumuz değil ki!.. Ya öylelerine çalarsam evimde? Ya hiçbirşeyi beğenmezlerse? Beğenmemeleri de doğal. En başta temizlik konusunda bir güvence sağlayamam. Evin kadını yok. Yazın birini bulurum desem, güç... Yaz geldi de, konuklar sökün etmeye başladı mı, ada kentlerinin dirhemi altınla tartılıyor... Kışın komşudur diye adamın çamaşırını zorla çıkartıp yıkayanlar, yazın kendi kocalarının, çocuklarının kokmasına aldırmıyorlar. Çoğunlukla erkekler neden bırakıp kaçıyorlar, yazın? Bu yüzden!.. Şimdi ben tek başıma, bütün bunları da biliyorken, nasıl kalkışırım ev onarmaya? Değer mi?

-Değmez, -dedi, sesli sesli.- İlerde istersen, kendin yaparsın.

Gelini kayalarını döndüler. İskelede mermer yükleyen takayı aynı anda gördüler. Hemen ayrılıyorlarmışcasına bir isteksizlik çöreklendi içlerine. Ağırlaştı Rasim'in kolları. Acı, acıyı unuttururdu. Ayrılmak, gömdüklerinden kopardı onları bir an. Osman, uzaktan işaret etti takaya. Rasim durağan sürükledi sandalı. Babasının düşüncelerini istediği noktaya gelirmiş olmaktan güvenli, bir süre suskun durdu... Sonra her sözcüğün etkisini ince ince denetleyerek;

-Ruhsar, ablamı çağırsan, -dedi!.. -Birbirinize çok yardımınız olur!..

İrkildi Osman. Kabuk bağlamış bir yaranın, deşilip oluk oluk irin akıtmasını görmüşcesine gözleri büyüdü. Ta Erdekte, hastanenin duvarına dayanmışken, düşündüğü bir kwılcımın, alaz alaz fışkırvermesiyle, ürktü. Oğlunun bakışlarında bir alay, bir öfke, bir küskünlük aradı uzun uzun. Tersine, içtenliğin duruluğunda dinginleşti. Isındı... Yüreklendi...

-Gelir mi?

-Bir çağır!..

Bili mi? Umut mu? İstek mi?

Oğlunun önerisi can evinden ses getirdi. Hangisi olursa olsun, düşlerinin gerçekleşmesiydi bu. Pek ala bili olabilir. İsmail'in postasıyla geldi Rasim. İstanbul'dan doğru buraya araç bulamamış haberi alınca. Bandırma'ya geçip, Erdek yapmış. İsmail tüm iskelelere uğrar, gelirken. Giderken de... Neden akıl etmedi. Akıl edip de önceden sorsaydı, daha sağlam düşünebilirdi. Şimdi boşlukta yüzüyor. Vori'ye yanaştıklarında beş dakika için de olsa, uğramıştır Ruhsar'a... Bir bildiği olmasa böyle pat diye söylemez. Bildiği Ruhsar üstüne ama. Yıllar yılı küllemesini bildi o. Daha doğrusu, düşünmemeyi başardı. Arada bir yanardağ gibi püskürse de, hep derinlerde kaldı. Hiç açıklanmamış!.. Hiç konuşulmamış!.. Hiç bilinmemesi yeğlenmiş!.. Ama, her zaman kızıl kor halinde kabarmayı beklemiş bir mağma onların sevdası. En küçük değişiklikte, en ufak sarsıntıda püskürdü, püskürecek... İşte yine püskürüverdi. Aklının yerine damarlarındaki kan düşünüyor. Hemen uçup gitmeyi kuruyor. Oğlanı takaya alar almaz, Vori üstüne yelkenlenmek tutkusu, dilini damağını kurutup yüreğini tutuşturuyor...

Umut ne güzel . Canlanıverdi. «Bir kez denemek zarar getirmez ki... Yıllardır, yalnızlığının çatırmasında Ruhsar. İyi biliyor. Dert yanmıyor. Belki artık acı bile çekmiyor. Ama yalnızlığının bilincinde olduğunu da saklamıyor. Belki

bıktı. Ne bıktısı bire Osman. Engellerin bilincinde bekledi. Duyurduğu, vurguladığı delice bir davranıştan sakınma çabasıydı. Şimdi ben de özgürüm. Sevdiklerimiz yok artık. Sevmeye koşullandıklarımız, teker teker bırakıp gittiler... Biz varız oysa... Umut vermese, söylemez. Anasını gömeli kaç gün oldu. Böylesine sıcak bir yaraya tuz basmaz, merhem olacağını bilmese. Biliyor demek ki... Umut değil... Biliyor ve istiyor. Sana uygulamak düşer.

Yarından tezi yok... Ya da en iyisi zeytinlerin basılmasını beklemek. «Rasim babasının dalıp gitmesinden yararlanarak usta bir hamlacı olduğunu kanıtladı. Takanın merdivenine okşarcasına yanaştı. Fotoğrafı dudaklarında götürdü. Öptü... Oğlunun kokusunu arayarak, uzun uzun kokladı. Karta sinen tütün kokusu, sigara isteğini büsbütün artırdı. *Fotoğrafı yerine koydu. Üstünden okşadı. Çiftekaya'nın aralığından Nato üssünün ışığını aradı. Yakalayınca, fenerin ışığıyla çakıştırdı. «Yavrum Resim'in» diye geçirdi. «Bak Adalısı, Amerikalısı orda yerlerinden oturuyorlar, tık gibi. Sen İstanbul'da tuluklusun. Yakaladıkça, başına çökeleniyor burdaki soyguncu takımı. Adını gazetede okuyorlar... Radyo sizden sözetli mi, sesini açıyorlar... Biz demedik mi diye zıplıyorlar dört bir yanında. Hele o üzülmüş görünme çabasındaki içten sevinçleri yok mu, beni biliriyor oğlum!.. Oh olsun der gibi döğünüyorlar. Hani biraz üzgün görünsem, bağrış çağrış ağıla oturacaklar. Üzülmüyorum inadına. Senin kötü bir iş yapmayacağına inanmadığımdan, puni vermiyorum ellerine. Bir de parlaklığından ötürü kovalamayıp, seni gösterselerdi. Bir de neden orda olduğunu kendi ağzından duysaydım. İnanmadığımdan değil ha çocuğum, senin gibi söyleyebilmek için. Hani, hem radyoyu bağırtıp, hem yanına ölü evine girer gibi sokuldukları zaman; Hastirin ordan orospu çocukları!.. Asıl ne bok yediğini bilmeyen sizsiniz, demek için, isterdim konuşmayı.*

Öyle bir yiğit yetiştirin de, ondan sonra böyle debelenmeye hak kazanın, cakası satabilmek amacıyla. Sonra da senin sözlerini yineleyip, suratlarının halini görmek isterdim. Olmadı!.. Salt bunun için bir voliden vazgeçerdim. Alacakları olsun. Şu voliyi bir vuralım. Hemen ulaşacağın sana. Cebimde para oldu mu, kürke sarınmasını bilirim ben. O zaman engelleyemezler. Ondan sonrasını sen bana bırak. Suratlarının ortasına tükürür gibi patlatmazsam ağzıma geleni, bana da Gâvur Osman, demesinler...» Nato üssünün ışığı al-sarı yeniden gözlerinde yansıyınca, küreklere sarıldı. Sandal sancağa yatıp, iskeleye kaykıldı. Işık, Yavuzaki sırtlarının koyuluğunda kısılıp, yitti. Bir süre, kararan denizde bir şeyler aradı. Yakamozların iyice belirsizleşmesiyle, zamanı kestirdi. Uzaklığa aldırmadan, düğün yerini araştırmaya doğruldu. Kıyıdaki kahvelerin ezbere bildiği ışıklarını sayarak, Bergoz ağzını yakaladı. Şimdi Et Balık Kurumu konuk evi olarak kullanılan, eski fabrika binasını kolayca buldu. Burunu aşılı gözleri. Çınaraltına ulaştı düşüncesi. Düşünde horona katıldı. Sonra kendi kendisinden gizleyerek bakışlarını sel üstüne tırmandırdı. Kürekleri bıraktı. Başaltına uzanarak, ceketini kavradı. Kollarını açtı. Elini cebine daldırdı. Sigara paketini, kibriti çıkardı. Cekeli yeniden dürüp, yerine korken, eli sepete deydi. Kapağını kaldırdı. Şarap şişesinin boynunu parmaklarının arasına sıkıştırdı. Çekip aldı sepetten. Baş ve işaret parmağının usta bir devinimiyle mantarını çıkardı. Şişeyi dudaklarına götürdü. Ağzının içine bir avuç pas dolmuşcasına yüzünü buruşturdu. Tükürmek isteğiyle kıvrandı. İvecenlikle bir yudum daha aldı. İkinci yudum, ağzında tortulaşan pası da sürükleyerek, boğazından yuvarlandı. «Tüh, içine tükürdüğümünün. Bir de en iyi şarap, bizim adada çıkarmış. Şuraya bak... Nerden nereye... Şimdi İstanbul kopuğu, Marmara şarabı içene, adembaba gözüyle bakıyor. Hey gidi hey! Biz de daha ucuzdur diye

Müreffe'ye selam duruyoruz. Düştük ki, parçamızı toplamak mümkün değil.»

Şişenin mantarını bastırdı. Sepete salladı. Dudaklarını elinin tersiyle sildikten sonra, aralarına bir sigara yerleştirdi... Yaktı... Kibritin, kayan bir yıldız gibi gecenin koyuluğunda, ışıklanarak denize düşmesini seyretti. «Ağzına tüküreyim senin kambur felek,» diye mırıldandı. Sonra ürküntüyle çevresine bakındı. Denizde olduğunun kaygısıyla, düzeltti düşüncesini. «Gözünü sevdiğim çarh-ı feleği... Dara düştük mü, ilkin sana sırnaşıyoruz, değil mi? Sen yine de aldırmazsın bizim sataşmalarımıza. Aldırma aman!.. Boşver!.. Unut sövgülerimizi!.. Bil ki açlıktan ırmalanıyoruz... Yoksulluktan kargışa oluruyoruz... Yoksa senin ne yaman olduğunu bilmez miyiz? Canın isterse, bu gece doldurmayın motoromuzun ambarını. Bir de doldurursan, seyreyle bizi. Seyreyle nasıl çırpınıyoruz, deryandaki balık gibi. Yeter ki, bir acıyıver. Bir salıver uskumrularını Boğaz yukarıdan. Şöyle on ton... Bilirim ölçü olmaz cömertliğine. İspatla ölçüsüzlüğü istiyorsan... Coş!.. Ben on dedimse, sen yirmi, otuz ton yolla... Dinim hakkı için tekini bırakmam suda. Bir teki akıp gidemez Boğaz aşağıya... Ne Boğaz'ı... Daha Kapıdağı akıntısına dalmadan, tümünü motora çektirmezsem, yüzüme tükür. Yok, beğenmedinse bizim ustalığımızı ve sabrımızı, beş ton olsun... Dilersen daha az. Daha azı kurtarmaz ama, olsun da ne olursa olsun... Bir kez balık halinin önünde dolanabilelim. Ondan sonra ne denizde ne karada ölüm yok bize... Hemen atlarım Haliç'ten karşıya. Varırım Sirkeci'deki ışıldaklı vitrinlerin önüne. En iyisinden bir takım kendime. Bir de oğlana, kışlık... Sonra yünlü çamaşır. Hapishane ayazına dayanılmaz. Çektim mi yeni urbalarını... Ulan diyemezler artık... Dedirtmem bu kez... Beyefendi demezlerse de, buyrun derler ya. Ne istediniz? Biraz bekleyin, deseler... O bile yeter. Bir kez sizli konuşmaya baş-

ladı mı devlet memuru, iş yoluna girdi demektir. En azından kendisiyle bir tuluyordur, kimliğini bilmediğinden. Bir tulunca da, geçer giderim önlerinden. Varırım çocuğumunn yanına. Okşayıp, öpemesem de, görürüm ya gül yüzünü. Öğrenirim ya işin aslını, astarını... Daha ne? Biraz bir şeyler kıstırırım avucuna. Çam sakızı çoban armağanı... Bağışlatırım kendimi. Şimdiye bakamamanın öcünü çıkartırım en azından.'

Yoksulluğumdan bakamadığımı oğlum bilir. Bilmeyen başkaları. Zararı yok, bilmedikleri daha iyi. Bazen insanın yararına oluyor. O gün, hadi bas bakalım demeyip, gir buyur, deselerdi, belki ben dönüp gelecektim. Hapishane görüşüne gidenin eli dolu olmalı... Benim ellerim boş... Yüreğim doluydu yalnız... Bükülü boynumdan utancumı anladılar sanki!.. Anladılar, böyle oğlumu görmektense, görmemek yeğ. Hadi bas, dediklerinde nasıl sıyrıldım utançtan. Nasıl vazgeçip, gel baba, gör çocuğunu deyiverirler diye, yüzgeri ettim. Direlsem. Sızlansam en azından bir acıyan çıkardı. Bunca yoldan gelmiş, görüversin, derlerdi. Görüp, yüzümü kendi canıma karşı yerde tutacağıma, dönüp geldim. Kendimi kandırdım aylarca. Kandırmaya çabaladım daha doğrusu. Kanmamışım ki, şimdi bile ilk düşündüğüm bu oluyor. Bir vurayım şu voliyi... O zaman görsünler beni... Cebimde ne kalırsa tutuşturacağım eline. Al yavrum diyeceğim. Al öksüzüm!.. Arkadaşlarından geri kalma... Gelenleri gördüm. Benimle birlikte sıra bekleyenlerin kucaklarının doluluğu gözlerimi kamaştırdı. Arkadaşlarına böyle çok şey geliyorken, senin garipsemen doğru değil. Al canın ne istiyorsa, senin gibi olanların gönlü neyi çekerse, çekinmeden aldır. Böyle yerlerde, egemen olan paradır. Başka yerlerde de odur ya, böylesi yerlerde daha bir büyük güçtür. Görmüş anlamışsındır. Hiç çekinme canın bir şeyler istediğinde. Sonra için üzülür, ya da bir yerlerin şişerse, suçlusu ken-

din olursun. Bir bir diyeceğim bunlara. Diyemedim geçen kez... Diyemezdim!.. Iğnpların çoğu balıksızlıktan çekip Karadeniz ağzına vurdu. Kimi Ege aşağıya dolanmış duyduğum. Şimdi tam vaktidir. Nasıl da besilidir uskumrular!.. Nasıl da lezzetlidir. Bıngıl bıngıl et, ipil ipil yağ bağlamışlardır. Her biri nah kolum gibi. Okka da basar üstelik. İyi para alırım İhsan'dan. Çekerim lacileri, beyaz gömleğin üstüne. Olmadı, bir de jan-jan kravat,.. Dayanırım en büyüklerinin katına. Paşam, derim. Böyle böyle... Oğlumu bana gösterin. Ulan, diyemezler bu kez. Kimse diyemez. Bas da diyemezler. Dedirtmem. Bir kasılırım. O , Beyefendi!.. Hocam!.. Efendim, dedikleri gibi!.. Bana da yol açarlar... Varırım görüş yerine...» Güldü... Kıkırtıları dalgalarda kırılıp, bordaya vurdu. Bıraktığı yerden sürdürdü, düşüncelerini.

«Beni öyle görünce, amma şaşırır ha! Bakarsın tanıyamamış... Eh, şaşırsın biraz. Hep o beni şaşırtacak değil ya. Bir kez de o şaşsın. Şaşsın da, sonra kendi afallamasına gülsün bir iyice. Matrak bir durum yakalamanın kıvancıyla. Ya burnuma gülerse? Daha bakar bakmaz basarsa kahkahayı?!. Bassın bire... Bir kez de şöyle içten, kahkahayla gülsün yavrucak. Hep acı sarmacak, hep düşünüp duracak değil ya. Gülsün biraz. Bir kahkaha, iki pirzolaya bedel, derler. Hem o zaman duracak değilim. Ulan, derim ben de ona. Lacileri çekmesem, bok gösterirlerdi, seni bana. Geçen kez geldim de, daha kapıdan kovaladılar. Ye kürküm ye, dönemi geçmemiş oğlum. Beni böyle görünce, bir adam sandılar. Al şunu da bakalım, iç cebine yerleştir. Harcarken korkma. Marmara döllenmiş avrat gibi çırpınıyor altımızda. O öyle çırpındı mı, tasalanmaya gerek yok. Bir ye, bin verir... Olmadı, baktım yine engelleyiler kapıda, varırım avukatların yanına. Paradan yana tasanız olmasın, çocuğumu kurtarın, derim.

Baklım onları gözüm tutmadı, doğru bizim mermercilere. Onlar tanırlar ipten adam alanını. Bizim adalının dedikleri doğruysa, bizim oğlanın yolu da ipten geçiyormuş. Sıkıyönetim savcısı hemen asalım diyormuş. Diyormuş da, yargıçlar hep başlarını sallıyorlarmış. İş oraya vardı mı, bizim de güçlü olmamız gerek. Bakarsın asarlar da: Güçlünün çıkarına çomak sokmaya yöneldin mi, ipe yakın durdun demektir. Kapıp almalıyız oğlanı ordan. Voli parasını harcamamalı hemen. Önce gideri hesaplamalı. Yeter mi, yetmez mi bir anlamalıyım." Başını dikti. Bir karar ışıldayıp gelişti kafasının içinde. "Yetmezse, sandalı satarım... Evi satarım..." diye geçirdi. Sezinlemeden kürekleri bırakıp, yumrukları okşadığını görünce, öfkeyle ellerine baktı. Suçüstü yakalanmışcasına kasıldı kolları. Kürekleri yeniden kavradı, birden durdu. Eğilip suyu dinledi. Derinliklerde bir şeyler araştırdı. Bordadaki şapırtıları kolladı. Sonra başını salladı. "Şaşkın bir torik" dedi sesli sesli.

"Gecenin bu saatinde, tek başına ne arıyor buralarda bu? Besbelli sürüyü yitirdi. Dur bakalım, ne yana gidecek?" Balık, ilkin geniş döngüler çizdi sandalın çevresinde. Hiçbir devinim görmeyince sokuldu, çevrimi daraldı bir iyice. Eli, kendiliğinden oltasına uzandı, durakladı. Vazgeçti. "Bakarsın sürüye götürür beni... Bakarsın öncüdür. Daha zamanı var toriğin" Balık iyice sokuldu. Sırtı küreğe sürtünüp geçti. "Balık," dedi. "Balık, bak kışkırtıyorsun. Alırım şimdi canını. Dolanıp durma yöremde. Var git sürünü ara." Başını kaşıdı... Turtullı tırnağını uzun uzun ensesinde gezdirdi. "Ulan yoksa zamanı şaşıran biz miyiz? Kırk yıldır bellediğimizden şaşmayıp, tüm akınları boğaz ötesinde Yunanlılara, mı toplattırıyoruz? Yok be!.. Hadi biz alıyoruz, diyelim. Boğazda olta balıkçılığı yapanlar da uyumuyor ya! Daha balık, bizim sulara inmezden çok önce haberi gelir. Gelmediğine göre, balık bitti. Karadenizli bile bundan yakınmıyor mu? Aman gözünü se-

veyim felek! Bu günlerde gör bizi. Gör ki, duamız üstünden eksik olmasın.» Balık, kendince bir sonuca varmış olmalı. Bir kısa tur daha attıktan sonra, ağır ağır uzaklaştı.

Küreklerin devinimiyle, sandal ilerledi. «Olmaz mı felek! Bizi yoksun bırakma ki, rezil olmayalım. Hem oğlana, hem Ruhsara karşı başımızı dik tutabilelim.» O durgunluk anının yararlı olduğunu hemen anladı. Kolların dinginliği, küreklerin itişini artırmıştı. Her çekişte, kürekler, suda parlayan yıldızları parçalayıp püskürttüler. Püskürtüler, ipil ipil geriye doğru aktı. Bir maytap şenliği kwandı suyun içinde. Gözlerini kırpıştırdı. İyice küçülen sigarasını tükürdü, izmarit bir zeytin çekirdeği gibi suya düştü. Zeytinler parmak parmak morardı. Ayazın etkisiyle kül rengine dönen yaprakların arasından sıntmaya başladı. Parmaklarının arasında birini ezerek, kıvamını yokladı Osman. Olgunlaştıklarından güven duyunca işe girişti.

İncitmekten çekinerek, bir bir topladı. Yüksünmeden taşıdı. Başkaları kendi zeytinlerini değnekle silkerken, o elleriyle derledi. Söz atmalarına alay etmelerine aldırmadı. Günlerce taşındı zeytinliğe. Tek dalda, tek zeytin kalmadığından inanç duyuncaya denetledi ağaçları. Açıklığa yığdığı zeytinleri, çuvallayarak, yağhaneye taşıdı. Yağ, havuzda dinlenmeye bırakıldığında, Ruhsar'ın kiracısını yakaladı. Biriken kiraları aldı. Cüzdanının içine yanlamasına yerleştirdi. Yağı tenekelere doldurttu. Ağızlarını lehimletti.

Sandalı yağhanenin iskelesine yanaştırdı. Tenekeleri yükledi. Yük dengesini iyice denetleyerek bağladı. İpleri koltuklarda düğümledi. Havayı kokladı. Güzel bir yolculuk yapacağını anlayınca, açıldı...

İçinde yoğun bir tutku, dudaklarında neşeli türküler, ağır ağır yol aldı. Keşişlemeden esen yel, öğleye doğru sırtına dönmeye başladı. Akıntıları çok iyi bildiğinden sandalın ağırlığına aldırmıyordu. Keşişlemeye karşın, gök-

yüzü, güneşe değin masmavi uzanıyordu. Uzaklarda, Marmara ortalarında beyaz bulutların saçaklanması, içini bulandırdı. Dönüp, Kapıdağı üstlerine baktı. Maviliğini koyultan bir gölge sezince, hızını artırdı. O ilerledi... Bulut alçaldı... Denizin kış mavisi, giderek koyulaştı. Başını çevirip baktığında bulutu üstünde gördü. «Tipiye tutulacağız», diye geçirdi. Hazırlık görmek amacıyla başaltına uzandı. Yamçısı, livarinin ardına, sıkışmıştı. Zorlamadan çıkardı. Kalçasının yanına, oturağa uzattı. Düşündüğü gibi de çıktı. Az sonra, keşişleme durdu. Poyraz Trakya üstünden denizi harmanladı. Kaygısını artıran bir hızla yaklaştı. Tepesinin üstünde, kurşun ağırlığıyla sallanıp duran bulut, geldiğine pişman, şaşaladı. Saçaklarını topladı. İyice sarktı. Ağırlaştı. Dalgalar yükseldi, çatındı, çırpındı. Yel denizi buluta, bulutu denize çattı!.. Önce uzaklarda sarmaştılar... Sonra kucak kucağa üstüne doğru koştular...Denizin mavisi adım adım soldu. Bulutun bozu avuç avuç açıldı. Yağ tenekeleri dolu dolu tıpırdadılar.

Yamçısını giyerken kerteriz aldı. Daha epeyce yolu vardı. Sulu sepken hızını artırdı. Deniz kabardı. Dalgalar bordayı aşıp, tenekelerde gümbürdedi. Her yalpalamada iki yanına bakınıp, ayaklarıyla denge ayarladı. Yalpa artınca, kürekleri ayaklarının yardımına veriyordu. Kıç üstündeki tenekeler, dalgaların vuruşuna dayanamadılar. Sallantıyı görünce fırlayıp, halatı sıkıladı. Islanan halat, parmaklarının gücüne direniyordu. Güçlükle düğümledi. Kalkmışken, pruvadakileri de yokladı. Tipi kalınlaştı. Görüş mesafesi geriledi, geriledi yağ tenekelerinin üstüne yığıldı. Az önce iskelesinde gördüğü Kaşık Adası yitiklere karıştı. Kapıdağı'nın kunt çizgilerini aradı... Buzlu bir camın ardında yitmişlerdi...

Tipinin gücüyle, dalgaların vuruşunu karşılaştırdı. Daha önceden tutturduğu rotayı, kararlamadan he-

sapladı. Dalgalara karşın, akıntı hızında ilerlediğini saptayınca, gülümsedi. Gözlerini yoğunlaşan griliğin tepesinde gezdirerek; «Boşuna uğraşma reis,» dedi. «Yanıçım sağlam. Rotam doğru. Akıntı da iyi... Beni korkutamazsın. Kollarımda güç kalmıasa, kendi kendine gider benim tekne. Öylesine uysal, öylesine sağlamdır. Nasılsa adanın önünden geçecek bu akıntı. Nasılsa bir koy, bir sığınak bulurum, sıkışırsam. Sen de bu güzel havanın içine ettiğinle kalırsın.» Başaltından şişesini çıkardı. Havaya kaldırdı. «Senin öfkene, benim keyfime, reis... Hadi şerefe!» Dedi yüksek sesle. Kendi tümcesini beğenmenin sırıtışıyla şişeyi başına dikti.

Midesinden yüreğine bir alaz tırmandı. «Kaç yıldır tepiyorum bu yolu. Dört mü, beş mi oldu? Deli karı, gidip kapandı oraya. Oysa otursaydı. Bunca zorlukla karşılaşmazdım. Şu yürek yok mu sende, şu yürek, Gâvur Osman... Ya anandan geçmiş, ya da babandan. Sevdalı, tutkulu, ateşli bir yürek. Eh, eloğlu için vapurdan atlayan bir kadının doğurduğusun sen. El kızı için, pusatla denize dalıp, zincirden vapura tırmanan deli herifin de yüğürdüğüsün ama!.. O kadar olacak değil mi? Böyle bir çiftleşmeden çatal yürekli bir adam çıkması gerek. Ne anama yaraşır oldum, ne babama... O günden beri bir kez olsun gözlerimi kaldırıp, gözlerinin içine daldırmadım ben bu kadının. Sağ olsalardı, kim bilir nasıl kınarlardı beni. Ulan avanak, derlerdi. Bu koca dünya, öküzün boynuzunda değil, sevdanın alazında dönüp duruyor. Sen de kalkmışsın, daha gözlerine bakmadım, diyorsun. Olur mu? Madem yüreğin tutuştu. Madem karşılığını da buluyorsun, çekip alsana. Ne gezer... Bekledik. Hey gidi Afsun ana. Nasıl ayıplardın kim bilir. Hadi sende iş yok, baban gibi olamadın. Ya bu karıya ne demeli. Adam kaçıp gider mi? Oturur kıyıcığında. Baktı, yürümüyor, vurur Gülizar'ın kıçına tekmeyi, çeker alır herifini koynuna. Iıh,

oğlum. Bu karıda hem akıl yok, hem yürek. Vazgeç yol yakınken... Vazgeçebilsem... Bir vazgeçebilsem. Geçemiyorum dinine yandığının. Hele böyle, bütün engellerin ortadan kalktığı bir zamanda... Karı karı olmalı ki, atlasın İsmail'in motoruna, ben geldim, desin. Demez. Oysa böyle punt bir daha ele geçmez. Başsağlığı dileğini deli Halil'le yollayıvereceğine yetişir insan. Yetişir de, yüreğimizi gönendiriverir... Kimbilir, o da öyle istemiştir. Belki izin vermediler. Belki bir haber bu başsağlığı. İzin vermeseler de hakları var. Buldular sığıntıyı. Az da olsa malı parası var. Kardeş mardeş sökmüyor bu zamanda. Herkes çıkarına bakıyor. Öylesine bozuldu insanlar. Eğer öyleyse... Bir küçük üzünç kırıntısı sezersem gözlerinde, haramı ederim Ada'yı onlara. Kaptığım gibi getiririm Ruhsar'ını...» Toparlandı. Bakındı yöresine. Azarladı kendini. «Ulan Gâvur... Yine kaçırdın kanların topunu. Dur bakalım. Belki kendisi gelmek istemiyor. Belki orda birini buldu. Bunca zamandır, araştırıp, sordun mu? Doğru, bir komşuluk saygısına bunca yük çekilmez. Bir dostluk bağlılığına böylesi de debelenilmez. Ama, bir candan bakıverdi diye, hemen düşe de dalınmaz. Evet!.. Senin ettiğini babası olsa etmez. İt gibi dolandın malının başında. Başkasına bir lokma kaptırmak bir yana, kendin bile banmadın ucundan. Bu havada biri gelse de, Marmara'dan, Paşalimanı'na gider misin dese, herifi bir güzel döversin. Bir sandal donatıverseler, kıçını bile kıpırdatmazsın. Oysa bak tıpış tıpış gidiyorsun. Tipi değil ya, boran olsa, üstüne yürüyeceksin. Sandal alabora olup, tenekeler Marmara'nın dibini boylasa, korkarım dalıp çıkarmayı denersin...» Başını sallayarak kendi düşüncesini onayladı.

«Hem de denerim. Ruhsar'a bir kuruş zarar vermektense, punta olur geberirim. O beni hep yiğit bildi. Yaş kırkı aşsa da, yiğitliği sürdürmek boynumun borcu.

En azından anamla, babamın yaraşığı olmak için, zorunluyum buna... Yok bire Gâvur! Galiba yiğitliği sen kendi kendine yakıştırıyorsun da, o enayinin teki olarak belliyor. Telli telli bakıyor her gidişinde. Hep bir şey söyleyecekmiş de, söyleyemiyormuşcasına, dudaklarını büzüp, yutkunuyor. Sonra da, bir iki sağolla atlatıyor, işte. Sevda sende bizim oğlan. Tutku salt senin içini yakıyor. Şöyle bir göz atsa, bir acı baksa, hemen çırpınmaya başlarsın. Bir isteği var da, ben anlayamadım diye, deli dana örneği dönersin bire dönenirsin. O da bulmuş bedelsiz bir ırgat. Kullanıyor işte... Hayır ama!.. İstese parmağının ucunda çevirir beni. Sözcük olarak bile değil, bakışlarında ince bir anlamla, şunu istiyorum, bunu yap deyiverse, bu dediği yapılmayacak bir şey bile olsa, yaparım. Tersine!.. Hiçbir şey istemedi şimdiye. Ne yaptımsa, kendiliğimden, kendi aklımın erdiğince yaptım... İsteyebilirdi... Hiç çekinmeden isteyebileceğini biliyordu. Ya da ben bildiğini sanıyorum. Bilmesin olmaz. O bakışları adamın gözüne çakıveren bir kadın, parmağını kıpırdattığında, buyruğunun yerine getirileceğinden güvenlidir. Konuşmaya gerek duymadık ki biz. Anlaşmak için bakışlarımız yetti. Demek ki, iyi anladım şimdiye. İyi uyguladım ki, ayrıca uyarmak gereğini hiç duymadı. Öyleyse niye gelmedi? Gülizar öldükten sonra neden uğramadı Ada'ya? Neden baştan savma bir haberle geçiştirdi? Bunlar da sorulası sorular mı bire Gâvur? Neden gelsin? Hem de yaranın zırıl zırıl kanadığı bir zamanda... Sen somurtacaksın, o ağlayacak. Sonra içinizdeki alaz, tüm acınızı yakıp kavuracak. Unutacaksın herbir şeyi... Yağma yok oğlum. Ne derdi rahmetli? Asıl sevdayı dövüşe dövüşe kazanacaksın... Nedir senin davan? Hani nerde kavgan? Demek ki yeni başlıyor. Her iyi komşunun yapacağını yükümlendin diye, hemen yağanmanın anlamı var mı? Dur bakalım. Böylesine çabuk mu olup bitecek

her şey? Peki ama orda sığıntılık canına yetmedi mi? Yetse de, orası bir yerde kardeşinin evi. Ya senin yanında ne olacak? Daha bir sığıntı. Her kendini namuslu sanan kaltağın ayıpladığı bir kötü örnek mi? Ona söz atacak olanın dilini koparırım... Sen yanlışı kendin işle, sonra çevreye sar öyle mi? Bu işi sağlam çözümlemek koşuldur arkadaş. Çözümleyeceğim. Hem de ilk oluru aldığım anda. Bundan kaygısı olmamalı değil mi? Buyursa, canımı vermez miyim? Hadi ulan Gâvur Osman... Şimdi yalnızlık çöktü ümüğüne, sızlanıyorsun. Kız neden kaçtı burdan? Domuz gibi biliyorsun bu nedeni... Dayanamadı. Dayanılmazdı da... Sen misk gibi karını çek koynuna. O yanınızda, kıvransın. Seninkine de tam gâvurluk denir. Ve sonra böyle çekilip gidilir. Sen denizin ortasında, sırtına poyrazı yiye yiye dolanırsın it gibi. Oysa istese, kapısına bağlardı seni. Sabahtan akşama kuyruk sallatır, akşamdan sabaha acı acı havlatırdı. Yiğit karı Ruhsar. Soylu karı... Ben bağrıma taş basamazdım yaran. O gık demeden bastı. Bırakıp gitti. Ve dayandı. Kimbilir nasıl? Kimbilir ne önerilere ne baskılara karşın. Şimdi sen tutmuşsun, kendince yorumlar yapıyorsun. Yakışmaz. Ne senin sevdana, ne onun dayancına... Hiç dolanmayacaksın bundan öte. Yiğitliğe, erlikle yanıt vereceksin. Anladın mı?»

Karanlık gittikçe yoğunlaştı. Çevresinde bir iz, bir belirti aradı. Bulamayınca eğilip akıntıyı gözledi. Tam göbeğinde, olduğunu anlamanın rahatlığıyla, kürekleri boşa aldı. Sandal, bordasından aşan dalgalara aldırmaksızın, ağır ağır ilerledi. Yamçısına iyice sarındı. Sırtını livariye dayadı. Ellerini ensesinde kenetledi. «Bu kez kararım kesin. O açmazsa ben açacağım. Yıklenip geleceğim anasını satayım.» Söyleyeceklerini düşündü bir an. Gözlerini kapatıp, aklından geçen sözcükleri dizeledi. Yılların alışkanlığıyla, kendi düşüncesinde, kendi kendisiyle tar-

tışmayı huy edindiğinden, sözcükleri dizip dizip bozuyordu. «Ayıp diyeceğim. Bu senin yaptığın ayıp. Kardeşliğin can yoldaşın öldü de, bir baş sağlığına gelmedin. Rasim ta İstanbul'dan yetişti. Nerden duymuşsa, benim bildirmemi bile beklemedi. Sen şuncacık yerden gelemedin. Ne gereği var bu lafların? Yeri mi? Değil... Senin ki de gevezelik işte. İstese gelmez miydi? Gelebilse!.. Adamsan bir başkasının üstünden alma bunu. Bir başkasının üstüne yıktığın gibi... Açık açık söyle. De ki, Ruhsar!.. Artık hiçbir engel kalmadı kavuşmamız için. Yılların alazını söndümenin zamanıdır. Ver bakalım kimlik belgeni. Şu gün de seni almaya geleceğim. Günün bile gereği yok. Hadi toplan, Ada'ya dönüyoruz. Senin yerin, benim yanımdır. O bir kez yumuşak baksın. Bir kez olurlansın da, sıkıysa ondan öte tüm Vori karşıma çıksın. Gerekirse tüm sandallarını akıntıya veririm yeniden. Gerekirse önüme çıkanın canını yakarım. Hem de kendi şanıma... Bir iyice ün olur. Derler ki, Gâvur Osman bir dulu kaçırmak için, bir koca köyü ardına takmış. Takmış ya yine de muradına ulaşmış. Vız gelir başkaları bana. Kıran korum tümüne. Sırtlar götürürüm bekçisi Şahmeran olsa. Ya kendisi istemiyorsa? İstese, engelliyor bile olsalar, ölüye boyun bükerlerdi.» Birden başını dikti. Kendi sözlerinin yankısını dinliyormuşcasına uzun uzun kulak kabarttı. «Gelemedi... Onlarla gelemedi. Rasim, bir bakışta ciğerini okur insanın. Neden diretti benim çağrılamam için? Anladı demek. Sıkkınlığının nedenini kavradı ki, git çağır dedi. Evet... Bu böyle... Kesin...» Kaykıldı yeniden. Gevşedi. «Yine düşlere dalmıyor musun Osman? Yine kendini kalafata almıyor musun? Biliyorsun... Olmazlanırsa, parmağını bile kıpırdatamıyacağını it gibi seziyorsun. Ve kendini onsuzluğa zorluyorsun. Ödün patlıyor onsuzluktan. Öyle korkuyorsun ki, olmayacak işler düşünüyor, ger-

çekleşmeyecek sözler veriyorsun. İyi!.. Biz sevdalıyız. Dumanımız tepemizden tütüyor, diyelim. Ya Rasim'in diretmesi? O ne oluyor peki? Durduk yerde, laf olsun diye mi söyledi bunları? Yoksa kesin inandığı bir düşünce olduğundan mı? Benim oğlum, inanmadığı lafı ağzının kıyısından bile çıkarmaz. Nerde kaldı böyle diretecek... Demek ki, bildiği anladığı bir şey var. Demek ki, demediyse bile, Ruhsar'ın içindekileri gördü bir iyice. «Ellerini ensesinden çekti. Oğuşturdu. Sonra, yüzündeki serpinti ıslaklığında, bir dolaştırdı. Yanaklarının, avuçlarının alaz alaz yandığını duydu. Yeniden kaykılarak, düşüncelerini sürdürdü. «Bir de sezdiğin gibiyse oğlum. Gelmek istiyor da, izin vermiyorlarsa, inan Vori'yi çiğner geçerim. Hem de dediğin gibi olabilir. Kardeşini hiç sevmem zaten. İşi gücü adam tırtıklamak. Ablasını soyup soğana çeviriyor anladığım. O yüzden Vori'den gitmesine izin vermemiştir. Bir de öyleyse, elimden çekecekleri var. Ruhsar'ımın bir telini üzenin kemiklerini kırmaz mıyım?»

Tipi azaldı. Poyraz hızını kesti. Bedeni kızdı yanıçının altında. Bakındı. Görüş alanı perde perde açılmaya başladı. Dikkatle araştırınca, Vori koyunu hemen iskele keşişlemede gördü. Doğruldu. Yamçısını çıkardı. Küreklere sarıldı. Akıntının hızına, Osman'ın çabası eklenince, tekne yeğneldi. Bedeni kızgınlığını tere dönüştürünceye devinimini sürdürdü. Koy iyice yaklaştı. Akıntının döndüğü yere değin dinlenme kararına vardı. Kolları hafifledi. Dönemeçte, sağ küreğe basarak, teknenin başını koya döndürdü. Birden sandalın tüm ağırlığını kürekterde duydu. Akıntı zorladı. Iskamozlar inledi. Dişlerini sıktı. Pazuları kabardı. Akıntının direncini kırdı. Belli belirsiz bir yalpayla, koyun durgunluğuna süzülüverdi. Küreklerin ağırlığı, birden düştü. Sandalın hızı aniden artı. Düzenli devinimler, dalgaların şapırtısıyla uyumlandı.

Bulutlar, yelin önünde parçalanmaya başladılar. İncelip, yükseldiler. Güneş, ağaran bulutların arasından demet demet suya düştü. Demetlerden biri sandalı kavradı. Bir süre ışığa boğuldu Osman. Bulutlar yükseldi... Güneş tüm parlaklığıyla yayıldı denize. Grilik yitti. Mavinin en uçarası gülücük gülücük çiçeklendi. Dalgalar küçüldü. Duruldu... Kürek izi yeniden yakamozlandı.

Bütün bakışlar, tipinin ardından tek başına çıkıp gelen sandala çevrildi. Birbiriyle tartışanlar sustular. Evlerinde oturanlar, canların buğusunu silerek gördüklerinin gerçeğe uygunluğunu ölçtüler... Görmeyenleri uyarıp, deniz yönüne çevirdiler. Tanıyanlar, tanımayanlara kimliğini bildirdiler. Ve tüm Vori insanı, Osman'ın yiğit deliliği üstünde bir kez daha karar kıldılar. Böyle bir havada, hiç çekinmeden ta Marmara'dan buraya davranmak, yürek isterdi doğrusu. Yürek ölçüsünde de bilgi isterdi kuşkusuz. Eh, adam boşuna bir koca denizin en usta balıkçısı oluvermezdi ki... İşte böyle yapabildiğinde tanıtlanırdı tüm belleklerde... Doğrusu gidip, alkışlamak gerekliydi. Havanın bir zaman bozacağını, o tümünden iyi bilirdi. Yine de yola çıkmak gerekliyse, çıkabildiğine göre, gerektiği gibi karşılamalı. Akıllarına gelenle hemen doğruldular. Tahir, daha ilk sözler edilirken kalkmış, evinin yolunu tutmuştu. Konuk ona geliyordu. Öteki oturanlar ardından izlediler. Yaz biteli yabancı görmemiş köyde, bir devinim başladı.

Ruhsar gözlerine inanamayarak, kapıdan fırladı. Çamura basınca terlikle olduğunu, saçları uçuşunca yazmasını unuttuğunu anladı. Dönüp düzeltmeye gerek duymadı. Atladı çamurların üstünden. İskelede sekti. Sıcaktan soğuğa çıkmanın allığıyla bezendi yüzü. Soluk soluğa yanaşan sandalın halatını kavradı. Göğsü, elbiselerini patlatacakmışcasına kabardı, kabardı, kollarını koyacak yer bulamadı. Gözlerinde sevincin mutluluğu şa-

kıdı. Halata bir göz attı. Teknenin yumuşacık yanaşmasına baktı. Eğildi. Bağladı. İskelenin başında onurla dikildi.

Osman, kürekleri iskarmozdan çıkardı. Sintineye yatırdı. Sandal hafif yalpalayarak açıldı. Halatı gerdi. Yeniden sokuldu. İskeleye uzandı Osman. Eğilip elini kaptı Ruhsar. Var gücüyle sıktı. Parmaklarından gövdesine bir sarsıntı ağdı, Osman'ın. Ta içinden bir titreme kavradı Ruhsar'ı. Boştaki elini yüreğinin üstüne bastırdı. Dudaklarından güçlükle kopan zamklı bir sesle;

-Hoşgeldin, dedi.

-Hoş bulduk.

-Başın sağolsun!..

-Sen sağol!

Yüreğinde bir acı çöreklenmesi gerekirken, bir sevincin çiçeklenmesi şaşırttı Osman'ı. Şaşkınlığına katıldı Ruhsar. Elleri birbirlerine kenetlenmiş durakladılar. Sandalın bordası iskeleye tutunurken, gözleri karşılaştı. Yutkundu Osman. Yarım eğilmiş, iskeleye ağdı. Gözlerini birbirlerinden alamıyorlardı. Ağır ağır doğruldu.

-Çok bekledim!

-Hep gelmek istedim!

-Bir haber salsaydın...

-İstedim!..

Yanı başında kardeşinin gölgesini görünce durakladı. Dudaklarındaki büzülme açıldı. Sesinin titreşimi dalgaların köpüğüne karıştı. Büyü bozuldu. Dikildi Osman. Tahir'e, sandala, denize baktı. Ruhsar, anlatmak istediklerinin tümünü aktarmanın kıvancını tattı. Birden dili çözüldü. Böyle bir günde yola çıkmanın güçlüğünden alarak, sağ esen gelmiş olmasının sevincini belirtti. Tahir, başını sallayarak ablasını onayladı. Osman öfkesini unuttu. Bağışlayan bakışlarla başını Tahir'e çevirince, çenesi kısıldı. Zorladı kendini. Daha bir hoş geldin de-

meden, teknedeki tenekeleri saymaya durduğunu gördü. Ne havadan, ne ablasının durumundan etkilenmişti. Gözleri tenekelerin üstünde oynaşıyor, sanki her birinin içindekini bakışlarıyla tartıp, ölçüyordu.

Hınçla halatı kavradı. Koltuklardaki düğümü güçlükle çözdü. Tenekeleri saplarından ikişer ikişer yakalayarak, iskeleye uzattı. Tahir, suskun, tenekeleri evin önüne taşımaya başladı. Kahveden kopanlar, evlerden çıkanlar iskelenin başına yığıldılar. Kimi alkışladı Osman'ı. Kimi sırtını sığazlamaya uzandı. Ruhsar durumunu yeni sezinlemişcesine tenekelerden birine uzandı. Osman, bir el devinimiye, bırakmasını buyurunca, suçlu bir çocuk gibi boyun büküp, eve yöneldi.

Kapıdan girer girmez mutfağa daldı. Ocağı tutuşturdu. Önce, kahve mi, çorba mı pişirmesi gerektiğine karar veremedi bir zaman. Sonra kahveyi, ne denli sevdiğini bildiğinden eli kendiliğinden cezveye gitti.

Osman, son tenekeleri de iskeleye aldıktan sonra, Tahir'in diretmesine aldırmadan,ikisinin kulplarına yapıştı. Arka arkaya girdiler kapıdan. Alışkın adımlarla tuvalete yöneldi. Daha o kapıya yüklenmeden, Tahir helanın değiştiğini anlattı işaretiyle. Doğru taşlığın sonuna gitti. «Bak sen, kenefi oda haline getirmiş. İster misin beni orda yatırsın? Sabaha kadar bok kokusundan burnumun direğini kırsın bir güzel. Ulan Tahir, ben sana sorarım. Kimbilir nasıl eziyet ettin ablana? Bunun acısını fitil fitil burnundan getirmezsem bana da Gâvur Osman demesinler.»

İşini bitirdi. Kalıp sabunla ellerini, yüzünü yıkadı. Kapıdan çıktığında mendilini aramasına gerek kalmadı. Ruhsar, başını örtmüş, elinde havluyla onu bekliyordu. Ellerini kurulayarak Tahir'in öncülüğünde odaya girdi. Daha yerine otururken, sıcağın dalga dalga bedenine yayıldığını sezdi. Ruhsar, kahvesini koşturdu. Tahir, ab-

lasının çalaklığından şaşkın, devinimlerini izledi. Osman, gözlerinde gülücükler, kahvesini höpürdetti. Fincanı yanına koymasına kalmadan, tepsiyi önüne tuttu Ruhsar. «Tam görücüye çıkmış gibi. Yanılmadım. Sezgilerim aldatmadı beni. Yüreğinde bir pınar kaynamasa bu kanının, böyle dudu kuşu gibi dönenmez yöremde. Salt konukluk onuru değil benim tattığım. Salt çıkarını sağlamış olmanın yaranma isteği değil. Kavuşma muştusunun sevinci. Öyle ki, kendimi tutmasam, horona duracağım!»

Tahir'in sunduğu sigara tükendi. Kül tablasına bastırdı izmariti. Yer sofrasının çevresine dizelendiler. Küçükler daha son lokmalarını çiğnerken uyudular. Sofra toplanırken büyükler esnemeye başladı. Osman'la Tahir, balıktan, üründen söz ettiler. Bir süre yakınmalarını yarıştırdılar. Sonra söz, yaz konuklarının üstüne döndü. Osman, Tahir'in, artık konuk yerine turist sözcüğünü kullandığının ayırımına vardı. Gelenlerin paraya acımazlığını anlattı. İstedikleri değişiklikleri uygulamak için, elinde avucunda beş kuruş kalmadığından yakındı. Osman, hemen hemen her yıl dinlediklerinin yinelenmesinden yüksünmedi. Telvesini çalkalaya çalkalaya kahvesini bitirdi. Hafif bir gerinmeyle doğrulurken, önüne düştü Ruhsar. Üst kata çıkardı onu. Somyanın üstüne atılmış çiftte yatağa uzanınca, günün yorgunluğuyla başbaşa kaldı Osman. «Ulan, adım attırmıyorlar kıza. Karı-koca çember içine almışlar. Bunların baskısından sıyrılıp çıkmak için erkek olmak bile yetmez. Şimdi anlıyorum gelmek istediği halde, gelememesinin nedenini. Kurtulmak, zorbalıkla mümkün olunca, Ruhsar hep tutsak kalacak, demektir. Sen işin o yanını bana bırak kınalım. Bak dinsizin hakkından nasıl gelinirmiş gör. Elbet kıpırdamasına engel olurlar. Yazın,turistlerin uşağı, kışın yağ, para küpü.» Birden eli

ceketinin cebine gitti. Cüzdanına yanlamasına koyduğu paralar parmaklarını yaktı. «Ben de onların varvarasına daldım. Kızın paralarını vermeyi unuttum. Şimdi kalkıp versem... Olmaz... Somyanın gıcırtısına ikisi birden çıkar. Başına iş açarız durduk yerde. Yarın bir pundunu yakalarım. Hem gizlice vermeliyim ki, istiyorsa, saklasın. Nasıl da gözetliyorlar. O bana yol gösterirken, ötekiler aşağıdan izliyorlardı. Bir fısıldayıverse isteğini... Belirtti ya eşek Osman. Daha ne yapsın? İstedim dedi. İstediyse, sen yerine getireceksin. Söküp alacaksın onu burdan. Duraksarsan, yanarsın sonra. Sabahleyin bir punt kolla. Tahir'in işediği anı örneğin... Bu da olacak iş değil. En iyisi gönülle götürmek. Bir pundunu bulup konuşmak. Olmazsa, bir posta dönüşü İsmail'in motora biniversin. Ne kadarcık yer. En iyisi Ruhsar'ın bir karara varması. Bir kez karara vardı mı kimse önünde duramaz. Parası var. Malı, mülkü de...» Bir türlü uyku tutmadı. Döndü yatağında. Sonra birden aklına geldi. «Bu herif beni kolluyordur. Parayı vermediğimi biliyor. Kıpırdanıp durmak doğru değil.» Zorladı kendini. Uykunun kurtarıcılığına sığınmak istedi, düşüncelerinden. Zorla esnedi. Esnedikçe bedeninin ağırlaştığını duydu. Ağır ağır bir boşluğa kaydı.

Karanlığın kapadığı gözlerini, karanlığa açtı. Bir süre uyumadığı kuşkusuna kapıldı. Bedeninin dinginliğinden uykusunu aldığını anladı. Doğruldu. Pencerenin perdesini kaldırdı. Karanlığın açılmaya başladığını gördü... Gerindi... Esnedi... «Küp gibi uyumuşum yahu! Uyuyamıyacağım diye korkuyordum. Hadi bakalım, bir pundunu kollayalım. Hem parasını verelim. Hem istiyorsa, götüreceğimi söyleyeyim.» Nasıl söyleyeceğini evirip çevirerek giyindi. Ayak yordamıyla merdivenleri indi. Akşamdan bellediği tuvalete girdi. Çıktığında taşlığın ışığını yanıyor buldu. İrkildi. Bakındı. Mutfağın ışığı da yanıyor.

«Bana kahvaltı hazırladılar» düşüncesiyle bekledi. Tahir, ışıktan rahatsız olmuşcasına gözlerini oğuşturarak odasının kapısını açtı. Picamasının yakasını kapattı. Taşlıkta olup bitenlere baktı. Ruhsar, elinde bir bohçayla, mutfağın kapısına dikilmişti...

Tahir, ablasının neye hazırlandığını bilince, irkidi. Ruhsar, bir an ikircikledi. Gözleri Tahir'le, Osman arasında gitti geldi. Sonra çok doğal bir kararı uygulamanın rahatlığıyla kardeşine yaklaştı;

-Hazır sandal varken, ben de bir gideyim, dedim. Gecikirsem, yağları satarsın.

Tahir, ilerlemekle durmak arasında sallandı. Ruhsar, kardeşinin devinmesine kalmadan, kapıya yöneldi. Osman boynunu büktü. Omuzların silkti. Ardı sıra yürüdü. Önünden geçerken, tutup adamın elini sıktı. Sonra ölü bir balık gibi sarkıtıverdi kolunu, yanına. Dışarı çıktılar. Kapıyı kapattı ardından. Ruhsar'ı sandala indirdi. İvecenlikle halatı çözdü. Ruhsar'ın vazgeçmesinden, Tahir'in ayılıp, geri çağırmasından ürkerek, hızla uzaklaştı iskeleden. Hızla açıldı. Karanlığın en koyu yerine sığınmak isteğiyle bir martı gibi kaydı sandal. Her arkaya dönüp bakışında, yollu picamasıyla kıyıya dikilmiş Tahir'in ağzını açıp kapadığını, kollarını salladığını gördü. Gördüğünün düş olduğunu bile bile, Vori burnunu dönünceye hızını artırdıkça artırdı... Açığa düşünce, derin bir soluk bıraktı. Omuzlarının, kürek kemiklerinin, koltuk altlarının ve belinin terlediğini ancak o zaman sezinledi. Ruhsar, göğün çizgi çizgi ağarmasına değin, gözlerini kıyıya sapladı. Ada'nın iyice uzaklaştığına güven duyunca, kirpiklerini kırpıştırdı. Dingin, aydınlık, mutlu Osman'a baktı. Akşamı göz bebeklerinde belirip, yiten kaygıdan tek iz bulamadı. Osman, Mavilikler derinleştikçe açıldı. Deniz Ruhsar'ın gözlerine uydu. Gök denizle yarıştı. Mavinin en koyusu harmanlandı çev-

resinde. ikisi birden sabah aydınlığını izlediler Güneş, Kapıdağı Yarımadasının ardından, al bir fener gibi fışkırıverdi. Mavilik tutuştu. Kızıllık, bulutların saçaklarında dalgaların kanatlarında, sandalın bordasında, Ruhsar'ın gözlerinde yanıp sönerek yeniden denize düştü. Dalgaların serpintilerinde yakamozlaştı. Bordayı aştı. Üstlerinden dolaştı. Denizin ortasında pembe bir buğu, kıyılarda sarımtırak bir sise dönüştü... Daha bir kızardı denizin üstüne asılıveren fener. Kızardı, kızardı, kızardı, sonunda göz kamaştıran özelliğine kavuştu. Gök yeniden maviye döndü. Deniz menevişlendi. Kıyılardaki sis saydamlaştı. Açıldı girintilerle çıkıntılar. Küçülmüş boyutlarıyla belirdi. Renkleri ayrıştı. Yeşil, beyaz, kahverengi, mor, turuncu, çırılçıplak ortaya çıktı. Ruhsar, bohçasına sardığı azık çıkınını açtı. Naylon torbaya sıraladığı saç pidelerinden birini aldı. Börek tütsü gibi buğusunu koşturarak, uzandı Osman'a. Börekle birlikte, Ruhsar'ın parmaklarını kavradı. Bakıştılar. Sabahın tüm şenliği kadının gözlerinde balkıdı. Gözleri kamaştı Osman'ın. Şölen gözlerinde oynaştı. Parmaklarını, parmaklarından bir türlü çözemediler. Kolları bir süre öyle havada kaldı. Ruhsar, kınalarının altında beliren karıncalanmayı yüreğinin ortasında duyuncaya elini çekemedi... Diliyle dudaklarını yaladı. Gözlerinden fışkıran lavı engellemek çabasıyla, kirpiklerini kilitledi. Osman, kendini zorlayarak, elini kurtardı. Avucunda kalan pideden bir parça ısırdı. Ağzında dağılıveren lokmanın, midesinde sindirilmesini, barsaklarında özümlenmesini izledi. Bakışlarını çevirdiğinde, öyle gözleri kapalı buldu. Ruhsar'ı. Dudaklarının gümüş parıltısı ılık ılık içine aktı. Sintineye kayıvermek için dizlerinde bedeninde bir hız akımlaştı. Kürekleri sıktı, daha bir hız almak isteğiyle.

Gözleri açılıverdi Ruhsar'ın. Bakışlarında sevginin, güvenin, adanmışlığın ışığı parladı. Elleri çözüldü

Osman'ın. Dizleri büküldü. Belinin ortasında boşanan bir yay, kanını hızlandırdı. Doğruldu... Arkalardan bir yerden patlayan motor gümbürtüsü, yüreğinin tapırtısı oldu kulaklarında. Çivilendi oturağa. Elleri kürekleri buldu. Belinin zembereği, miline yerleşti. Devinimleri arttı. «Tamam... Tahir ayıldı. Kuşu elinden kaçırdığını anladı. Anlar anlamaz da, en yollu motora atladığı gibi ardımıza düştü.» Düşüncesi kanat oldu kollarında. Bir süre kaygının ürküsüyle sürükledi sandalı. Nefeslenirken, düşüncesini sürdürdü. «Düşerse düşsün. Buraya değin geldikten sonra deniz üstümüze kapansa, Ruhsar'ı elimden alamaz. Nerde kaldı yamuk Tahir... O kapıdan çıktık bir kez. Onların gücü belki Ruhsar'a yeter. Yetmez ya, belki... Benim durumum olmasa, Gülizar'ı bunca sevmese, ona da yetmezdi. Bana ise hiç sökmez tasası. Motoruyla birlik denize indiriverirm kafam kızarsa. Ben sürüp götürmeyi kuruyordum kafamda. Ummadığım ölçüde kolaylıkla açıldık denize. Yani anlayacağın Tahir oğlum bu iş geçti. Ustaysan, bundan sonrasında gözünü aç. Ve kuşu kafesteyken tutmaya debelen. Uçtuktan sonra tutmaya sıvanmak hüner değil. Şimdi motoru bir yana bırak tahıt-el bahirle hörlesen üstüme vız gelir. Neden desen, sizin hiç bilmediğiniz kayalıklar var buralarda. Hiç beklemediğiniz sığlıklar. Öyle dolandırırım ki, feleğiniz şaşırır. Hem de yaparım. Hiç acımadan. Kız kaçırmıyoruz burda. Gönlüyle hiçbir kıza değişilmeyecek, bir sevda hazinesi götürüyoruz. Kaç yılın tutkusunu sürüklüyoruz biz, biliyor musunuz? Kaç engeli aştık bu güne ulaşmak için? Nerden bileceksiniz? İnanılası değil ki... Direncinizin ölümü aştığını nasıl anlatsak. Anlatmaya gerek yok. Ablanın bu bakışlarını gördün mü hiç sen? Göremezsin. Bir bana baktı öyle. Ve ben anladım her zaman ne dediğini. Şimdi sen kabak Tahir... Bir kıçı kırık motorla. İki üç andavallıyı ardıma taktın

diye hemen al götür mü deyivereceğim sanıyorsun. Yağma yok... İyi bil ki, bundan sonra bir kez daha aynı budalalığı yapmanı.»Yine de uzun süre çevresini kolaçan etmeden duramadı. Motorun sesi, uzak uzak yankılandı. Giderek ıradı kulaklarından. Salt denizin şapırtılı okşayışları kaldı.

«En küçük tıpırtıdan hile sezmeye başladık. Sanki yaptığımız işe güvenimiz yok. Oysa, bizim hakkımız bu. Beklemenin, birikmenin, istemenin hakkı. Hiçbir aykırı davranışımız olmadı. Birbirimize hiç yalan söylemedik. Hiç konuşmadık hatta. Bekledik. Pek pek, acımızı dillendirdik olağanüstü durumlarda. Tutkumuzu aktarmaya çalıştık birbirimize. Aynı kararın itkisinde devindik. Aynı davranışın tutkusunda buluştuk. Bir düş bu. Öyle bir düş ki, en küçük değişiklik, yüreğimizin kökünde korku oluyor. Sakın bu gidişimiz de düş olmasın.» Ruhsar'ın gözlerini araştırdı. Göz kapaklarının arasından gülümseyen ince çizgiyi içti kana kana. «Düş değil Gâvur. Uykuda görülse gerçekliğine inanılmayacak denli güzel...»

Ruhsar, Osman'ın içinden geçenleri anında yaşamışcasına gözlerini açtı. Duruduru baktı yeniden. Güldü. Gözlerinin derinlerinde, yaklaşıp kucaklayıvermediğinden bir kırgınlık, kendini tuttuğundan ötürü bir beğeni gitti geldi. Gölgeler yerini yoğunluğa bıraktı. Ellerini birbirine kenetledi. Uzanıp tutmak için olduğu besbelli bir kıvranışla, dizlerinin üstünden geçirdi. Kollarını sıktı. Parmaklarının ince ince titrediğini sezdi, Osman. Gözlerini ellerinde yakalayınca, çözüldü, Ruhsar. Sırtüneye doğru kaydı. Kürekleri bıraktı. Osman, Ruhsar'ın dizlerine uzandı, Osman. Bir ıkıltı fışkırdı Ruhsar'ın dudaklarından. Ikıltıyı havada kapmak isteğiyle davrandı... Başaltına doğru kaykıldı. Güç almak istercesine beli düzeldi. Kasıklarındaki karıncalanmayı gidermenin ivecenliğiyle ürperdi. Doğruldu...

Poyraz, sırtında patladı. Sandal yalpaladı. İri bir dalganın serpintileri, yüzlerinde çillendi. Ruhsar gözlerini kocaman kocaman açtı. Osman'ın gözlerine baktı ilkin. Ordan denize yöneldi bakışları. Ellerini korkuyla küpeştelere uzattı. Osman, yalpalayan sandalı dengeledi. Oturağa yerleşip, kürekleri kavradı. Serpintiler başüstünde şakırdayınca durakladı. Dalgaları baştan almak düşüncesiyle, iki yanına bakındı. Uzaklarda uçuşan köpüklenmelerden, işin büyüyeceğini anladı. Bir kaygı çöreklendi yüreğine. Başını çevirip Ruhsar'a baktığında, çenesinin titrediğini gördü. Dizleriyle tekneyi dengelerken, ceketini sıyırdı. Ruhsar'ın direnmesine kalmadan uzattı. Yeni bir yalpa, yadsımasını kırdı kadının. Korkunun arasında beliren eski bir anının gülümsemesi yanaklarında dolandı. Ceketi kaptı. Sarındı. Bir eliyle ceketin iki yakasını tutarken, bir elini uzatıp, Osmanın küreği kavrayan kunt ellerini okşadı. Yumuşayıverdi Osman. Sevecenlikle kadına baktı. Ruhsar'ın gözlerinde beliren, «sen ne olacaksın?» sorusuna, alnının terini kolunun yenine silerek yanıt verdi. Poyraz, vınıltısını iyice artırdı. Denizin üstü göz alabildiğine karşıtı. dalgaların her zaman martı kanatlarını andıran ak olan köpükleri tozlandı... Kırışıkların rengi, maviden mora, yeşile, sarıya döndü. Bordada patlayan dalgaların serpintisi her kezinde saçlarında, yüzlerinde, omuzlarında gezindi. Ceketinin emdiği tuzlu suyla koyulaştığını gördü Osman.

«Bir kazaya uğramadan Ada'ya varsak iyi olur. Biraz daha izin verseydi deniz, önüme gelen ilk koya girerdim. Şimdi boğuşmaktan başka çıkarı yok bu durumun. Hadi bakalım, dayan. Sandalın sağlam. Kollarında yeterince güç var. Poyraz senin gördüklerinden, yarıp geçtiklerinden sert değil. Acemi denizci gibi ilk yalpada ürküye kapılmanın anlamı yok.» Başı yel değirmeni gibi dönüyordu. Bir ara ayağa kalktı. Yönünü başa verdi.

Sandal biraz hız kazandı. Dalgaları hep baştan alıp, üstünden sekti. Belinin ortasında Ruhsar'ın nefesini duydu. Beli ısındı. Poyraz daha sertleşti. Denizin rengi iyice küllendi. Güneşin apaydınlık sırıtmasına karşın, göğün benzi de soldu. Dalgalar boylarını yükselttiler. Küçücük sandalın her yanından birden saldırıya geçtiler. Eğriler, akrepler, omurga, borda, kenetlenmiş dişler gibi gıcırdadı. Yumruları aşan sular, küpeşte oluklarından sintineye düştüler...

Omuzlarının, gövdesinin soğuk soğuk nemlendiğini sezmedi. Nefesi kabardı. Soluklanmak için bir an duraladı. Tekne duralayışını izleyerek çalkalandı. Oturağa yerleşti. Yüklendi. Ne denli zorlarsa zorlasın bir türlü yürütemedi tekneyi. Kollarında duyduğu kesiklik, içine ürkü verdi. Dişlerini sıktı. Zorladı bedenini. Sandal bir dalgayı aştı. Bulunduğu yeri tam kestirebilmek amacıyla çevresini kolaçan etti. Ada'ya yönelik bir akıntı düşündü buralarda. Bakındı. Ruhsar'ın üstündeki ceketinin sırılsıklam olduğunu görünce, yüreği ağzına geldi. Hemen başaltından yamçıyı çıkardı. Uzattı. Ruhsar almazlandı. Kürekleri bırakıverdi. Sandal yeniden kaykılıp, dalgaların devinimine uygun yalpaladı. Aldırmadı. Uzanıp sardı Ruhsar'ı. Ceketi ıslak bir bez gibi başaltına attı. Ruhsar, yadsımanın yararsızlığını anlayınca, yamçıyı giymeye davrandı. Hafif doğrulup, sağ kolunu geçirmek istedi. Kapaklandı. Sintineye çarpmak üzereyken sarılıverdi Osman. Belki bir kalp atışı... Belki de evrenin oluşumu kadar bir zaman öyle kaldılar... Sonra usulcacık oturağa yerleştirdi, Ruhsar'ı...

Osman'ın ısısını teninde çoğaltan Ruhsar mutluluğun kanatlarına tünediğini sandı... Kollarını uzatıp, sarılıvermeyi kurdu. Tam ellerini kaldırırken, midesinden gırtlağına tırmanan acı basıncı önlemek amacıyla iki büklüm oldu. Sancak tarafının küpeştesine yapışarak denize

öğürdü. Sandal dengesini yitirdi. İvecenlikle iskele yanına kaydı Osman. Bir yandan dengeyi sağladı. Bir yandan, kolunu Ruhsar'ın bedenine doladı. Tek koluyla kaldırdı kadını. Yüksünmeden, sintineye indirdi. Kürekleri bağladı. Eğilip yüzüne su çırptı. Biraz rahatladı Ruhsar. Küpeşteye tutunarak, başı dışarda oturdu. Osman yerine geçti. Kürekleri çözdü. İlkin rotasını buldu. Sonra zorlayarak yol verdi tekneye. Dalgaların üstünde sallanarak ilerlediler.

Ruhsar, midesinin kabarmasını önlemek isteğiyle, dişlerini sıktı. Acılı acılı yeniden öğürdü. Osman, yönünü yeniden düzeltti. Sandalın sallantısı biraz azaldı. Ruhsar ağzını, deniz suyuyla çalkaladı. Poyrazın uluması uzadı. Deniz salt çevrintiye kesti. Büyüdü çevrintiler. Burgaçlaştı. Güneşin parıltısı soldu. Dalgalar karardı. Az önceki değişik renkler koyuldu, koyuldu, kurşunlaştı... Görüş alanının daralmaya başladığını sezen Osman, devinimini artırdı. Ruhsar, umutsuzlukla baktı Osman'a. Sanki bu bakışı bekiyormuşcasına, dişlerinin arasından tısladı;

-Korkma!..

-Korkmuyorum Sen varsın!..

Poyrazın uğultusu durdu. Denizin burgacı duruldu. Güneş yeniden parladı. Sandal, dalgaların değil, bulutların üstünden kaydı gitti. Yumuşadı her şey. Ilıdı... Serpintiler yanaklarını okşadı. Yel omuz başlarında biriken teri emdi okşayarak. Al al tutuştu yanakları. Işıl ışıl ıslandı dudakları. Eğilip öpmek istedi Osman. Uzanıp koklamaya coştu Ruhsar. Gün ışığı ipil ipil suda kırıldı. Tenlerine dolanıp gözeneklerinde parıldadı. Yeni bir dalga sandalı kaldırdığı gibi, vurdu. Ruhsar'ın büzülen dudakları ayrıldı. Dikilen başı büküldü. Denize sarkıp, öğürdü. Gözleri büyüldü Osman'ın. Karnının ortasına şişler saplanıp, kanırtıldı. Kıvrandı. Çitildi... Dişlerinin

arasından, aklına gelen herkese, herşeye söğdü... Belinin devinimleriyle sandalı dengede tutumaya uğraşırken, kollarının tüm gücüyle, yürütmeye savaştı. Sırtının teri, yeleğinin altında, deniz suyuyla buluştu. Serin ıslaklık, ılık bir ürpertiyle yer değişti. Saçlarından, boynundan sızan su, teriyle birleşip, beline doğru kaydı. Fanilası, gömleği, deri yeleği sırılsıklam ıslandı. «Bir kolum, daha olsaydı şimdi. Uzanıp tutabilseydim Ruhsar'ı. Ya da kanatlarım bulunsaydı. Sallantının erişemiyeceği yükseklere çıkarsaydım.» Kendi düşlerini yalanlayacak zamanı bile olmadığının bilincinde, zorlandı yeniden. Ruhsar'ın öğürtüleri, denizin üstünde kopan kıyametin gürültüsünü bastırmıştı.

Bir pişmanlık kapladı içini. Dönmeyi düşündü bir an. Adaları gözetledi. Marmara, daha çok uzakta olmalı .Görünmüyor. Belleğinden yerlerini çıkarmaya uğraştı. Sandalın başını kararlamadan iskele yanına çevirdi. «Avşa'yı geçmiş olmamız gerek. En azından bu rotayla, Kutalis üstüne düşeriz.» Düşüncesinin doğrulanıp doğrulanmayacağından kuşkulu, suyu yokladı. Yüzeydeki kabarıklık, tam ölçümlemesini engelliyordu. Kararlamasının yine de doğru olduğunu anladı. Akıntı kıyısından teknenin bulunduğu yeri hesapladı. Biraz daha sancağa aldı başı. Kollarında kesiklik belirinceye, asılmayı sürdürdü. «Şimdi bir akıntı koluna düşeceğiz. Biraz kolaylanır işim.» diye düşünürken, sandal zıpladı. İki yandan vuran dalgalar, küpeştelerin, livarinin, başlarının üstünde çarpıştılar. Saçlarından ayaklarına su şorladı. Midesinin ağzına geldiğini sandı Ruhsar. Elini, ayırımında olmadan ağzına götürdü. Eğildi. Parmaklarının arasından fışkırdı, acı su. Elini denize soktu. Avucunun kayganlığını uzun uzun yıkamasına karşın bir türlü gideremiyordu... Sol elini uzattı denize. Dalgaları koyuluğundan avuçladı. Ağzını çalkaladı. Dudaklarını açа-

rak, denize boşaltıtı ağzındakini. Poyraz daha yarı yolda kaptı. Çevirdi. Dağıttı. Mat renklere ayrıştırdı. Toz haline getirip, renkleri denize karıştırdı. Gırtlağının yandığını sezdi. Diliyle dudaklarını ıslatmak istedi. Başaramadı.

Ruhsar'ın yutkunduğunu gören Osman, başaltına uzandı. Kapaklı sepetinden çıkardığı şişeyi uzattı. Ruhsar'ın gözlerine bir korku çöreklendi. Yadsımaya dönüştü korku. Yakarıyla baktı Osman'a. Bakışlarındaki buyruluya boyun eğdi. Şişeyi aldı. Bir süre evirip çevirdi. Sonra boynunu büktü. Tıpasını çıkardı. Salt buyrultusu üzerine içeceğini belirterek, yudumladı. Ağzındaki tortunun, damaklarına sıvaşan acılığın toparlanıp yemek borusuna töperlendiğini sezdi. İkinci yudum, midesindeki devinimi durdurdu. Şişe elinde, ilacın gücünden güvenli bekledi. Yeni bir tırmanışı, dişlerini sıkarak engelledi. Yüzü sarardı. Alnı terledi. Parmakları şişenin üstünde kilitlendi. Sintineye kenetlenmek istedi. Beceremedi. Sallandı. Göz pınarlarında iki damla yaş belirdi. Geldi, geldi, yanaklarına töperlendi. Çenesi kısıldı. Kirpiklerinin böylesine uzun olduğunun ayrımına ilk kez vardı Osman.»

«Keşke vermeseydim şarabı. Büsbütün bozuldu. Dudaklarını öyle bir yalıyordu ki, dayanamadım. Şarap, denizde en iyi içecektir. Mideyi yatıştırır diye bellemiştik bir de... Azdırdı yeniden. Ne yapsam ki? Yapılacak tek şey, bir an önce bir kuytuya sığınmak. Neresi olursa olsun. Yeter ki, sallanmayan bir kara parçası bulunsun. Yoksa, yolda yitireceğiz umudumuzu. Kavuştuk, derken ayrılık türküsüne oturacağız. Böyle günde usta denizcilerin bile midesi ağzına geliyor. Benim bile direncim tükenecek. Keşke almasaydım. Havalar açar açmaz gelirim, deseydim. Dinlemezdi. Dayanıklıdır benim kadınım. Dayanıklıdır ya, böylesine denize de dayanılmaz. Daha ordayken patlasaydı bile, duramayacaktık. Bir kez karar kılmıştık. Bir kez adımı atmıştık. Geri dönüşü yok

bunun. O da biliyor bir dönüşün nice zaman alacağını, ben de... Yormuşlar. Dıştan belli olmasa da, içini kemirmişler kızın. Kolay değil paralıya hizmet etmek. Adamın canını çıkarırlar. Ah ulan, benim elime düşmelisiniz ki siz. Hem de böyle bir deniz yaptığı zamanda. Ördek gibi öte öte serilmelisiniz sintineye. O zaman anlamalıyım sizin yiğitliğinizi. Kaç para. Canını çıkarmışsınız Ruhsar'ımın. Dün gece de hiç uyumadı. Uyuması mümkünsüz. Böyle bir karara varabilmek için, düşündü, döndü, hazırlık gördü. Bu arada kirpiğini kirpiğine vuramamıştır. Pideler sıcacık olduğuna göre, en son onları pişirdi demek. Bunca uğraşın üstüne bir de bu deniz bindirince... Yapma be deniz. İki garip kulun düşmüş işte avucuna. Yakışır mı senin büyüklüğüne bizim gibi tutkunlarla uğraşmak. Yel eser. Görevidir. Sen büyüklüğünü göster bize. Yelin gücüne tınmadığını isbatla. Dinginleş. Durul... Hadi yolcular, de bize. Varın yolunuza. Kavuşun sılanıza. Sen de biliyorsun ki, bu özlem eski. Güçlü... Sıcak... Böyle yaparsan, benimle sana güvendiğine pişman olacak. Olursa da şaşmam. Bir söz bile vermedin ona. Salt yakaran istekli bakışlara kendince verdiği anlamın ardına düştü. Bakalım değer mi? Değer bire Gâvur Osman... Sen, bir köyün karşısında direnmeyi kurmuyor muydun? Daha dün, bu yollardan geçerken? Kuruyordum. O şimdi senin güvencen altında bir denize karşı durmayı kurmuş çok mu? Değil. Neden dersen, insanlar kalleştir. Ardını güvenceye aldım sanıp, döndüğün anda vururlar. Deniz doğrudur oysa. Biraz zorlar. Baktı dayanıklı çıktın, seviverir seni. Aferin, der. Sen üste çıktın. Var yoluna git... Hele bir de huyunu biliyorsan. Azgınlığının geçici olduğundan inançlıysan. Dayanmaman için neden yok. Yok nedenim gerçekten. Deniz beni bilir. Zorladıkça, benim de zorlanacağımı kaç kez görmüştür. Yoklamadan edemez yine de. Ben de denizi bilirim. Bana

dokunmayacağını, sonunda cilvesini yeterli görüp, nazlı nazlı salınacağını bilirim. Eh, yanımda olunca Ruhsar da korkmaz. Dayanamıyorsa, yüreksizliğinden değil. güçsüzlüğünden. Tasalanma sen sevdalım. Bir karaya ayak basalım. Bizi böyle çalkayan deniz var ya, bu deniz... Çektirdiğinin karşılığını da verir. En derin döleklerden, en taze balıkları çekerim senin için. Öyle beslerim ki, kışın en sert günlerinde açılalım, dersin. Biliyorum. Başka biri olsa, başka zaman olsa, böyle bir havada denize açılmazsın. Ben varım diye oldu bu. Dünün tipisinde çıkıp gelince, taş yağsa ben de varım, dedin. Sağol. Bilincin dert görmesin. Ben de bunun altında kalmam. Sağ esen götürürüm seni bir sığınağa. Bir kez karaya ayak bastık mı, görmediğe dönersin tasalanma.»

Gözlerini kırpıştırdı Ruhsar. Kirpiklerinin ucundaki ıslıklık tanelendi. Tozlandı poyrazın hızında. Tekne yükseldi. Güneş Ekinlik Adasının pencerelerinde parıldadı dövme bakır siniler örneği. Seviniverdi Ruhsar. Dönüp ardına baktı Osman. Dalgaların burunda köpük köpük saçılışını izledi. Sandal bir an boşlukta kaldı. Sonra bir çukura düşermişcesine suya çarptı. Azalıverdi dalgaların gücü. Artıverdi küreklerin basıncı. Kolları yeğneldi. Elleri gevşedi. Yine de hızları çoğaldı.

Deniz pupa gerisinde çırpınıyor, ardlarından yetişip yenilgisinin öcünü alacakmışcasına köpürüyordu. Kıvançla sırıttı Osman. İki yanlarındaki devinme giderek uzaklaşıyordu. Sandalın yalpası azaldı. Pruva pupa bir dizgeye girdi. Ruhsar sürekli yutkunuyor, denizin dinginliğine inanamamanın etkisiyle kendini zorluyordu. Önüne gelen ilk iskeleye yanaştı Osman. Sandalı bağladı. Koltuk altlarından tutup, iskeleye alıverdi Ruhsar'ı. Tırmandırmak üzereyken, durakladı. Bir koluyla tuttu kadını. Yumuşayıvermişti. Dizlerinin üstünde tırmandı iskeleye. Dikildi. Omuzlarından tutmak istedi.

Avuçlarından kayacağını anlayınca, kucakladı. Sanki küçülmüş, yeğnelmişti. Yüksünmeden ilerledi. Önüne gelen ilk kapıyı çaldı. Hemen açıldı. İvecenlikle girdi.

Sedire uzattıktan sonra, Murtaza'nın bakışlarını ensesinde duydu. Doğruldu. İsteksizlikle, adamı izledi. Safinaz, Ruhsar'ın sararmış yüzüne eğilirken, yan odaya geçtiler. Analan çocukları kovalamış olmalı, hemen arkalarından bağrış çağrış onlar da girdiler. Murtaza, minderin üstüne bağdaş kurdu. Osman ev sahibine uydu. İlkin bafra paketini çıkardı. Sonra duvardaki kovuğa uzanmak istedi. Bırakmadı Osman. Paketten bir sigara çekti. Dumanlar ciğerinde gizlenirken, saatlerdir sigara içmediğini anımsadı. İkinci nefesini savurturken, kürekleri çıkarmadığı aklına geldi. İskeleye yöneldi. İlkin uzanıp sağ küreği çıkardı.» *Elindeki küreğe baktı şaşkın şaşkın. Başını sallayarak, iskarmozuna yerleştirdi. Sol gözünde Müreffe'nin ışıkları şakıyınca duraladı. İzmir'den kalkan son uçağın Marmara üstünden süzülüşünü izledi. Kırmızı yanıp sönen işaret lambaları yıldızla karşımasını engelliyordu. Kafasında, iki kanat ucunda sarı, kuyrukta kırmızı ışıkların simgeleştirdiği uçağı çizmeye uğraştı. Kanatlarla gövdenin yerini şaşırdı. Kırmızının yanıp söndüğü kuyruktan başladı çizime. Kanatları yerleştirdi. Gövdesini, gövdesinin içini düşündü, savaş filimlerinden anımsadığı gibi. Yolcuları oturttu. Hostesleri doluşturdu. Yeşilköy üstünde, tekerleklerini indirtti. Birden uçağı yitirdi. Arandı. Yıldızların arasına, gökte pançak pançak uçuşan bulutların gölgesine baktı. Bulamadı. «Küçüldü gitti,» dedi sesli sesli. Güldü. «O yukarda minnacık... Biz burda innacığız öyle ya küheylan. Yine de birimiz göğe, birimiz denize meydan okuyoruz,» diyerek, sandalını okşadı. Sesinin yankılanmasından coştu. «Konuş Gâvur, konuş, Nasılsa dinleyen yok,» dedi. Ama, sesini beğenmedi. Kürekleme uzandı. Sonra vazgeçti. Eğilip denize sümkürdü. Elini yı-*

kadı. Islak parmaklarını dudaklarının çevresinde dolaştırdı. Burnunda tuzluluk sezdi. Sarktı suya doğru. Tuzlu suyu avuçladı. Burnuna çekti. Daha bir güçle hırkırdı. Derin derin nefes aldı. Gerektiği gibi temizlediğinden inançlı, sol eliyle burnunu, bıyıklarını kuruladı.

Kıyıya baktı. Uçtaki kahvenin ışıkları seyrekleşmişti. Alaylı alaylı güldü. «Ulan pinti, üç kuruşluk ceryana acıyorsun değil mi? Bir gece buraya gelip dişlek ağız gibi sıralığını görsen kahvenin, belki ışıkların tümünü, bütün gece yakarsın. Yakmaz. Eli varmaz. Tevfik ağamızın. Elinden gelse, hiç ışık yakmaz ya, müşteri bulamamaktan korkar.» Gözlerini kaydırdı. Motelin önünde, çığ bir yeşilliğin denize daldığını gördü. Bir bütün halinde yayılıyordu yeşil. Gazinonun florasanlarını düşledi tek tek. «Uzaktan nasıl da bütünleşip birleşiyorlar. Ama, biraz beriye gelince bıçakla kesilmiş gibi tükeniveriyor bu bileşim. Tek ampuller daha güçlü demek ki. Uzayıp geliyorlar, bordama değin.» Sağ gözüyle Prastos evlerinin birer ampülden oluşmuş pencelelerine baktı uzun uzun. Kilise yıkıntısındaki güneş saatini anımsadı. Başını hafif çevirdi. Kılazaki'nin yoğun karanlığını buldu. «Demek ki papazın kargışı bizi de kapsıyor. Ulan amma iş. Herifler dönüp Müslüman oldular diye, bunca kızılır mı? Tut sen, artmayasanız inşaallah diye kargışla. Nefesini müslümana bile geçir ha... Kötülük oldu mu geçer dinine yandığımın. Gâvur Müslüman ayırmadan sürer hem de... Sürmüş işte. Bana sorulsa, Ada'nın en güzel yeridir Kılazaki. Ama, bir türlü çoğalmıyor orda oturanlar. Hadi Hristiyanlara ilişkin bu papazın laneti, diyeceksin. Müslümanlara ne oluyor? Üstelik Müslamanın da kazına ne nerden bulaşıyor? Demek ki, bir gizi var bu işin. Nur içinde yatsın, Deli Keşiş az mı anlatırdı bize eskilerin nefes gücünü. Hatta neydi o, biri vardı? Denizler kralı mı, tanrısı mı ne? Nefesiyle fırtınalar yaratıp, gemiler bile batırmıyor muydu? Bu papaz tayfası da öylelerinin to-

runu her halde. Bakcsana nefesinin gücüne. Hadi diyelim, Kılazakilinin aslı Hıristiyandı. Vergi vermeyelim diye hile yapıp Müslüman oldu. Papaz da buna kızıp, kargışladı. Lazlara ne oluyor ki, maltız keçisi gibi enikledikleri halde, bir türlü artmıyor köydeki ev sayısı? Demek sürüp geliyor kargış? Hadi be Gâvur! Sen de böyle saçmalıklara inanırsan, işte o zaman o deniz kralı mı tanrısı mı her neyse, belasına uğradın demektir. Her sıkışmada, ha üfürdü, ha üfürüyor derken, korkudan gidersin. Boşver... O üfürsün, sen küreklerine bir sağlamca yapış.» Sandalın hafif kıpırdamasından pirelendi. Elini suya daldırdı. Hafif eğildi üstüne. Kürekleri yakaladı. Gözleriyle gördüğünü, elleriyle de duymak için, bastı kürekleri. Yanılmamıştı. Akıntının göbeğine vardı.

İki yanından dikineymiş gibi kesişen dalgalar aradı. Biraz gerilediğinde, karanlığa karşın sol yanında yakaladı çizgileri. İzleyerek Marmara yukarıya baktı. Burundaki işaret ışığıyla bir tankerin kalın, kül, uzun ve karanlık gövdesini seçti. «Eloğlu nerdeyse denizi kapatacak. Biz fındık kabuğu gibi sandalın içinde voliye çıkıyoruz.» düşüncesiyle biraz daha kürek çekti. Kendince belirlediği zaman dolar dolmaz, kürekleri bağladı. «Akıntı nerdeyse kapar beni. Bundan sonrasında Alaburun'u gözden yitirmedim mi, sesim ulaşır.» Livariye yaslandı. Tankerin, karış karış Ada'nın arkasında saklanışına daldı.

Kapaklı sepetinden şişeyi çıkardı. Ensesinde serin bir okşayışın gezindiğini sezince, ceketini aldı. Şişeyi izlerinin arasına kıstırarak giydi. Serinlik alnında, kulaklarının ardında dolanırken, mantarı söktü. Dilini damaklarında gezdirip, tükrüğünü çoğaltı. Ağzının içini temizledi. Tükürmek için kıpırdamak zor geldi. Yutkundu. Şişeyi tepesine dikti. Mantarını ayırımında olmadan kapatırken, eli sepete uzandı. Lekerda kutusunu kavradı. Şişeyi sintineye yatırdı. Kutunun kapağını açtı. Deniz kokusuna balık kokusu karıştı.

Balığınki denizinkini yendi. Lekerdanın ucundan bir parça koparıp ağzına attı. Diliyle damağının arasında dolandırdı. Sulanıp, dağılıverdi balık. Bir yudum daha içti şaraptan. Şişeyi yerine koydu. Sepetin içinde ekmek arandı. Düğün koşuşmasından almadığını anımsadı. Eline bayatlamış pideler geçti. Naylon torbanın içinde kalduklarından, sertleşmemişlerdi. Birini çıkardı. Geveledi. Yenilebilirliğine karar verdi hemen. İyice yumuşatınca, günler öncesinin tadını yudumladı. «Bunları öyle unutmuşum burda. Sepeti aktarmak hiç aklıma gelmemiş» diye düşündü. «İhsan reisle Recep herşeyi karıştırdılar. İki ayağını bir papuca soktular. Aklın başında olmadıkı hiç... Biri voli derdinde, biri düğün... Paralı adamlar. İhsan'ı koy bir kuyuya. Paradan başka şey düşünmez. Ama, Recep'e olmazlanamazdım. Rüstem'den sonra en yakın arkadaşım. Kardeşten ileri. Hatta hep oğlana düşündüm kızını. Dostluğu akrabalıkla pekiştirmek istedim. Kızı ben istiyorum, desem, olmaz demezdi, Recep. Nasıl o, oğlanı kendime ayırdım, dese, ben yadsımazsam. Ne var ki, oğlan bizim seçtiğimize kalkanır mı? Sanırım o da ayırımında bunun. O yüzden, kısmetini geri çevirmedi güzel kızının. Amcası, hazırları bakalım düğüne, deyiverdi. Öyle ya... Yüksek okullarda okuyan, yıllardır kendi başının çaresine bakmayı başaran oğlan, kimbilir kendince neler düzenlemekte... Kimbilir, nasıl bir gelin getirecek bana? Orda, köşedeki kahvede oturduğumuz zaman, yanımıza gelip, elimi sıkanlardan birini belki. Okumuş. Güzel kızlardan birini. Belli olmaz. Bizim ailenin ne halt karıştıracağı hiç bilinmez. Bakarsın yanıp tutuşur. Bakarsın, aklıyla seçer. Sanki biz akılla seçmişiz gibi. Yürek işinde aklın ne yeri var ki.. Benimki de laf işte. Biz bunları Recep'le de konuştuk sahi. O güzel kızları anlattım ben ona. Gülücüklerinde bahar tazeliğinin tomucuklandığı... Derilerinin duruluğunda, kılcal damarlarının deniz akıntısı gibi mavi mavi beliren kızları.

Kendisi de biliyor. Yazlığa gelenlerden. Konuşmaları, davranışları, kişiliklerine güven duyduklarını hemen belirten güzel kızları. Bizimkiler başka, diyor. Şamarımızın altında ezdik yavruları. İşte öylelerinden birini getirecek bir gün, diyordum. Baba, bak bakalım, gelinini beğenecek misin? Haberi nerden geldi? Hey çocuk... Gördün mü olanları? Hem de bu biçimsiz denizin bile kuruduğu zamanda...» Gözleriyle suyu okşadı. «Sen alırma deniz ana,» dedi sesli sesli. «Kaptırdım yine. Hadi güldürüver yüzümü. Ay doğmadan... İyice büyümeden... En iyisi hemen... Şimdi... Bu gece veriver payımı. Seni hiç boşlamadım. Sen de beni bırakmadın hiçbir zaman. Gösteriver cömertliğini...» Açlığını duydu yeniden. Kocaman bir lokma pide attı ağzına. Sertliğine aldırmadan, dişledi. Lokmayı ağzının içinde döndürdü. Damağında bir dilin dolanışını duyarak, irkildi. Deli gibi dönendi çevresinde. Öğürtüleri sürdü gitti. Ağzından yuttuğunu, ağzından kustu günlerce. Ekinlik'te takılıp kaldı Osman. Murtaza'nın evinin yöresinde döneniyor... Beş dakikada bir başında bitiyordu, Safinaz'ın ayıplayan bakışlarına aldırmadan. Başka odada, Murtaza'nın yanında yatmasa... Kadınların birlikte bulunduğunu bilmese, dayanamayacak. Gece bile başına çöreklenecek, İhsan haber yolladı. Akın zamanıdır, diye. Duymadı. Recep'in selamı geldi sonunda. Hem kendinden önce Ruhsar duydu çağrılandığını. Başbaşa kaldıkları bir andı... Solgun yüzünde bir gülücük belirdi. Çukurlaşan gözleri yüzünü maviledi Ruhsar'ın. Sevecenlikle baktı Osman. Elini alnına koydu. Avucunun içinde doğal ten sıcaklığını duyunca, kıvandı. Elini alnından aldı Ruhsar. Dudaklarına götürürken, Safinaz'ın sözlerini anımsadı. «Ben Gâvur Osman'ı yıllardır tanırım bacım. Hiç böyle görmedim. Sanki yüreğine hançer saplamışlar da, durmadan kanıyormuşcasına dönendi. Böyle bir komşun olduğu için ne kadar sevinsen azdır.» Komşun sözcüğünün

üstüne basmıştı bir iyice. Erin, dememek için, vurguladığını anladı Ruhsar. Hiçbirşey duymuyor, hiçbir şey anlamıyorcasına durmak için kendini zorladı. Kadın dediklerinin anlaşılıp, anlaşılmamasına bakmıyordu zaten. İçinden geleni söyleyivermişti.

Minnetle öptü Osman'ın parmaklarını. Yanaklarında, saçlarında dolandırdı bir süre. Çevrenin tıpırtısızlığından yüreklendi. Dirseklerinin üstünde doğrulmak istedi. Omuzlarından bastırdı Osman. Diretince, koluyla sardı. Yumuşacık, yanına oturttu. Solgun parmaklarını güçlükle kaldırdı Ruhsar. Sert, uzamış sakallarını okşadı Osman'ın. Parmaklarının ucundaki gıdıklanmayla, güldü. Bedenini saran kolu, iyice tenine bastırdı. Dilini dudaklarının arasında gezdirdi. Osman, bir isteği var ikircimiyle devindi. Tuttu Ruhsar. Yaslandı. Umudun canlılığı, solgunluğunun üstünde allık oldu. Başını göğsüne dayadı. Saçlarını çenesine sürttü;

-İyiyim artık. Sen işine bakabilirsin,-dedi.

Saçlarını okşadı Osman. Gelip giden haberleri duyduğunu anladı. Dondu bir an. İçi aydınlanıverdi. Sarılıp, var gücüyle sıkmamak için kendini güç tuttu;

-İşi batsın, -diye yanıtladı.

Gülüverdi Ruhsar. Yanıtı önceden bilmenin coşkusuyla, göğsünde, soluklandı. Fısıltısı sevecenliğin her türünü titreşimlerinde taşıdı.

-Gitmelisin!

-Gitmeyeceğim.

-Öyleyse birlikte gidelim.

-Daha olmaz. İyileşmedin. O gün yola çıkmamız yanlıştı zaten, yeni bir yanlışa gerek yok!..

Dudakları acıyla büzüldü Ruhsar'ın. Mavi gözleri bulutlandı. Donuk donuk yitirdiği bir şeyleri arandı. Kaygılandı Osman. Üstüne eğildi kadının. Avutmak isteğiyle, yanaklarını, saçlarını okşadı. Ruhsar'ın gözleri mavilerine

kavuştu. Duruldu. Bir yangının parıltısıyla baktı. Bir an kararsızlıkla suskuyu yoğunlaştırdı. Sonra bir yarayı deşip, bir irini akıtırcasına, sözcükler döküldü ağzından;

-Biz yanlışı çok eskiden yaptık!..

Diriliverdi Osman. İçinin derinlerinde bir coşku kabardı. Üzülmesi, acınması, savunması gerekirken, sevinçle irkildi. Sevincin aydınlığına balkıdı bir ivmeyle. Düşlerinin doğruluğunu yaşamanın yeğniliğine ulaştı. Dinginliği devinime, döndü. Omuzundan sarkan eli güçlendi. Bir kıskaç gibi dolandı Ruhsar'ın bedeninde. Sıktı... Sokuldu Ruhsar. Sırtının tüm gözeneklerini Osman'ın göğsüne yasladı. Kolları uzadı, uzadı, uzadı... Elleri ilkin birbirine kenetlendi. Sağ avucu, ten ılımının çekimine kapıldı. Giysisinin açık yakasından içeri daldı. Yüreğini aradı kadının. Avucunda çırpınışını duyma tutkusu ivecenleşti. Nasırların sertliği, memesinin tombul dikliğinde gezindi bir an. Elini bastırıverdi Ruhsar. Yüreğinin atışları nasırlarında zonkladı. Devinimi hızlandı yüreğinin. Damarlarında bir kütürtü dolandı. Yüzleri, gözlerinde büyüdü, büyüdü gözenekleri ayrıştı. Ruhsar'ın kalın, ıslak, solgun dudakları. Osman'ın sert, sakallı, keskin ağzında yitti. Gırtlağının ürperdiğini, hücrelerinin daha bir açıldığını gördü Osman. Damağında dil tadını duydu. Kapının önündeki bir devinimle, koptu Ruhsar'dan. Murtaza, eşikte göründü;

-Recep'i gördüm. Ayağından sürüklenmek mi istiyor, dedi...

Ruhsar, dirseklerinin üstünde kaykılıp, kalmıştı. Doğrulmaya çalıştı. Murtaza'nın yardıma koştuğunu görünce, derin bir soluk bıraktı. Doğrultuverdi kadını. Ruhsar, gözlerinde kanmışlığın, doygunluğun ve sevdanın alazı balkıyarak, gülümsedi.

-Davranman gerek. Recep abi en sevdiğin insan. İhsan Reisi de gözetmelisin. Çok gereksinimimiz var. Bizi bir

yana koy, Rasim'im için açılmalısın. –Kocasının ardınca kapıda dikilen kadına baktı gülücük gülücük.– Ben düğüne Safinaz ablamlarla gelirim.

Murtaza'nın olsun, Safinaz'ın olsun, başlarını salladığını görünce, diretemedi Osman. Daha çok dönenmesinin anlamsızlığını kavradı birden. Sallanarak doğruldu. İstemeyen adımlarla, kapıya yöneldi. Tam çıkarken, seslendi Ruhsar. Eliyle bohçasını gösterdi. Safinaz, erişip uzattı. Düğümünü çözemedi. Yardım etti kadın. El yordamıyla arandı. Kimlik belgesini çıkardı Osman'a uzattı.

-İşlemler, benim gelişime hazır olsun, -dedi.

Osman, atılıp kaptı kimlik belgesini. Sanki beklerse vazgeçeceği sanısının ivmesiyle, iç cebine yerleştirdi. Ruhsar'ın kolu, yorgunluğunun kanıtıymışcasına yanına düştü. Bir an ikirciklendi. Safinaz'ın bakışlarındaki azarı görünce, döndü. Koşarak iskeleye ulaştı. İvecenlikle yol verdi sandala. «Tam anlamadım. Düğüne ne kadar var acaba? Yakın olmasa, Recep ikirciklenmez. Demek gelecek... Düğüne yetişecek. İşlemleri hazırla, dedi. Başkası gerekmez. Gelir gelmez, nikahı basarım. Recep'in düğünü bizim şölenimiz olur. Bu arada bir voli vurursam. Evleri onartırız. Yazlıkçılara kiralasak, oğlanın dediğini yaparız. Salt denize kalmaz işimiz. Bir kadın olunca başka... Benim kadınım olunca. Gelecek... Düğüne gelecek.» Geldi de... Bütün gün Ekinlik yönünde çakılı kaldı gözleri. Adadan yola çıkan tüm sandalları bir bir taradı. Daha uzaklardan karşılamak amacıyla, sandalından ayrılmadı. Recep'in düğünü için gerekli hazırlıkları kotarmıştı. Ekinlik'e her gidene haber saldı. Her gelenden bir bilgi dilendi. Ve düğün günü, daha iskeleden ayrılırken kestirdi sandalı. Atlayıp gidecekken, Recep'in bir noksanını tamamlamak engeliyle karşılaştı. İçinden söve söve uyguladı buyruğu. Rıhtıma seyirtiğinde, sandal yanaşmak

üzereydi. Hemen elini uzattı. Ruhsar, eski gücüne ulaşmış sayılamasa da, toparlanmıştı. Hatta o voliye giderken, horona bile durdu. *Avucundaki son pide parçasını ağzına attı. Parmaklarını pantolonun dizlerine sildi. Ağır ağır karnını sığazladı. Ellerini pantalonun önünü kaldıran dikliğe hızla bastırdı. Acıyla kıvrandı. Kalçalarının kasları, kendiliğinden kasıldı. Başı hafif sola döndü. Gözleri sandalın bordasındaki ışıkları izleyerek, adaya ulandı. Çınaraltına saplandı. Sel altında durakladı buluncunda. Horonun uyumu belleğinde yankılandı. Gözlerini hemen suya dikti istekle. Bir devinim yardı dalgaları. Ruhsar, kolları havada kemençenin sesine uydu. El çırpı çevresindekiler. El çırpı Osman. Kendi ellerinin şakırtısıyla irkildi. Denizdeki devinim durdu. Damağının kuruduğunu, dilinin ağzının içinde güçlükle döndüğünü sandı. Şişeyi aldı. Avurtularını şişiren iki koca yudumla ıslattı. •İşte böyle oğlum. Bu düşünceyi sen körükledin. Yılların küllenmiş özlemini tutuşturdun. Hem sevda işinde, hem konuklar sorununda. Dediklerini bir bir yapacağım. Şu voliyi bir vuralım... İki evi birden onarlacağım. Karyola yatak alacağım. Altı odamız olacak. Altı odada en azından on iki yatak sayarız her gün... Şöyle okkalı bir akın yakaladım mı, damları aktarırız. Turistlerin istediği gibi, banyolar yaptırır oturaklı helalar koyarız. Rahat etsinler ki, boş kalmasın odalarımız. Gelecek yıla yeniden gelsinler. Avşa'da öyle oluyormuş. Daha içinde otururlarken, gelecek yılı ayarlıyorlarmış. Öyle zırp diye gidip yer bulmak olanağı kalkmış artık. Nasılsa Ruhsar ablan biliyor bu işleri. Bana da o anlattı. Karşılayıp, eşyasını eve götürdüğümüzde, kardeşinin yaptıklarından... Yapmayı düşündüklerinden söz etti. Eşek değilim ya, anladım... Bunların asıl kendi isteği olduğunu... Söz verdim Şu voliyi bir vuralım, hemen çörekleneceğiz... Nikah işlemleri mi? Kolay canım. Belediye başkanı elimizde büyüyen, yiğitlerden. Götürdüm iki kim-*

.ik belgesini de. Böyle böyle, dedim. Bir sevindi ki, anlatamam. Sanki kendi evleniyor. Sanki mutluluğumuzu kendi yüreğinde duydu. Tasalanma, dedi. Ben hemen, telgrafla sordurturum Paşalimanı'na. Merkez burası olduğundan kolay. Geri kalanı kendim yaparım. Ruhsar ablam gelir gelmez, kendim kıyarım nikahı... Tam istediğin gibi. Recep abiyle, İhsan reisi de tanık tuttuk mu oldu sayılır. İnan oğlum, Adalının beni böylesine sevdiğini bilmezdim. Demek salt suçlayanlar yokmuş çevremizde. Sevenler, beğenenler, hak verenler de varmış. Çünkü söz arasında, uğrarsam sana selam etmemi söyledi. Ben de voliyi aldıktan sonra geleceğime söz verdim. Anlayacağın her şey bu voliye bağlı yavrum. O yüzden de akıntının gözüne vurdum ya.

Bu gün sökün etmeli balıklar artık. Yoksa Nisan'a kaldık demektir ki, ne özlemine dayanabilirim. Ne burda yapacağımız işler yetişir yaza. Bu gün almalıyız balığı. Alırız da... Görünsün yeter ki. Yoksa evleri bir badanayla geçiştireceğiz demektir. Beğenmez İstanbul'un, Ankara'nın apartman efendileri. Burun kıvırırlar. Onların nazik bedenleri betona alışmıştır. Alaburun'daki, Galimi ve Erdek'teki moteller gibi. Taş duvarların sağlıklı serinliğini bilmezler. Bilseler bile unutmuşlardır. İnsan yaşadığı yere uyar yavrum. Eh, kentler de tüm apartmana kestiğine göre, aynı alışkanlığı aramaları doğal... Avşa'nın, öteki adaların kerpiç evlerini dolduranlar, aynı insanlar değil mi, deme. Aynı ya, biz yeniyiz. Acemiyiz... Bize gelince, sokurdanırlar. Olmadı, ötekilerden artan bile yeter şimdilik. Baksana, Ada, değerlenmeye başladı. Eloğlu, rıhtımdaki Belediye Gazinosuna ikiyüzbin vermiş kiralamak için. Biz mi ekmeğimizi çıkaramıyacağız? Yeter ki şu voliyi bir vuralım. Kışın güzel günlerinde, evlerimizi onartalım. Bakarsın, işleri büyütmek gerekir. İki bahçeyi bir-

leştirdiğimizde, kocaman arsa kazanırız.» Başını salladı. Sesli sesli güldü.

«Ulan oğlum, seninle Ruhsar ablanın düşleri bende gerçekleşti. Nerdeyse, kocaman otel yapacağım düşüncesinde. Şaşırttınız. Beni de bi iyice şaşırttınız. Sonunda keçileri kaçırmazsam iyidir. Biz burda bir akının ardına düşmüşüz. Kafamızın gerisinden neler geçiyor? Neden olmasın bize Osman? Böyle akıllı oğlun böyle yiğit kadının varken, neden geri kalasın başkalarından? Hiç bile kalmazsın. Sen iyi bakın yörene, iyi denetle suyu da voliyi kaçırma. Biliyorsun zamanın yok. Ay çıkana değin yakalandın, yakaladın. Ondan sonra kıçımı yersin. Zaten balık kurumuş. Bir de ay aydınlığına kaptırdın mı güzelim akını, düşlerinin tümü suya düştü ki, baban gelse çıkaramaz. Ama bir de aldık mı? Atlayıp giderim İstanbul'a... İlkin oğlumun yanına. Kalanı bize yeter. Biliyorum, bizim durumumuz iyi, arkadaşlarla bölüşüyoruz her bir şeyi, dersin. Arkadaşların tükenmez mal, bitmez para sahibi değil a!.. Ucundan bizim katkımız da olmalı. Yarın kimse sana borçluymuşsun gibi bakmamalı. Nasıl ki, sen kimseye alacaklıymışsın gibi bakmazsın. Bilirsin beni. Bunca düşlendim mi, bir şeyler yakalayacağım demektir. Şimdiye hep gerçeğe çıktı düşüncelerim. Ruhsar'ı düşledim. Kimlik belgesini kendisi uzattı, daha ben demeden. Senin okumanı düşledim. Büyüdün, hükümetle çatışıp, dama girdin. Yalnız değildin. Doğru!.. Ama ateşin yalnız beni yakıyor... Bir de Ruhsar ablanı. İlk işi seni sormak oldu. O da duymuş. Radyodan mı, gazeteden mi bilmem. Niye çocuğum için öyle bangır bangır bağırıyorlardı, dedi. Sahi, soracağım bunu sana. Neden radyosu, gazetesi elbirliği, ağızbirliğiyle sizi suçladılar oğlum? Tıpkı bizim adamın, soyguncu takımı gibi? Yoksa onlar da mı ortağı bunların. Öyle ya, demiştin sen bana. Dünya da bizim ada gibi, de-

mıştın. Nasıl da doğrulandı her bir şey. Şimdi daha bir iyi anladım. Sen doğruyu dediğin için ordasın. Doğruyu bildiğin, dediğin ama, uygulayacak güçte olmadığın için. Vay anasını be... Amma uzak... Amma azap... İşe bak. Bunları söylesem kimbilir nasıl sevinir Rasim? Baba der, sen düşündüğünden başka söz söylemezsin. Demek ki, bir işe yaradı çabalarımız. Sen böyle dedikten sonra... En büyük ödül bu olur çocuğa. Para vereceğime, bunları söylesem yeter. Yetmez ulan Gâvur. Sen demedin mi, para orda daha bir geçerlidir diye. Vereceğim. Köküne kadar vereceğim hem de... Şu akını toplayalım. İhsan Reis'le İstanbul'a değin göbek ata ata gideriz. Ordan da doğru Maltepe... Doldurunum oğlumun cebini. Orda güçlensin hiç olmadı. Güçlensin de, orda bari sebil ol...» Kesiverdi düşüncesini. Belleğinin derinliklerinde sezinlediği belli belirsiz bir hışırtıyla zıpladı.

Oturağa yerleşti. Ellerini oğuşturdu. «Hey be! diye bağırdı. Sonra dudaklarını kapattı. Çevresine bakındı. Yalnızlığından güven duyuncaya araştırdı. Kwançla dikildi. «Gelin kızuların bakayım... Sürüp gelin... Bakın Osman abiniz neler hazırladı size. Umarım beklediğim kadar kalabalıksınızdır. Tek tek kuyruğunuzu öpeceğim. İki evin de girişine resimlerinizi çizdireceğim. Göreyim sizi yavrularım. Toplaşıp, birikin şöyle... Yağmur yüklü bulutlar gibi. Tarihe karıştığını sandığımız zamanların benzeri. Iğrıp yetmesin... Adam yetmesin toplamaya. Yetmez sanmayın ha... Osman abiniz, insan kursağına gitmekten yoksun kalmanızı istemez. Çağırdı mı İhsan reisi, toplayıverir hepinizi. Uskumru tiryakileri ne edeceğini bilemesin İstanbul haline demir atınca. Haydi yaklaşın bakayım. Yaklaşın iyice...»

Denizin üstündeki uçuk çevrintileri ölçtü. «Amanın yavrularım!.. Umduğumdan bile fazlasınız. Denizin nice us-

kumrusu varsa birleşmişsiniz. Kaç gündür sizi bekliyoruz. Hacı yolu gözler gibi yolunuzu gözlüyoruz. Uyku girmedi gözlerime. Gelmeyeceksiniz, bu yıl da bizi boşlayacaksınız diye yüreğim hopladı. Biliyorsunuz kuzuların. Yaşamın kuralı söz dinlemiyor... Bunu bilmiyorsanız öğreneceksiniz... Kiminin yaşaması, kiminin ölmesine bağlı. Kusura kalmayın. Doğanın yasası bu. Siz gelmezseniz!.. Ben toplayamasam, öldüm!.. Yazık ki, sizin ölümünüz, düşlerimi gerçekleştirip, yaşamımı mutluluğa çevirir ki, anlatılamaz. Hem zaten, biz olmasak, başkası. Bıraksak sizi burdan. Boğaz aşağıya, yüzlerce balıkçı alesta beklemekte!.. Boğazı aşsanız Ege'li aportla!.. Nasılsa yazgınız insan kursağına gitmek. Ha bizimkilere olmuş... Ha başkaları... Kursak olduktan sonra, tümü bir, diyeceksiniz. Sizin açınızdan öyle. Öyle ya, işte bunu bize anlatamazsınız. Hiç kimse anlatamamış... Anlamayız. İşimize gelmediğinden. Siz bilirsiniz ama. Kursağa gidensiniz eninde sonunda. Bir de ben bilirim bakın. Yazgınızın aynı yazılmasından.» Kucaklarcasına kollarını açtı. Sarıldı, balıkları okşarcasına. Akıntının hızını yeniden ölçtü. Yaklaşma sürecini hesapladı kafasında. Ağzını açarken, eliye kapadı. «Dur deli Osman... Milleti ayağa kaldırmanın anlamı yok. Zamanı değil daha. Ürkütürsün. Sapwerir. Hele akıntı dönemecini geçsinler. Bir de Kapıdağı koluna yönelirlerse, aykla o zaman pirincin taşını. Hangi motorla, ne zaman gidip yakalarsın akını? Hele düş ortalarına. Birlikte yol al biraz. O zaman bağırırsın. Sapsa bile, elinin altında olur. Aman, tut kendini.»

Yeniden taradı çevrintileri. Ucunu göremiyordu. Başı sandala doğru yaklaştı. Ucunda bir belirti yok. «Yaşadın İhsan rei Yıllardır süren yoksunluğun acısını çıkardık. Bir öcümüz vardıysa denizde, bu akın karşılıyor işte. Denizdir bu dinine yandığımız. Kırk gün aç acına dolandırır

da, bir günde kırk acı birden gönendiriverir. Ondurmaz adımı belki. Ondurmaz ya, öldürmez de hiçbir zaman. Tam umudunu kesersin. Tam öldük, diye yakınmaya başlarsın. Al sana ulan der. Al da gönen. Gönenirsin ki, dağ gibi mirasa konmuşcasına. İşte bu gün böyle... Şuraya bak... Hey yavrum hey... Kırk ton balık alsan da, bir o kadar kaçırdık dersen, doğru. İhsan Reis'in takası taşımaz bunca uskumruyu. Dolar taşar İstanbul hali. Dolar taşar cüzdanım... Dayan oğlum Rasim. En iyi avukatı tutacağım sana. Hatta iki tane tutacağım. İki takım da elbise alacağım. Ceplerine de para dolduracağım. Harca harcayabildiğince. Eğer borçlandırsa, haberim olsun. Onları da kapatırız hemen. Ruhsar ablanla bize, bir onarım parası yeter. Gerisi olduğu gibi senin. Bilirsin, Ruhsar ablan, kendi doğursa bunca sevmez seni. Anan da ancak bu kadar severdi. Hiç tasan olmasın bizden yana. Hızır gibi yetişecek baban. Yetişecek ve kurtaracak seni. Sen radyoya kulak asma. Polisin, candarmanın dediklerine de boşver. Onlar isterse, ölmemiş adamın katili için on sanık bulurlar. Hem de her biri, ben yaptım ulan, diye ötekilerle kavga etmecesine. Polis candarma bu. Bul denilmesin bir kez. Bulamasa da yaratır... O yüzden ben hiç aldırmıyorum. Sakın sen de aldırma. Geldiğimde, yıkılmadığını görmeliyim. Nasıl ki, ben yıkılmadım. Hele şu ...oli... Amanın da balığa bakın. Bunca zamanın balıkçısıyım, böylesini görmedim. Denizin üstü sa•t uskumru köpürüyor anam avradım olsun... Ulan bu İstanbul'lu hepten mi uykuda? Koca kentte hiç adam kalmadı mı? Balıkçılığın adı da böyle bir pula satılır mı? Tüh bire? Tüh hepinize sizin!.. Hadi istanbullunu• karnı tok, sırtı pek, diyelim. Ya Karadeniz uşağına ne oldu? Onlar hiç mi sezinlemediler bunca balığı? Böyle besleyip, semirtip salıverdiler. Boğaz aşağıya... Yaşayın ulan!.. Topunuz yaşayın anamızı satayım. Sizin avanaklığınız olmasa, biz

burda çoktan ölürüz... Sağolun ağalarım. Sağolun ve de uyuyun, ninnilerin en güzeliyle..."

Deniz, bambaşka bir canlılıkla çırpındı bordasında. Gri üstüne mavi çizgilerin oluşturduğu bir bulutlanma, karanlığın koyuluğunu kesti gümüş bıçaklar gibi. Kürekleri çözdü. Üstüne doğru gelen balık akınıyla arayı açmadan, akıntıyı izledi. Akının öncüleri tekne karartısının iki yanına ayrışırken, şişeye uzandı. Coşkuyla dudaklarını yaladı. Likır likır içti. Susuzluğunu unutunca, elinin tersiyle, ağzını sildi. "Böyle zamanda Müreffe sirkesi bile, Kevser şarabına dönüyor dinine yandığımın."

Elini denize soktu. Durmaksızın yaklaşan balık sürüsünü okşarcasına çalkaladı. Koydaki motelin kararduğını gördü. Bakışlarıyla bütün kıyıyı taradı. Prastos, Kılızaki, Afloni çoktan karanlıklara karışmıştı. Ada merkezinin sokak lambaları ışıladı yol yol. Akın, yıldızların tozlanışını kapattı çevresinde. "Gece yarısı geçiyor olmalı," diye düşündü. "Ya iki, ya üç saatimiz kaldı... Davranmak gerek"

-Iğrup!..

Sesi dalgaların üstünde kaydı. Gözüyle izledi sanki. Uçlu uçlu, mendireğe varınca, suya düştü. Yeniden geri döndü. Kendi kulağında yankılandı. Kıyı sustu... Deniz sustu. Balıkların çırpınışı sessizleşti. Kemençe sesiyle, horon naraları uzayıp geldi. Sesinin yankısıyla birleşti. Bekledi bir süre. "Ben kemençeyi duyduktan sonra!.." Balıklara bir göz attı. Ellerini ağzında borulaştırdı. Derin bir soluk aldı. Ciğerlerini şişirdi. Var gücüyle bağırdı:

-Iğruuup!..

Sandal gölgesinde ayrışan balıklar, bütünleşti. Sandalın altına girdiler. İki yanında genişlemesine dalgalandılar. Ellerini birbirlerine kenetledi uzanıp dokunmaktan vazgeçebilmek için. Sesinin titreşimlerine tutsaklanmış gibi, durakladı sürü. "Yavrularım .. Nasıl da düştünüz kucağıma? Bekleyen dervişi, muradına ermiş,

derler. Tekkeyi bekleyen çorbayı içer, dedikleri gibi. Hem muratlıksınız siz.. Hem çorbalık.. Hem gerçeksiniz yani!.. Hem de bütün düşleri gerçekleştiren Alaaddin'in lambasındaki dev... İşte biz de sayenizde hem muradımıza erdik. Hem kerevetine çıktık bu sevdanın. İhsan çıplağı, ığrıpçı olalı böyle bir akın görmedi. Düşünde bile rastlamadı böylesine. On yıl var ki ben bile görmedim. Önceleri belki. Yıllar yıllar önce... Böyle sandalın iki yanından akıp geçişlerini, ığrıp motorlarının ağlarına sürüyle doluşlarını bir ben gördüm, desem yalan değil. O zamanlar, el palangaları çekemezdi ığrıpı. Baştan yanaşan başka bir motora çektirirdik. Bazen halatın koptuğu olurdu. Masal şimdi bunlar. Hiç bile değil. İşte bu akın da öylesi. Kaçırmamak gerek bunu. Durma... Bağır Osman... Yırt kıçını bakalım. Bir akından kopmuş bir parça değil içinde çalkalanıp durduğun... Akının kendisi bu. Karadenizde ne kadar uskumru varsa, burda işte... Hey be... Hey hey de hey be!.. Şuraya bak. Nerdeyse karinama sürtünecekler. Nerdeyse, kendiliklerinden dolacaklar sintineye. Omurganın çatırtısını sırtımda duyacağım biraz dinlesem. Haydi bire İhsan! Bekletme artık. Yetiş. Yetiş de gör bak, analar neler doğurur? Horonda parmak sıkıştırmaya benziyor mu bu iş anla... En azından altı kol akıntı geçer bizim buralardan. Birinden birini göremezsin. Sonra adaların yöresinden dolanıp, Çanakkale boğazına yollanırlar. Nasıl seçmiş akının geçeceği akıntıyı Osman, şaşarsın değil mi? Eh, herkesin bir sanatı var aslanım. Seninki para saymak, bizimki de bu işte. Suyun havasına, rengine göre, akının yerini kestirmek. Vurduk mu da böylesini vurmak işte. Hadi artık... Uzattın ama. Dağıt horonu. Patırdat motorunu. Yetiş da!.. Kıyıda hiç devinim yakalayamadı tüm dikkatiyle bakmasına karşın. Yeniden boru yaptı elleriyle. Yeniden bağırdı sesinin tarazlanmasına aldırmadan... Siz de balıkçı olacaksınız ha! Hem de altınızda yollu motor,

palanganızda makina, ığrıpınızda naylon olduğu halde... Hadi ordan kıçıkırık takacılar. Bunun şakası olmadığını öğrenin ilkin. Şuraya bak yarım saattir hönkürüyoruz burda. Kıpırtı yok. Davranın ulan. Seyirtin. Voli var avanaklar... Volinin hası hem de... Motoru su kesiminin üstüne doldururuz canım çıksın. Koşun bire!..» Gözlerini akıntıdan alabildiği bir kısa anda kıyıya baktı.

Lonca limanda kızıl bir yıldız kayar gibi oldu. «Aferin ulan İhsan. Ayıldın sonunda. Uyanık adammışsın. Zamanında davrandın yine. Bir de yetiştin ığrıpları çifte çifte saldık mı, seyreyle bendeki sevinci. Neden dersen, bu balık bu istahla daldı mı ağın içine, plangalarını zorlar inan olsun. Motoru alaboraya getirir... Kasılma Laz İhsan... Senin motorun, elli ton balığı, yirmi ton buza sarıp götürür anladık. Şimdi övünme zamanı değil. İş zamanı. Hadi göster bakalım motorunun da, tayfanın da hünerini. Göster ki görelim... İşte balık, işte deniz...» İyice yüzeyden giden balıkları kolladı. Tutamadı kendini. Küreğin birini bırakıp, eliyle dokunmak istedi. Akın, ortasından kesilivermişcesine dipledi. Bir süre öyle kıpırtısız kaldı. Öylesine birbirini izliyorlardı ki, sandalın yanına gelen, öndekinin ardınca dipliyor, az ötede yeniden yüze geliyorlardı. Sanki denizin burasında önlerine bir engel gerilmişti de, onun altından geçiyorlardı. «Bu balık milleti de alık arkadaş,» dedi. «Onlar da bizim gibi. Bir türlü akıl yürütmüyorlar olup bitene. İşin kolayı kaçmaktır diyerek, kendi kendilerini kandırıyorlar. İşte bu alıklığınızdan yararlanarak toplayacağım sizi. Doldıracağım ığrıpın buzlu ambarına. Yığacağım güvertesine. Pek çoğunuz daha İstanbul'a vardığımızda can çekişmesini sürdürecek.» Sanki sandalının hızı artlı. Balıkların itişi ilerlemesine yardımcı oluyormuş gibi bir sezgi doğdu içine. Göz ucuyla, iskeleden koya bir çizgi çeken işaret lambasını izledi. Motelin iskelesi olarak kestirdiği bir yerde çakılıp kaldığını görünce, ür-

perdi. «Aman İhsan reis... Amanı bilir misin? Aman derim, bilirsen. Aç kulaklarını da beni dinle. Böylesi punt bir daha ele geçmez. Davran biraz. Duralamanın zamanı değil.»

-Irıup!..

Gecenin iyice koyulaşan karanlığında, sesinin Yavuzaki sırtlarında yankılanışını dinledi. «Duymamış olmaları mümkünsüz. Nerdeyse kıçını yırtacağım.» Akını gözledi. Tam ortalarında salına salına ilerliyordu. Göğe, karanlığın koyuluğuna, yıldızlara, doğu yakasına baktı. Tekirdağ üstünde, Ganos dağının tepesinde belli belirsiz bir ipilti sezdi. Yüreği ağzına geldi. Yeniden baktığında, dönemeç geçen bir otomobilin farı olduğunu anladı. İpilti ağıp gitmişti. İnanamadı. Bir kez daha gözetledi. Bir koyuluğun toparlanıp büyüdüğünü gördü. Sevindi. «Yetiş baba bulut. Karart gecemizi. Karanlıktan daha bir karanlık yap. Ay görünmesin. Bir tek ışığı inip, okşamasın gül yüzlü denizimizi. Bir serpintisine, bir demetçik, ay ışığı değmesin ki, biz şu balıkları sabaha değin toplayalım. İhsan kaltabanı gecikti. Gözünü seveyim sen gel imdadımıza.»

-Irıup! Ulan ırıup!..

Bir başka kırmızılık zıplattı. «Yaşa be reis. Nasıl oldu da kıpırdanabildin? Pes doğrusu. Pes ya, yanlış gidiyorsun. Akın bu yanda. Sen öte yana vurdun. Ha, anladım. Azbuçuk sen de bilirsin buralarını. Çaprazlama vurup, önden keseceksin. Aferin. Bak, ben bunu akıl edemezdim.» İvecen ivecen akının başını araştırdı. İyi gidiyordu. Yine de tam ortasındaydı. Başı da az ilerde, akıntının bölünme noktasına doğru ilerliyordu. «Öncülerin ustalığına kaldık. İster misin, bizi de Ekinlik'in altından dolandırsınlar. Yapar mı yapar. Yolu bilmiyorsa, ya da buralardan geçerken pek küçümendiyse, zıp diye döner. Çünkü ordaki döngü Ekinlik altında güçlüdür. Dönüverdi mi, yolu uzar. Uzar ya, ne bilsin balık. Elimi görünce nasıl avanak avanak da-

iverdiler. İşte öyle.» Balık sürüsünü bırakıp, kıyı yönüne baktığında, motorun izini yitirdi. «Ulaan! Ulan, Galimi'ye döndü bu. Vay alçak İhsan... Ne bok yiyorsun orda. Yetişsene yahu... Seyirtsene az biraz...»

-Irıup! Irıup!..

«Hadi İhsan zengin. Patron adam. Ulan miçolar size ne oluyor? Siz de benim gibi çıplaksınız. Kulak versenize. Elin düğününden bize ne. Bizim düğün burda. İşte, akıp gidiyor. Ağzınızı kapatıp, kulaklarınızı açsanıza yahu.»

-Irıup... Irıup!

Sesinin boğulduğunu sezdi. İkirciklendi. «Yapma be gırtlak. Etme be gözünü sevdiğimin sesi. Eriş şunlara. Sarsala. Toplanıp gelsinler. Zaman kalmadı bire. Yoksa bu akın geçer gider. Geçti gitti mi de, biz öldük arkadaş. Bizi bırak, düşlerimiz öldü. En kötüsü de oğlan yad ellerde kaldı. Yüzünü görmeye yüzümüz olmayacak. Bir yolunu bulmalısın Osman. Ne yapıp etmeli. sesini duyurmalısın.» İki yudum şarap içti. Gargara yaparcasına ağzının içinde dolaştırdı. Öksürdü...

-Irıup!

Motelin iskelesine bordalayan motor devindi. Umutla dikildi Osman. Var gücüyle bağırdı. Sesinin yankısını dinledi. «Gerektiğinden fazla mı açıldım yoksa» kuşkusu çöreklendi içine. Daha güçle bağırdı.

-Hey ordakiler!..

Ses gitti gitti, betonlara, tavanlara, zeytin dallarına, incir ağaçlarına, bucağın üstündeki ampul aydınlığına çarptı. Uzaktan uzaktan motorun tapırtısı yanıtladı suskuyu. Davrandı Osman;

-Heey!..

-Ne var? Diye bir yel dolandı kulaklarında. Seviniverdi.

-Inba söyleyin, tez yetişsin...

-Olur.

«Oldu işte. Sonunda bir canlıdan ses geldi. Demek öl-

nemiş insanlar. Deniz capcanlı hazinesini önümüze serivermişken, herkesi yitti bellemiştim. Yitmemişler. Biri yanıt verdi. Şimdi yetişir ığrıp." Gözleri motorun ışığında, kıyıdaki evleri, evlerin sahiplerini, kiracılarını onlarla anılarını düşündü. Mendireğin ardında ışığı yitirince, derin bir soluk aldı. Akını gözlemledi yeniden. "Akıllı bir sürübaşları var balıkların. Gereksiz yorulmayacaklar. Demek geçen bahar tümünüzü toplayamamışım. Yolu iyi biliyor başınızdaki. Ekinlik ardına sapmadı. Doğrudan, kestirmeden boğaz aşağıya ağwerdi. Aferin." İrkildi birden. "Ulan biliyor bizim kallabanlığımızı. Bildiğinden dalga geçiyor. Siz toplanıp kendinize gelinceye, biz Boğazı buluruz, diyor kuşkusuz." Dişlerini gıcırdattı. Sevgiyle baktığı balıklar birer düşman kesildiler. Kovasını savurup, yakaladığına ustalığını göstermek, dayanılmaz bir tutku haline geldi. Başını salladı. "Haklı akıncıbaşı. Bir saattir gırtlağım yırtıldı. Bizim ığrıpın kıpırdanıp geleceği yok. Akının yarısından çoğunu kurtardı şimdiden." Yakararak uzaktaki buluta baktı." Hadi be yıldız. Güçlen biraz. Es esebildiğince. Kap gel şu güzel bulutu. Ortalık kararsın. Zararı yok, yağmur da yağsın. Yeter ki, ay göstermesin yüzünü. O usta akın başını aldatalım. Usta evet. Böyle giderse, ay yükseldiğinde girecek boğaza. Dipten yol alacaklar. Denizaltı gibi. Çanakkaleliler de avuçlarını yalayacaklar. Ustaya saygı duyarım ben arkadaş. Motor iskeleye varmış olmalı Iğrıp çoktan görünmeliydi." Bakındı. Araştırdı. Yoksa dalga mı geçtiler benimle? Söylemediler mi? Söylememiş olabilirler. Baktılar bağırıp duruyorum, susturalım şu bed sesliyi, demişlerdir. Ya da yarın, akını kaçırdık diye döğünürken, ığrıbını iyi seç diye matrak geçeceklerdir. Ulan... Ulan Allahsızlar. Olur mu böyle zamanda. Ekmekle dalga geçilir mi? Desene yitirdik. Hem de en değerli şeyi, zamanı. Yırtın oğlum Osman. Yırtın durma!..."

-Irrıp!...Irrıp!..

•Ulan, tümüzün kulağına sıçayım. Ölü toprağı mı serpildi üstünüze bire? Dikilin hey!.. Davranın orospu çocukları. Hep birden mi geberdiniz yahu. Ses soluk kalmadı bende. Ananızdan, avradınızdan başlayacağım şimdi.•

-Irıup!...

•Ah be Recep. Düğün yapacak günü de tam buldun. İki köpeği doyurdun şarapla, rakıyla. Kimbilir nerde, neye sardılar. Oynaşan, kaltaklarla fingirdeyecekler diye, beni unuttular. Hay düğünün anasını! Sav başından şu ileri. Çek sopayı, defet gitsin. Belki o zaman birinin kulağına gider sesim.•

-Ulan ırıp gibi sülalesini!.. Irıup!..

Kendi sesinden ürktü. Yeniden kavradı şişeyi. Gırtlağı acıyor, küçük dilinin çevresi yanıyordu. Ağzının kıyısındaki ince beyaz köpükleri sildi. Tükrük sıçratarak, yeniden haykırdı:

-Oralarda bir Tanrı kulu yok mu yahu!.. Irıba haber verin be!.. Acele etsinler...

Kendi sözcüklerinin dışında tek yanıt gelmedi. Motelin ışıklı yerinde kahkahalar patladı. Dalgaların üstünde zıplaya zıplaya, Osman'a ulaştı. Güçlükle topladı gülüşleri Osman. •Anlaşıldı, kıyıdan çok uzaklaşmışız. Uzaklaşmışız ya, onların kıkırtısı buraya ulaştığına göre, benim höykürtümün haydi haydi oraya varması gerekir. Herkes birlik oldu arkadaş. Herkes elbirliği edip, bizimle maytaba oturdu, iyi mi? Gebermemize karar verdi yerlisi yabancısı.•

-Ulan haber verin ırıba... Haber verin, yetişsin!.. Sesi boğuldu. Kulaklozlarında kısık, tınılı, tiz titreşimler duydu. •İşe bak yahu! Gazel atıyor olsak, eşek gibi anırırız. Ses bile bırakılı bizi bu gün.•

-Hay anarızı avradınızı!... Heey!.. Moteldekiler!.. Kalkın ulan, heey!.. Leş gibi zıbarmayın. Haber salın ırıba...

Sesinin kısıklığından kendisi ürktü. Motelin ışıkları sövgüsüne bir yanıtmışcasına söndü. Kıyı, karanlığa karıştı.

«Saat ikiye geliyor. Koş bire İhsan. Yarım, pek pek bir saatlik zamanımız kaldı. Yetiş. Bir ığrıp ya alarız ya alamayız. O bile kârdır bir yerde. O bile doldurur avucumuzu. Kuşaktan vazgeçtik. Düşleri unuttuk. Ekmek parasını kurtarırız olmadı.»

-İhsaaaan!.. İhsan Reis, davran bire. Alcın kaçıyor...

Sözcükler dişlerinin arasında sallandı. Tükrüğü koyulaştı. Yüzüne, ellerine saçıldı.

-Irrıup!..

Sesi dalgalarla yalpaladı. Dağıldı. Kendi kulağında iz bırakmadı. Bir avuç su aldı. Tuzlu tuzlu çalkaladı ağzını. Parmakları balıklara değdi. «Öyle ya, kaçmıyorsunuz bile artık Gülüyorsunuzdur. Siz bile gülersiniz halime. Artık ucunuzu toplasak ne mutlu.» Gözleri ışıldadı birden. Düşüncesini unutuverdi. Mendireği bir sarı ışık dönmüştü. «Tamam. Bu ığrıpın ışığı. Deminkiler şaşırttı beni. İhsan kendisi söylemedi mi? İstanbul'da işaret lambasını onartacağım, diye. Demek kaptan köşkünün ışığını açık bıraktı. Evet evet... Gelen o.» Balıklara baktı. «Gülüyordunuz ha... Hadi bakalım. Şimdi sıra bende. Siz kurtulduğunuzu sanıyorsunuz. Görürsünüz. İlkin baştan başlayacağız. Iğrıbın birini atarken, birini çekeceğiz. Makina gibi. Benim hesabımdaki bile olmasa, yarısını alırız. O zaman titreme nasıl oluyormuş, görürsünüz.» Buluta baktı. Daha dağdan kopup, Marmara kıyısına bile inmemişti. Yine de umutlandı. «Yıldız hızını artırdı yavrularım. Bakın, deminkinden sert. Bulut gelip kaplayacak ayın önünü. Yağmur bile yağsa, bir kaç saat kazanırız. O bir kaç saatta da anamızı bellerim sizin. Hele bekleyin biraz daha. Hele ığrıp bir yaklaşsın...»

Yüzündeki sevinç, bakışlarında umut dondu. Motor, denizin içinde kalp atışına benzer gümbürtüler bırakarak, Asmalı yönünde uzaklaştı. Can havliyle bağırmaya başladı Osman;

-Inup! Sesimi duyan seslensin sevabına. Sonra da dilesin, dilediğini. Şölen benden.

«Zaman kalmadı. Ay nerdeyse doğacak Ay doğdu mu, biri bile kalmaz bu imansız balığın. Birini bırak, izini bile bulamayız. Yetişin yahu...» Sesinin salt kendi içinde yankıladığını sezinlemiyor. Durmaksızın kendi kendine söyleniyordu. «Koşun, yetişin ulan. Hay sizi balıkçı yapanın, anasını avradını... Çoğunuzu da ben yaptım. Benim de, anamı avradımı.» Zıpladı kayığın içinde. Bağrışları, yakarışları boşa gitmemişti. Ağırlığı belli bir motor mendireği çıktı. «İşte bu ığrıp olacak. Sonunda duydular, duydular, duydular!..»

İvecenlikle bulutu aradı. Ağır ağır Marmara üstüne kaydığını görünce, ellerini açtı. «Baba bulutum benim. Ak da gel, nazlı nazlı.. Ayı kapat. Vuralım şu voliyi, akıntı başından başlayarak, sonuna dek alalım. Parmak ısırsın Karadenizli. Parmağı ağzında kalsın İstanbullunun. Gel yavrum gel.» Boşluğu kucakladı. Gözlerini suya dikti. Balıklar bulut rengi açıklıklarıyla, akıntı boyunca hışıl hışıl ilerliyorlardı.» Palamut gibi her biri. Derya kuzuları bunlar. Adamın ağzında erir. İster tavasını yap abisi, ister ızgarada kızart. Kömür ızgarası olmalı ama. Şöyle tereyağını geçirmelisin kızgın demirin üstünden. Cızır cızır... Bir o yana, bir bu yana döndermelisin. Kuyruğundan tutup, bir silkeledin mi, bembeyaz döş gibi önüne serpiliverir. Yanına kallavi bir yeşil salatayla bir de karafaki açtın mı? Yaşadın İstanbullu. Yaşıyorsun da ya zaten. Bizimki yağanma işte.» Gözlerine inanamadı. Motorun ışığını yitirmişti «Lambası söndü merelin» diye düşündü. «Zaten bozuktu. Şimdi hepten gitti.» Susku ürpertti onu. Kulaklarında az önce atan yürek gümbürtüsünü dinledi. Salt belleğinde, bir motorun düzenli hırıltısından başka bir şey bulamadı. Dikildi olurakta. Artık dalgaların arasından taşamayan boğuk, hırıltılı bi sesle bağırdı;

-Irmp!.. Irmp!..

Yeni bir ışık demeti içini aydınlattı... Gözlerini sevinçle suya dikti... Kıvançla yalandı... Gövdesi kabardı... Göğsü şişti... Mendirek üstünden süzülüp gelen ışık, suları, dalgaları, köpükleri ve balıkları pul pul ışıltı... Her yanı altına batlı çıktı ilkin... Her yanı gümüşe kesti ardından... Kabaran göğsü indi... Şişen gövdesi pörsüdü... Kalkan kolları düştü... Kamburu iyice ortaya çıktı... Gök aydınlandı... Deniz mavilendi... Ay ağır ağır yükseldi... Balıklar hızlı hızlı dibe indi...

IĞRIP

erol toy

Yeni bir ışığın demeti aydınlatıverdi içini. Kıvançla yalandı. Gözlerini sevinçle suya dikti. Mendirek ağzından ipince bir çizgi gibi gelişine baktı. Başını kaldırdı. Kamburlaştı birden. Kolları düştü. Sular giderek gümüşlendi. Uskumrular, her gümüşlenmeyle, biraz daha daldılar dibe... Denizin koyuluğu ilkin balık pulu gibi gri-beyaza kesti. Sonra ay ışığını ağır ağır yudumlarcasına açıldı, mavilendi...